

Zonnepark Wehl – Participatie traject

In dit document wordt de verslaglegging van het procesparticipatie traject weergegeven tot aan juni 2021.

Samenvatting

Dit project is oorspronkelijk opgestart in 2017, toen er nog geen beleid voor zonneparken lag. Er zijn toen door verschillende vertegenwoordigers van Kronos buurtbezoeken uitgevoerd. Op 7 december 2017 ontving Kronos een brief van de gemeente Doetinchem waarin werd aangegeven dat in afwachting van het opstellen van beleid het initiatief geen doorgang kon vinden. Naar aanleiding hiervan is het participatietraject gepauzeerd.

Na het vaststellen van het beleid in april 2019 is dit proces opnieuw opgestart. Dit laatste deel van het proces is dit document verder beschreven. Er is toen bewust gekozen om het participatietraject breder in te zetten, door te starten met een algemene informatiebijeenkomst waarbij zowel direct omwonenden (via brief) als de bredere omgeving (via een advertentie in de lokale krant) zijn uitgenodigd. Een tweede algemene bijeenkomst is een aantal maanden later georganiseerd.

Na deze tweede algemene bijeenkomst is door omwonenden een werkgroep opgezet om het project gerichter te kunnen bespreken. Met deze werkgroep zijn vier bijeenkomsten gehouden waarin onder andere de landschappelijke inpassing aan bod zijn gekomen. Tevens heeft er in december 2020 een veldbezoek plaatsgevonden waar ook de gemeente bij aanwezig was en waarin de openstaande punten en ideeën van de werkgroep zijn opgehaald. Voor aanvang van dit traject is een Participatieplan opgesteld, dat in dit document terug te vinden is.

In de eerste bijeenkomsten zijn de contouren en percelen van het zonnepark ter sprake gekomen. Omwonenden vonden dat dit plan een te grote impact op hun directe leefomgeving zou opleveren. Hierover zijn diverse gesprekken gevoerd, en het ontwerp is uiteindelijk in samenspraak met omwonenden en de grondeigenaar aangepast naar een alternatief model (bijeenkomst 14 november 2019). Dit model is 3 hectare kleiner dan het oorspronkelijke model (13 hectare ten opzichte van 16 hectare), en ligt op percelen die verder weg van de Bokkenstraat zijn gelegen. Door deze verandering is de belangrijkste omwonende op dit moment de woning aan de Bahrseweg 5. De eigenaar van deze woning was geen onderdeel van de werkgroep. Kronos heeft daarom direct contact met hem opgenomen om de plannen af te stemmen. Deze persoon heeft aan het begin van het proces expliciet aangegeven geen deelnemer te willen zijn van de werkgroep, omdat hij de sfeer en instelling te negatief vond. Kronos is met hem in gesprek gebleven over het zonnepark en de inpassing. Kronos heeft zijn wensen waar mogelijk opgenomen in de plannen.

Aan de werkgroep is door een landschapsarchitect een inpassingsplan gepresenteerd, waarop door omwonenden vervolgens commentaar is gegeven. In december 2020 hebben de leden van de werkgroep samen met medewerkers van de gemeente een locatiebezoek gedaan, om er zeker van te zijn dat de wensen duidelijk waren. Alle commentaren en verzoeken zijn met een landschapsarchitect besproken en zoveel mogelijk meegenomen in het bijgevoegde inpassingsplan om te komen tot een plan dat goed aansluit op de wensen van de omgeving.

Tijdens de laatste werkgroep bijeenkomst op 18 januari 2021 hebben de leden van de werkgroep hun tevredenheid over het nieuwe plan uitgesproken. De gemeente heeft ook haar tevredenheid over het plan uitgesproken.

Met het bespreekbaar maken en de doorgevoerde aanpassingen aan de percelen, grootte van het zonnepark en contouren van het zonnepark alsmede de landschappelijke inpassing en de diverse andere aspecten en elementen zoals paneelhoogte, breedte groene omzoming, omvormerstations en hekwerk, grootte van het bosblok en daarnaast de opties voor financiële participatie (die hierna worden behandeld), is ruim voldaan aan de eis voor medezeggenschap uit het beleidskader.

Het participatieproces verliep volgens de werkgroep niet altijd vlekkeloos. Dit hebben zij ook aan de gemeente kenbaar gemaakt. Echter de aanpassingen op basis van de wensen van de werkgroep hebben geleid tot onmiskenbare resultaten in de vorm van een kleiner zonnepark met een versterkt landschappelijk plan. Dit laatste is bijvoorbeeld terug te zien in de robuustere groene omranding van het zonnepark zowel in de breedte als de hoogte en de aanplant van een flink bosblok in het zonnepark ten behoeve van de lokale fauna.

Het contact met de werkgroep is, ondanks de vele bijeenkomsten sinds 2019 en inzet van Kronos, helaas soms erg moeizaam verlopen. Het proces had op sommige punten beter gekund en dit is ook met de werkgroep besproken, maar het belangrijkste is dat er duidelijke resultaten geboekt zijn ten behoeve van de lokale bewoners en de omgeving. Dit was zonder het participatie traject en de inbreng van de werkgroep niet tot stand gekomen. In de laatste bijeenkomst met de werkgroep werd daarbij ook aangegeven dat, ondanks dat de werkgroep niet voor de komst van een zonnepark is, ze wel tevreden waren met het aangepaste landschapsplan.

Kronos heeft telkens bij iedere tegenslag of teken van wantrouwen gepoogd de dialoog te blijven voeren. Uiteindelijk is een gespreksbegeleider en daarna ook de gemeente betrokken. Daaruit is een extra veldbezoek in december 2020 voortgekomen en de aanbevelingen daarvan zijn verwerkt in het huidige, door de werkgroep goedgekeurde, plan. Het uiteindelijke doel, het inventariseren en verwerken van de wensen van de buurt in een ontwerp voor het zonnepark, is dus behaald. Kronos heeft de werkgroep verder aangeraden om, wanneer ze aan het einde van het proces nog steeds ontevreden zijn met de plannen, verder gebruik te maken van hun recht op inspraak en een zienswijze op de vergunningaanvraag in te dienen.

Schematisch overzicht procesparticipatie

Datum	Beschrijving
23 mei 2019	Eerste bijeenkomst omwonenden Uitkomst: Inventarisatie van meningen over het plan
28 augustus 2019	Tweede bijeenkomst omwonenden Uitkomst: Onderzoek alternatieve percelen, overleg grondeigenaar, opstellen van 3 modellen met aangepaste contouren
3 oktober 2019	Oprichting Werkgroep
14 december 2019	Eerste Werkgroep bijeenkomst Uitkomst: Keuze alternatief model 1
Week 3 2020	Gesprek Wethouder met de Werkgroep
29 januari 2020	Tweede Werkgroep bijeenkomst Uitkomst: Feedback op landschappelijke inpassing en verwerking hiervan in het plan
27 april 2020	Werkgroep wil niet meer verder met het participatie proces
6 juli 2020	Gesprek onafhankelijk gespreksleider met Werkgroep Uitkomst: Inventarisatie van meningen over de relatie met Kronos, nieuwe bijeenkomst
17 augustus 2020	Derde Werkgroep bijeenkomst, met gespreksleider Uitkomst: Werkgroep is bereid verder te spreken met Kronos over de inpassing
2 september 2020	Werkgroep wil niet meer verder met het participatie proces
30 september 2020	Gesprek Wethouder met Kronos Solar
16 november 2020	Gesprek Wethouder met de Werkgroep
14 december 2020	Veldbezoek gemeente en Werkgroep Uitkomst: Inventarisatie van wensen over de inpassing, aanpassingen aan plan
18 januari 2021	Vierde Werkgroep bijeenkomst Uitkomst: Instemming Werkgroep met de inpassing en finalisering van het landschappelijke inrichtings plan
8 februari 2021	Gesprekken bewoners Bahrseweg Uitkomst: Inventarisatie van meningen over inpassing Bahrseweg en finalisering plan Bahrseweg
27 januari 2021	Werkgroep wil niet meer verder met het participatie proces
24 maart 2021	Eerste bijeenkomst financiële participatie. Toelichting proces tot nu toe. Introductie financiële participatie, toelichting mogelijkheden financiële participatie, toelichting business case, rol energie coöperatie
16 juni 2021	Tweede bijeenkomst financiële participatie waarin de opties van financiële participatie verder waren uitgewerkt en toegelicht. Aanwezigen hebben hun initiële voorkeur aangegeven.

Afbeelding 1: Afgekaderd gebied met omwonenden rondom zonnepark (groen is het oorspronkelijke plancontour)

Bijeenkomst 23 mei 2019

Op 23 mei 2019 is het participatie traject, in navolging van het nieuwe beleidskader van de gemeente Doetinchem, opnieuw opgestart met een algemene informatiebijeenkomst. Een selectie van te benaderen omwonenden is gemaakt door het gebied rondom het zonnepark te bekijken en op basis van zichtlijnen en afkadering door wegen een brede doch redelijke selectie te maken. De omwonenden (zie afbeelding 1) zijn vervolgens persoonlijk uitgenodigd middels een brief. Ook de gemeente Doetinchem (Mw Legtenberg) was voor deze bijeenkomst uitgenodigd. Daarnaast is een advertentie geplaatst in het Doetinchems Vizier.

De bijeenkomst diende voor het opzetten van communicatielijnen ten behoeve van toekomstige communicatie. Hiertoe zijn contactgegevens verzameld van omwonenden die mee wilden praten over het project of op de hoogte wilde worden gehouden van de vorderingen. Ook is omwonenden verzocht vertegenwoordigers aan te wijzen om zo toekomstige bijeenkomsten meer gericht te kunnen voeren. Daarnaast diende te bijeenkomst

voor het inventariseren van meningen over het project. De resultaten hiervan zijn terug te lezen in het verslag van de avond (bijlage 1).

De sfeer was overwegend negatief. Er was sprake van wantrouwen richting Kronos als ontwikkelaar, teleurstelling in de gemeente voor het toestaan van een dergelijk project in de omgeving (op basis van bijvoorbeeld de structuurvisie en cultuurhistorie), en diverse commentaren op het project (afmetingen, locatie, uitzicht). De grondeigenaar kreeg de vraag waarom hij voor deze percelen had gekozen, en aanvullend het verzoek of hij bereid zou zijn deze keuze aan te passen om het zonnepark verder op zijn eigen land te plaatsen en minder in het zicht van de burens.

Bijeenkomst 28 augustus 2019

In de uitnodiging voor de bijeenkomst op 25 juli 2019 zijn, in navolging van de geluiden tijdens de vorige bijeenkomst, een aantal links toegevoegd naar het gemeentelijk beleidskader en de structuurvisie, om omwonenden zo verder te informeren over de documenten die over dit onderwerp bestaan. Ook is in deze e-mail de suggestie tot het aanwijzen van vertegenwoordigers nog eens herhaald (zie bijlage 2).

Het aanwijzen van vertegenwoordigers uit de buurt was in de tussentijd niet tot stand gekomen. Deze bijeenkomst was daardoor ook nog relatief grootschalig.

Het doel van de bijeenkomst was een inventarisatie te maken van ideeën over landschappelijke inpassing voor het project. Daartoe was namens Kronos een landschapsarchitect aanwezig, die een uitlegt op welke wijze een dergelijk project zou kunnen passen binnen het landschap. Omwonenden willen meer duidelijkheid, en verzoeken Kronos om een plan te presenteren. De landschapsarchitect laat dit zien, en er ontstaat een discussie over diverse aspecten van het plan: omvang, locatie, afkadering, soorten beplanting, en percelen.

De grondeigenaar verklaart zich bereid alternatieve percelen te overwegen. Samen met de namens Kronos aanwezige landschapsarchitect, de grondeigenaar en omwonenden wordt gekeken naar mogelijkheden waarop dit zou kunnen worden gerealiseerd.

Vanuit omwonenden en gemeente wordt verzocht om meer duidelijkheid in de vorm van een participatieplan. Ook wordt verzocht om onafhankelijke procesbemiddeling.

Het verslag van deze bijeenkomst is terug te vinden in bijlage 3.

Periode tussen 28 augustus 2019 en 14 november 2019

In de periode tussen de vorige bijeenkomst op 28 augustus 2019 en de volgende bijeenkomst op 14 november 2019 zijn diverse zaken gebeurd.

Op 4 september 2019 is door Kronos een e-mail (bijlage 4) verzonden met daarin de concept verslagen van de afgelopen 2 bijeenkomsten ter akkoord. Daarnaast werd in deze email aan omwonenden verzocht Kronos te informeren over hun mening met betrekking tot de

kwaliteiten en verbeterpunten van het gebied. Tenslotte werden de relevante beleidsstukken van de gemeente met omwonenden gedeeld.

Op 10 september 2019 is door Kronos een e-mail verzonden (bijlage 5) met daarin een eerste versie van een Participatieplan, met daarbij het verzoek aan omwonenden op dit document een akkoord te geven.

Op 17 september 2019 is door Kronos een e-mail verzonden (bijlage 6) waarin opnieuw werd verzocht om een reactie op de e-mails van 4 en 10 september 2019.

Op 19 september 2019 is door Kronos een e-mail verzonden (bijlage 7) met daarin een aantal datum opties voor een volgende bijeenkomst. Daarnaast werd het verzoek om een reactie op de verslagen van de vorige 2 bijeenkomsten en het Participatieplan herhaald.

In de tussentijd is in navolging van het verzoek van omwonenden in voorgaande bijeenkomsten is door Kronos gezocht naar een onafhankelijke procesmiddelaar. Hiermee is contact geweest om het voorgaande traject door te spreken, en een plan van aanpak te maken voor de volgende bijeenkomst.

Tevens is in de tussentijd overleg geweest tussen Kronos, de grondeigenaar en de landschapsarchitect over de mogelijkheden voor de selectie van alternatieve percelen voor het zonnepark. Ter voorbereiding op de volgende bijeenkomst zijn hiervoor 3 modellen opgesteld waaruit omwonenden hun keuze kunnen maken.

Op 1 november 2019 is door Kronos een e-mail gestuurd waarin de datum voor de volgende bijeenkomst werd vastgezet op 16 oktober 2019, op basis van ontvangen reacties.

Op 3 november 2019 ontvingen Kronos en de gemeente per e-mail een brief (bijlage 8) van een groep omwonenden waarin zij de opzet van een werkgroep voor het zonnepark meldden. Hiermee kwamen ze tegemoet aan het verzoek tot een kleinere groep vertegenwoordigers zoals dat in de bijeenkomsten van 25 mei en 28 augustus 2019 was gedaan. In de brief werd gevraagd om uitstel voor de bijeenkomst van 16 oktober 2019, alsmede uitstel op het geven van een akkoord op de notulen van de voorgaande bijeenkomsten en het Participatieplan. Door Kronos is hier op 4 oktober 2019 op geantwoord (bijlage 9) dat dit gehonoreerd werd. Vervolgens is op 14 oktober 2019 door Kronos aan alle omwonenden (niet alleen de leden van de werkgroep) een email verzonden om dit te communiceren (bijlage 10). In het licht van deze ontwikkeling is door Kronos de onafhankelijke procesbegeleider geannuleerd.

In de tussentijd is er communicatie geweest tussen Kronos en de contactpersoon voor de werkgroep. De werkgroep had de intentie om in privé af te spreken, zonder Kronos. Op 25 oktober 2019 heeft Kronos in een e-mail aangegeven een onderdeel van de besprekingen te willen uitmaken, omdat zij een belangrijke partij zijn binnen dit proces (bijlage 11).

Op 28 oktober 2019 is door de werkgroep akkoord gegeven op de aanwezigheid van Kronos bij de werkgroepbijeenkomst op 14 november 2019. Op 29 oktober 2019 is door Kronos een drietal modellen van alternatieve ontwerpen voor het zonnepark aan de werkgroep verzonden, zodat deze konden worden besproken (bijlage 12 & 13).

Werkgroep bijeenkomst 14 november 2019

Tijdens de bijeenkomst is door de werkgroep Model 1 als voorkeur verkozen. Dit model is circa 2 hectare kleiner dan het oorspronkelijke model, en ligt grotendeels achter de stallen van de grondeigenaar en weg van de Bokkenstraat. Ook zijn de verslagen van de voorgaande bijeenkomsten en het Participatieplan akkoord verklaard. Vanaf 21:00 is Kronos aangeschoven. Diverse vragen zijn gesteld over diverse aspecten van het zonnepark. Een sterke wens van omwonenden is om iets te doen aan de opwaardering van de natuur in de omgeving. Op verzoek van de werkgroep zal Kronos in de volgende bijeenkomst zorgen voor visualisaties van de landschappelijke inpassing vanaf de grond. Ook zal Kronos een ecologische studie laten uitvoeren voor het gebied. Het verslag van deze bijeenkomst vindt u in bijlage 14.

Op 12 december 2019 is door Kronos een e-mail verstuurd met daarin de antwoorden op diverse vragen die tijdens de bijeenkomst van 14 november zijn gesteld (bijlage 15).

Afbeelding 2: Model 1, verkozen door omwonenden. Het noordelijke langwerpige stuk is uiteindelijk nog afgefallen. Het uiteindelijke Model 1 is daardoor 13ha, 3ha kleiner dan de 16ha van het oorspronkelijke model.

Werkgroep bijeenkomst 29 januari 2020

Tijdens de bijeenkomst is het inpassingsplan op basis van Model 1 gepresenteerd, met daarbij visualisaties vanaf diverse gezichtspunten in de omgeving, op basis van foto's genomen door de grondeigenaar. Kronos en de landschapsarchitect suggereren aan omwonenden om de regie over de opwaardering van de natuur in hun omgeving in eigen hand te nemen, in navolging van het beleidskader van de gemeente. Hiervoor worden diverse mogelijkheden gepresenteerd.

De reacties zijn deels positief, met enkele sterke negatieve geluiden. De suggestie wordt gedaan om bij de volgende bijeenkomst de wethouder uit te nodigen. Dit zal door de contactpersoon voor de werkgroep worden geregeld.

Het verslag van de bijeenkomst vindt u in bijlage 16 (op het moment van schrijven nog niet door de werkgroep akkoord bevonden).

Periode tussen 29 januari 2020 en 18 juli 2020

Tijdens deze periode heeft de werkgroep middels een brief aan de gemeente (bijlage 16A) aangegeven niet door te willen gaan met het bestaan als werkgroep en gesprekken over het zonnepark. De voornaamste redenen die hiervoor werden aangedragen gingen over een rommelig proces, en de zorg dat hun wensen niet werden meegenomen in de planvorming.

Na overleg met de gemeente Doetinchem is besloten om nog een poging te doen om de relatie te repareren. Hiertoe zijn een onafhankelijk procesbegeleider en notulist ingeschakeld. De procesbegeleider heeft contact gehad met de leden van de werkgroep. Het verslag is te vinden in bijlage 16B. Uiteindelijk is besloten om een volgende bijeenkomst te plannen, met als doel de samenwerking te herstellen.

Werkgroep bijeenkomst 17 augustus 2020

De bijeenkomst is geleid door een onafhankelijk procesbegeleider, en genotuleerd door een onafhankelijk notulist. Ook de gemeente Doetinchem was aanwezig. De werkgroep had van tevoren hun pijnpunten gedeeld:

- *Een onduidelijk en vaak rommelig proces:* Vanuit Kronos is excuses aangeboden voor het soms rommelig verlopen proces. Er zijn afspraken gemaakt over hoe het proces in het vervolg moet verlopen.
- *Wensen vanuit de omgeving zijn niet meegenomen in de plannen:* Kronos heeft een overzicht opgesteld van alle bij Kronos bekende wensen vanuit de omgeving, en de manier waarop deze in de plannen zijn verwerkt (bijlage 17).
- *Het werkatelier van 29 januari 2020 was geen werkatelier:* Kronos deelt deze mening niet, maar biedt aan om binnen korte tijd een nieuw werkatelier te organiseren.
- *De huidige inpassingsmaatregelen zijn voor omwonenden onduidelijk en moeten beter worden gevisualiseerd:* Kronos heeft een presentatie gemaakt waarin de maatregelen in meer detail worden besproken, met foto's van de soorten die moeten worden aangeplant (bijlage 18).
- *De business case en randvoorwaarden voor financiële participatie zijn onduidelijk:* Kronos presenteert de mogelijkheden die voor financiële participatie zullen worden geboden (bijlage 19). Daarnaast wordt de business case toegelicht voor zover dat in dit stadium mogelijk is. Kronos heeft meermaals aangegeven dat de cijfers voor gunning van de SDE++ subsidie niet bekend zijn, en er daarom ook niet meer inzicht in een business case kan worden gegeven dan reeds is gedaan.

Toen Kronos de notulen van de onafhankelijk notulist ontving bleken hier veel onjuistheden in te staan. Om de werkgroep hiervan op de hoogte te stellen heeft Kronos een email gestuurd op 25 augustus 2020 (bijlage 20) waarin ze de werkgroep adviseerde de notulen goed door te nemen, omdat er veel fouten in zaten. Kronos heeft daarbij aangegeven de eigen wijzigingen reeds aan de notulist door te hebben gegeven, met het idee dat de werkgroep daarna door een duidelijker document zou kunnen lezen. Dit is door de werkgroep geïnterpreteerd alsof Kronos hen een aangepaste/gemanipuleerde versie van de notulen zou doorsturen (bijlage 21). Nadat dit misverstand duidelijk werd heeft Kronos meteen haar excuses aangeboden en de notulen aan de werkgroep doorgestuurd (bijlage 22). Hierop heeft de werkgroep in een email op 2 september 2020 wederom aangegeven niet langer door te willen (bijlage 23). De notulen zijn nooit door de werkgroep akkoord bevonden. U vindt de notulen in de laatste versie door Kronos, met alle wijzigingen zichtbaar in het kader van transparantie, in bijlage 24.

Periode tussen 17 augustus 2020 en 18 januari 2021

Overleg tussen Kronos en de gemeente heeft doen besluiten hier een andere route te nemen. De gemeente (Johnny Janssen) is, met de gemeentelijk landschapsarchitect (Florike Kaspersma), met de werkgroep naar de locatie van het zonnepark gegaan. Hier is het landschap besproken en zijn de wensen vanuit de werkgroep nogmaals kenbaar gemaakt. Samen met de gemeente is hier vervolgens een inventarisatie van gedaan en aan Kronos toegestuurd. Kronos heeft op basis van deze wensen aanpassingen gedaan aan het landschapsplan. Dit ging onder andere om:

- Verbreding van singels rondom het zonnepark van 3 naar 5 meter;
- Bosblok met viervoudige afmetingen;
- Zonnepark zo snel mogelijk aan het zicht onttrekken door combinatie van begroeid hekwerk en de aanplant starten voor aanvang bouw.

Vervolgens is er een nieuwe bijeenkomst met de werkgroep gepland, waar ook de gemeente en gemeentelijk landschapper aanwezig zouden zijn.

Werkgroep bijeenkomst 18 januari 2021

Deze bijeenkomst was digitaal, in verband met Corona.

De werkgroep merkte aan het begin van de bijeenkomst op dat er geen sprake was van een onafhankelijk gespreksleider en notulist. Kronos Solar en de gemeente (Johnny Janssen) gaven aan dat ze hier geen rekening mee had gehouden. Dit vanuit de veronderstelling dat het locatiebezoek en de daaropvolgende gesprekken ook zonder gespreksleider of notulist waren gebeurd, en het vooral een presentatie van Kronos Solar zou betreffen over het aangepaste landschappelijk plan en de noodzaak hiervoor dus niet langer duidelijk was. De werkgroep gaf aan dat ze dit alsnog erg op prijs zouden stellen, en dat dit onderdeel was van de afspraken die met Kronos over het proces gemaakt waren. Omdat er voor deze avond geen gespreksleider was geregeld, en het moeilijk genoeg is om een groep mensen bij elkaar te krijgen, is onderling besloten het gesprek toch voort te zetten. De notulen zijn door Kronos

gemaakt, en de afspraken en actiepunten die hierin stonden zijn aan het einde van de bijeenkomst doorgesproken en akkoord bevonden door de werkgroep. De afspraak was verder om de notulen diezelfde week nog door te sturen, waarna er binnen 2 weken akkoord door de werkgroep en gemeente zou worden gegeven.

Kronos heeft in deze bijeenkomst het landschapsplan, bijgewerkt aan de hand van de wensen van de werkgroep die zij tijdens het veldbezoek had aangegeven, gepresenteerd (bijlage 25). De werkgroep heeft aangegeven tevreden te zijn met het inpassingsplan in de huidige vorm. Wel diende nog afstemming plaats te vinden over de plannen voor de berm langs de Bahrseweg. Omdat geen van de bewoners aan de Bahrseweg onderdeel van de werkgroep uitmaakt is besloten om een plan voor de Bahrseweg eerst aan hen voor te leggen. Dit plan en een verslag van het contact daarover met de bewoners is te vinden in bijlages 27 en 28.

Een dag na de bijeenkomst heeft Kronos de notulen aan de werkgroep doorgestuurd. Deze notulen zijn te vinden in bijlage 26. De notulen zijn nooit door de werkgroep goedgekeurd.

Op 27 januari 2021 ontving Kronos een email van de werkgroep waarin ze opnieuw aangaven niet meer verder te willen (bijlage 29). Hierbij zijn ook emails gestuurd aan diverse omwonenden, de grondeigenaar, en een brief naar de wethouder.

Financiële participatie bijeenkomst 24 maart 2021

In de eerste bijeenkomst financiële participatie is aan de aanwezigen, waaronder ook andere belanghebbenden zoals de dorpsraad een toelichting gegeven over de stand van zaken t.a.v. de ontwikkeling van het zonnepark en het proces tot nu toe. Vervolgens is er presentatie gegeven over financiële participatie en de mogelijkheden om te profiteren van het zonnepark. Daarbij is ook informatie gegeven over de bouwblokken van de business case. Tot is ook de rol van de energie cooperatie toegelicht.

Financiële participatie bijeenkomst 16 juni 2021

Voor de tweede bijeenkomst financiële participatie waren de opties van financiële participatie verder uitgewerkt en deze zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Aanwezigen hebben hun initiële voorkeur aangegeven. Tot nu toe lijken de voorkeuren zich te richten op een omgevingsfonds.

Participatieplan

Het participatieplan is het onderliggende document bij het participatie traject. Dit plan is opgezet in overleg met omwonenden en is te vinden in bijlage 30. Hieronder wordt uiteengezet in welke mate aan dit plan is voldaan.

Stap 1: Kick-off

Uitgevoerd tijdens bijeenkomst 23 mei 2019.

Stap 2: Landschap & Locatie

Uitgevoerd tijdens bijeenkomst 28 augustus 2019.

Stap 3: Huiswerk en doorrekenen

Uitgevoerd na bijeenkomst 28 augustus 2019.

Voor deze stap zijn intern de randvoorwaarden voor de business case beoordeeld, is overleg met de grondeigenaar gevoerd over de perceelkeuze, en zijn in overleg met de landschapsarchitect 3 alternatieve modellen opgesteld.

Stap 4: Teamwork & Doorspreken

Uitgevoerd tijdens bijeenkomst 14 november 2019.

De opzet van deze stap was om al eerder een vertegenwoordigers groep (LPG) te hebben. Uiteindelijk is dit iets anders verlopen. Desondanks was 14 november 2019 de eerste werkgroep bijeenkomst en zijn de modellen uit Stap 3 besproken.

Stap 5: Uitgebreide workshop

Uitgevoerd tijdens bijeenkomst 14 november 2019.

Deze stap is door het verloop van het proces samengevallen met Stap 4. De uitkomst van deze beide stappen is uiteindelijk dat door de werkgroep een keuze is gemaakt voor een alternatief model. Dit was tevens de opzet van Stap 5.

Stap 6: Opzetten website

Uitgevoerd na bijeenkomst 29 januari 2020.

Deze stap zou oorspronkelijk eerder worden uitgevoerd, maar hier zijn we niet tijdig aan toe gekomen. Het idee van de website was dat het gekozen model erop geplaatst zou worden, samen met visualisaties van de situatie. Omdat in de bijeenkomst van 14 november 2019 een verzoek was gedaan om visualisaties vanaf de grond, is hier in eerste instantie een poging gedaan om 3D visualisaties te produceren. Dit bleek uiteindelijk niet mogelijk voor de volgende bijeenkomst, en daarom is als alternatief de landschapsarchitect gevraagd om fotomontages te produceren als visualisaties. Deze montages waren pas afgerond vlak voor de bijeenkomst van 29 januari 2020, en konden op dat moment dus nog niet op een website worden geplaatst. De website is daarom uiteindelijk na deze laatste bijeenkomst opgezet, met daarop het model 1, de visualisaties en andere zaken zoals veelgestelde vragen.

Stap 7: Huiswerk en doorrekenen

Uitgevoerd in aanloop naar bijeenkomst 29 januari 2020.

Het opstellen van een financieel model is onderdeel van deze stap. Dit bleek een onrealistische inzet, omdat de benodigde cijfers voor het opstellen van een financieel model op dit moment in de projectontwikkeling nog niet bekend zijn. In plaats daarvan werken we op basis van een geïnformeerde inschatting van de haalbaarheid gebaseerd op de diverse randvoorwaarden voor ontwikkeling van een zonnepark op deze locatie. Cijfers zullen pas beschikbaar worden na de aanvraag van de SDE++ subsidie. Om deze zelfde reden wordt de financiële participatie pas in een later stadium uitgediept, omdat voor die tijd nog niets met zekerheid kan worden gezegd over de beschikbare gelden.

Stap 8: Presentatie plan

Uitgevoerd tijdens bijeenkomst 29 januari 2020.

Zoals in het voorgaande uitgelegd is hier geen financieel plan gepresenteerd, omdat dit een onrealistische inzet is gebleken. Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar.

Stap 9: Principeverzoek / Vergunningaanvraag

Op dit moment in uitvoer.

Tijdens de aanvraag voor het principeverzoek zullen de werkgroepbijeenkomsten doorgaan, om te blijven zoeken naar de beste invulling van de verschillende aspecten van het zonnepark. Het definitieve plan zal bij de aanvraag omgevingsvergunning worden ingediend.

Stap 10: Financiële participatie

Tijdens vergunningaanvraag en dan na subsidieverlening.

De opties voor financiële participatie zijn met omwonenden en belanghebben toegelicht en zullen in een volgend stadium verder worden besproken om zo te komen tot de beste aansluiting bij de wensen in het gebied. Tot nu toe lijken de voorkeuren zich te richten op een omgevingsfonds. In eerste instantie zullen deze gesprekken gaan over het type invulling. Na subsidieverlening bestaat meer duidelijkheid over de daadwerkelijke bedragen die hiervoor beschikbaar zullen zijn.

Bijlagen

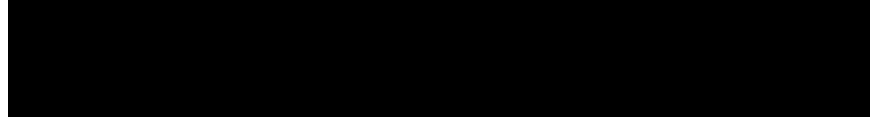
- 1) Verslag bijeenkomst Zonnepark Wehl 230519
- 2) Email RB 250719
- 3) Verslag bijeenkomst Zonnepark Wehl 280819
- 4) Email RB Verslagen+Vragen 040919
- 5) Email RB Participatieplan 100919
- 6) Email RB reminder 170919
- 7) Email RB 190919
- 8) Oprichting Werkgroep Bokkenstraat
- 9) Email RB 041019
- 10) Email RB 141019
- 11) Email 251019
- 12) Email RB Modellen 291019
- 13) Zonnepark Wehl Modellen
- 14) Verslag Zonnepark 141119
- 15) Email RB vragen 121219
- 16) Zonnepark Wehl Verslag 290120
 - a) Email Werkgroep 270420
 - b) Verslag gesprek bewoners Wehl 060720
- 17) 170820 Historie Ontwerpen + Wensen omwonenden
- 18) 170820 Toelichting aanplant
- 19) 170820 Financiële participatie
- 20) Email KS 250820
- 21) Email 260820
- 22) Email RB 260820
- 23) Email werkgroep 020920
- 24) Notulen bijeenkomst 170820
- 25) Landschappelijke inpassing zonnepark Wehl toelichting
- 26) Notulen 180121
- 27) Voorstel Bahrseweg
- 28) Gesprekken bewoners Bahrseweg
- 29) Email werkgroep 270121
- 30) Participatieplan Zonnepark Wehl 140220
- 31) Verslag Financiële participatie Bijeenkomst 1 240321
- 32) Verslag Financiële participatie Bijeenkomst 2 160621

Verslag informatiebijeenkomst Zonnepark Wehl – 23.05.19

Aanwezigen*

Kronos Solar: Laurens van Ochten, Roald Blijleven

Omwonenden:

Gemeente: Klaartje Legtenberg

Geïnteresseerden:

* Was u aanwezig maar staat uw naam niet genoemd? Dan hebben wij uw naam op de bijeenkomst helaas niet op de lijst kunnen zetten. U kunt contact met ons opnemen om alsnog toegevoegd te worden. Geeft u hierbij dan meteen uw contactgegevens door.

De bijeenkomst vond plaats in Pannenkoekenhuis de Zon te Wehl en begon rond 17:30.

Kronos begint met een introductie waarin de redenering voor een zonnepark op deze locatie wordt uitgelegd. Een combinatie van factoren zorgt voor de keuze van deze locatie, onder andere gemeentelijke doelstellingen en beleid, afstand tot aansluitpunt, landschappelijke en ecologische situatie, en omwonenden. Kronos omschrijft de huidige locatie als “zoekgebied”, in plaats van “plangebied”.

Kronos spreekt vervolgens over de procedure voor de ontwikkeling van dit zonnepark. Deze bijeenkomst dient allereerst voor het opzetten van de eerste communicatielijnen ten behoeve van soepelere communicatie in de toekomst. Hiertoe wordt een lijst rondgegeven waarop de aanwezigen hun gegevens noteren, alsmede de frequentie waarmee en wijze waarop ze communicatie over het project wensen te ontvangen.

Het tweede doel van de bijeenkomst is het inventariseren van de meningen van omwonenden over dit project. Hiertoe wordt door Kronos een rondvraag gedaan. Hieronder volgt een overzicht van de verzamelde meningen.

Naam	Mening
	Grondeigenaar. Ziet het als een interessante bron van inkomsten, en is blij te kunnen bijdragen aan een duurzamere samenleving.
	Tegenstander. Maakt zich zorgen om uitzicht, wandelgebied. Vraagt zich af of het park verder naar achteren (noorden) kan.
	Tegenstander. Is niet tevreden met de verloop van het proces en de rol van de gemeente.
	Voorstander. Vindt cultuurhistorie argument niet steekhoudend wanneer gesproken wordt over oude landschappen, omdat landschappen constant aan verandering onderhevig zijn.
	Tegenstander. Vindt dat het park niet past binnen het cultuurhistorisch landschap. Is ontevreden over participatie en communicatie. Vindt dat ontvangen informatie incorrect is. Zegt dat Gemeentelijke eisen voor gebiedsonderhoud niet stroken met deze ontwikkeling. Is van mening dat Kronos burens tegen elkaar opzet, en zegt Kronos niet te vertrouwen.
	Tegenstander. Heeft hier pasgeleden een nieuwe woning gekocht. Bang om uitzicht kwijt te raken, dit was een belangrijk argument voor de koop.
	Tegenstander. Eigenaren bouwkaavel woning. Gekocht in "mooiste stukje van Doetinchem", raken nu potentieel uitzicht kwijt.
	Tegenstander. Suggesteren onafhankelijke toezichthouder op participatieproces. Wil weten hoe 50% medezeggenschap is ingericht. Vraagt zich af of het park verder naar achteren (noorden) kan. Wil meer transparantie over de business case van Kronos.
	Is er niet op tegen.
	Is geen tegenstander. Vindt dat het park meer naar achteren (noorden) moet opschuiven.
	Tegenstander. Vindt het een vervuiling van het cultuurlandschap. De afmetingen zijn buiten proportie.
	Is een tegenstander van het plan.
	Tegenstander. Spreken zorgen uit over het welzijn van reeën in aangelegen bosje.
	Geen voor- of tegenstander. Is benieuwd naar de ontwikkeling.
	Geen voor- of tegenstander. Vooral interesse in participatie.

Verschillende discussies en gesprekken die uit bovenstaande inventarisatie ontstonden bepaalden het vervolg van de bijeenkomst.

Diverse omwonenden spraken de gemeente aan op eerdere communicatie omtrent deze locatie waarbij werd gezegd dat "het zonnepark plan is afgewezen". Ze zijn verbaasd er nu weer een bijeenkomst over bij te wonen. Mw Legtenberg zal nagaan hoe dit is gelopen.

Daarnaast verzochten diverse omwonenden de gemeente om meer duidelijkheid omtrent het beleid voor zonneparken en de plannen voor de omgeving en het landschap op de locatie. Mw Legtenberg heeft aangegeven omwonenden hier nog nader over te informeren.

Rond 19:00-19:30 is de bijeenkomst afgesloten.

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: roald.blijleven@kronos-solar.com
Gesendet: 25 July 2019 16:44
An: roald.blijleven@kronos-solar.com
Cc: laurens.vanochten@kronos-solar.com; k.legtenberg@doetinchem.nl
Betreff: Bijeenkomst Zonnepark Wehl - woensdag 28.08.19

Beste heer/mevrouw,

Naar aanleiding van de bijeenkomst op 23 mei, en de grote hoeveelheid opmerkingen die hieruit voortvloeide, hebben wij de afgelopen weken veel stof tot nadenken gehad. Om deze reden, alsmede vanwege de samenloop met de vakantieperiode, hebben wij wat meer tijd nodig gehad om alles op een rijtje te zetten.

Nieuwe bijeenkomst

Om de dialoog die toen is gestart voort te zetten zullen wij een nieuwe bijeenkomst organiseren. In navolging van feedback tijdens de vorige bijeenkomst doen we dit wat later op de avond, en wordt u tevens ruim tevoren over de bijeenkomst geïnformeerd.

- **Datum & Tijd**

Woensdag 28 augustus, 19:00

- **Locatie**

Pannenkoekenhuis de Zon, Weemstraat 5, Wehl

- **Aanwezigheid**

Zou u zo vriendelijk willen zijn zich voor deze bijeenkomst aan te melden? Dit kan via een mailtje naar aanmelding@kronos-solar.com met als onderwerp "Bijeenkomst Doetinchem 28 augustus", en onder vermelding van uw naam en adres. Doet u dit **vóór 20 augustus**.

Mocht u niet over internet beschikken, belt u dan Laurens van Ochten op +49 (0)89 8905 708-26 om u aan te melden.

Om het proces te stroomlijnen en de bijeenkomsten gericht te houden, herinneren we u nog eens aan de tip om binnen uw groep vertegenwoordigers aan te stellen. Op die manier kunnen ideeën en suggesties vanuit de groep ons goed bereiken, zelfs wanneer leden van de groep niet bij de bijeenkomst aanwezig kunnen zijn.

Gemeentelijk beleid

Tijdens de vorige bijeenkomst hebben verschillende van u aangegeven meer informatie te willen ontvangen over de visie van de Gemeente Doetinchem op duurzame energie en opwek.

Als ontwikkelaar kunnen wij u slechts verwijzen naar de stukken die de Gemeente hier zelf over heeft gepubliceerd. Het betreft hier de volgende stukken:

- Concept beleidskader duurzame energie:

<https://www.doetinchem.nl/document.php?m=94&fileid=47008&f=0c6aa0daf4d9c2a8669df3a2af55ea75&attachm ent=1&c=71449>

- Structuurvisie Doetinchem 2035: https://www.doetinchem.nl/home/structuurvisies-bekijken_46940/item/structuurvisie-doetinchem-2035_54620.html

Voor verdere vragen of opmerkingen kunt u contact opnemen met Laurens van Ochten via een email aan laurens.vanochten@kronos-solar.com of telefonisch op +49 (0)89 8905 708-26.

Let op: Laurens is van 29 juli t/m 2 augustus op vakantie.

Wij hopen dat u hiermee voorlopig voldoende bent geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Roald Blijleven | Business Development Manager | Kronos Solar Projects GmbH
+31 (0)6 2488 1722
Bereikbaar: maandag t/m vrijdag 09:00–17:00

Petersplatz 10 | 80331 München | roald.blijleven@kronos-solar.com | www.kronos-solar.de
Tel +49 (0)89 8905 7080 | Fax +49 (0)89-255513 1051
Geschäftsführer/Managing Director Alexander Arcache | Sitz der Gesellschaft München | Amtsgericht München
HRB 194883

CONFIDENTIALITY AND DISCLAIMER NOTICE

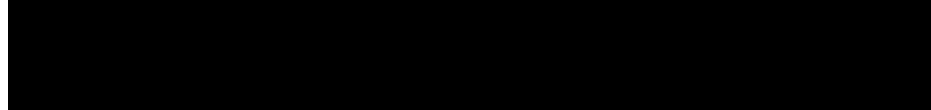
Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by e-mailing, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Messages sent by e-mail can be sent under false name or be manipulated by third parties. For this reason our e-mail messages and the statements contained therein are generally not legally binding.

Verslag informatiebijeenkomst Zonnepark Wehl – 28.08.19

Aanwezigen

Kronos Solar: Roald Blijleven, Frank Bohne, Ton Thus (landschap)

Omwonenden:

Gemeente: Klaartje Legtenberg

Locatie: Pannenkoekenhuis de Zon te Wehl

Tijd: 19.00 - 21.30 uur

Inleiding en introductie

Terugblik op vorige bijeenkomst d.d. 23 mei 2019.

A. **Het aanwijzen van vertegenwoordigers**

Dit is niet gebeurd, mede door de vakantieperiode.

B. **Een eerder gecommuniceerde afwijzing van het zonnepark door de Gemeente, waar is gezegd dat het “zonnepark plan is afgewezen”**

Mw. Legtenberg vermeld het toendertijd gecommuniceerde bericht: “het project wordt aangehouden tot er een kader ligt”. Dit wordt door dhr. Blijleven bevestigd als het bericht dat zij van de gemeente hebben gekregen.

C. **Het instellen van een onafhankelijke toezichthouder**

Discussie is vorige bijeenkomst vastgelopen op de vraag wie de toezichthouder betaalt, en of de onafhankelijkheid daarmee niet in het geding komt. In deze bijeenkomst wordt het idee gesteund door aanwezigen, mede vanwege de behoefte aan een betere notulering. Het idee dat een toezichthouder die door bijvoorbeeld Kronos betaald wordt niet langer onafhankelijk zou zijn, is besproken en van de hand gedaan. Een toezichthouder wordt betaald om zijn/haar werk te doen, en daarmee wordt onafhankelijkheid gegarandeerd.

Het kan maar zo zijn dat iemand van de inwoners een persoon weet/kent die deze rol goed zou kunnen vervullen. Kronos staat open voor suggesties.

D. **Het wijzigen van de percelen die voor het zonnepark worden gebruikt**

Specifiek was er het verzoek aan om land dat achter zijn stallen ligt voor het zonnepark te gebruiken.

 staat hier niet onwelwillend tegenover maar maakt zich in dat geval wel zorgen over het feit dat de koeien dan de weg over moeten steken, de stier die tussen de koeien loopt (verzekeringstechnisch in het geval van schade of letsel) en de watervoorziening die volledig aangepast moet worden.

Dhr. Blijleven geeft aan dat de huidige percelen contractueel met zijn vastgelegd, en dat er in dat geval opnieuw gesproken moet worden om dit in orde te maken.

Omwonenden geven aan dat een wijziging van de percelen erg wenselijk is. Afsgesproken wordt dat dhr. Thus landschappelijk schetst hoe dit dan ingepast zou kunnen. Kronos gaat in overleg met [REDACTED] en hoe dit ingepast kan worden de bedrijfsvoering. In een volgend overleg wordt hier op terug gekomen.

De bovenstaande punten zijn niet letterlijk één voor één aan bod gekomen, maar kwamen gedurende de bijeenkomst aan bod.

[REDACTED] presenteert een tweetal posters: de structuurvisie Doetinchem met tekstdelen uit genoemde Visie, en het bericht van de gedeputeerde van de provincie Gelderland over het toestaan van zonneparken op landbouwgrond. De Zonneladder komt tevens aan bod. Het idee van de Zonneladder is om prioriteiten aan te geven, en suggereert niet dat de eerste treden persé moeten worden doorlopen alvorens aan latere treden te beginnen. Mw. Legtenberg geeft aan dat de Zonneladder een alternatief is voor gemeenten waar nog geen beleid gevoerd wordt op duurzame energieopwekking. In Doetinchem is dit er wel in de vorm van het beleidskader Duurzame energieopwekking.

[REDACTED] zijn niet tevreden over de participatie. Bovendien: wat is participatie in dit project? Zij vinden dat het bepalen van de locatie een onderdeel moet zijn van participatie. Dhr. Blijleven geeft aan dat dit alleen mogelijk kan zijn indien meerdere grondeigenaren grond inleggen, waaruit vervolgens het meest geschikte stuk land wordt gekozen. Daar er vanuit omwonenden geen interesse lijkt te bestaan voor het inzetten van eigen grond voor ontwikkeling is er niets anders mogelijk dan door te gaan met de door dhr. Krosse beschikbaar gestelde hectaren.

[REDACTED] geeft aan dat in een beleidsdocument van de gemeente wordt gesproken over 500ha zon of 48 windmolens voor het behalen van de norm energieneutraal in 2030. Hij spreekt zijn zorg uit over hoe deze doelstelling gehaald kan worden, en voorziet dat grondbezitters gedwongen worden dergelijke ontwikkelingen toe te staan. Mw. Legtenberg legt uit dat het genoemde stuk geen beleidsdocument is maar een concept routekaart voor energieneutraliteit in 2030. De genoemde aantallen zijn een bandbreedte voor als we in Doetinchem volledig energieneutraal willen zijn. Het geldende beleidsdocument is het Definitief beleidskader Duurzame energieopwekking Doetinchem 2030. Dat is besloten en vastgesteld in de gemeenteraad vergadering van donderdag 25 april 2019. Hierin wordt de doelstelling gemaximeerd op 120ha zonneparken en 15 windturbines. Dit document zal aan omwonenden worden toegestuurd.

Diverse omwonenden en mw. Legtenberg geven aan niet tevreden te zijn met het proces. Te noemen: een trage en onduidelijke procesgang. Het verslag heeft erg lang op zich laten wachten. Ook is dit verslag niet met omwonenden besproken, is het onvolledig en bevat het aspecten die er beter uit kunnen blijven. Er wordt verzocht om betere notulering, en het aanleveren van een agenda op voorhand. Mw. Legtenberg raadt aan het hoofdstuk Participatie uit het beleidskader nog eens goed door te nemen.

Omwonenden geven aan dat dit project de gemoederen bezighoudt, en wensen een snelle wijze van informatievoorziening. Dat Kronos in München gevestigd is vormt voor degelijke communicatie geen beletsel. Dhr. Blijleven belooft het verslag van deze bijeenkomst volgende week rond te sturen ter controle.

De notulen zijn vanavond door mw. Legtenberg en dhr. Blijleven bijgehouden, in de toekomst wordt dit door een onafhankelijke toezichthouder verricht.

Het verslag van de vorige bijeenkomst wordt aan het einde van deze bijeenkomst nagelopen voor aanvullingen of wijzigingen.

Landschappelijke inpassing en beeldkwaliteit

Dhr. Blijleven verwijst naar het landschappelijke deel. Ongeacht de uiteindelijke ordening van hectaren te bespreken met dhr. Krosse, is de landschappelijk inpassing een belangrijk item. Dhr. Blijleven geeft het woord aan dhr. Thus, landschapsarchitect.

Dhr. Thus brengt in het kort de staat van het landschap ter sprake. Dhr. Blijleven deelt kaartmateriaal uit waarop in 3 verschillende tijdsperioden een dynamisch beeld van het gebied wordt getoond. Trefwoorden: het landschap is kaal geworden, westelijk van de Bahrseweg sterk bepaald door de ruilverkaveling, oostelijk zijn oorspronkelijke kavelgrenzen intact gelaten, evenals een aantal (oudere) beplantingselementen. Door het opener worden van het landschap, a.g.v. doorgaande modernisering landbouw, c.q. het plaatsen van omvangrijke bedrijfsgebouwen, is de ervaring van het landschap geheel anders dan vroeger. Bovenliggend is de doorgaande verstedelijking, het bouwen van woonwijken, de aanleg van infrastructuur zoals de Liemersweg, voor de beleving, schaal en maat van het gebied ingrijpend. Ondanks de optelsom van planologische, maatschappelijke en bedrijfsmatige processen, is sprake van 'n mooi landschapsdeel, omschreven middels beeldkwaliteiten en ambities zijnde de Broeklanden in diverse rapporten van de gemeente Doetinchem, waaronder de Structuurvisie Doetinchem, waarvoor [REDACTED] middels een poster terecht aandacht vraagt. Met betrekking tot het landschap als huidig en toekomstig decor en plaats voor (nieuwe) ontwikkelingen, stelt Kronos analoog aan de ambities van de gemeente, dat het ruimtelijk, ecologisch en toeristisch-recreatief effectief is om het landschap wederom te verdichten. Voor het landschap, beleving en functioneren, is het van groot belang om '*ruimtelijk antwoord*' te geven op de schaalloosheid en de doorgeslagen maat van het agrarische landschap. Deze landschapsbouw kan men zien als een ruimtelijke inhaalslag op basis van cultuurhistorie en (door bewoners) gewenste beeldkwaliteit. Grosso modo wordt gesteld dat er provinciebreed, afgezien van lokale initiatieven en ontwikkeling van natuurgebieden, weinig gedaan wordt aan nieuwe aanplant in buitengebieden en langs wegen. Oorzaken daarvoor liggen op financieel gebied en lasten beheer. De realisatie van effectief ingepaste zonneparken moet als ambitie (provinciebreed) aangewend worden in het kader van landschapsversterking en opbouw.

Plan en inpassing, schuiven met percelen

Omwonenden geven aan behoefte te hebben aan visuele uitleg met betrekking tot inpassing; waar praten we over? Dhr. Blijleven legt uit dat Kronos uiteraard een plan heeft, maar dit bewust niet presenteert, het planproces ligt wat Kronos wat ordening en beeldkwaliteit betreft open. Doch het is aanschouwelijk en inzichtelijk om toch eerste bouwstenen qua ordening en beplanting te bespreken. Bewoners zijn wat dat betreft gebiedsexpert. Dhr. Thus laat op zijn laptop een aanzet van het plan zien. Er komt een discussie op gang welke zich toespitst op:

- **Omvang van het park, bruto/netto:** Een minimum is 10 hectaren (wat zich laat vertalen naar grofweg 10MW), er komen hectaren bij nodig voor inpassing en aanzet kavelgrenzen;
- **Het waar en wat:** Participatie uit zich o.a. in de wens de velden met panelen anders te rangschikken in het beschikbare gebied. Wezenlijk voor een aantal bewoners, o.a. wonende aan de Bokkestraat, is het instandhouden van het zicht op het noorden. In algemene zin staat de vraag of het geheel noordelijk opgeschoven- en deels westelijk van de Bahrseweg kan worden geordend. Wat betreft de eigenaar is dit mogelijk en moet dit in het licht van zijn bedrijfsvoering worden afgewogen;
- **De afkadering qua beplantingen:** Gevraagd wordt welke soorten, maat, parallel aan de wegen of er loodrecht op? Westelijk de Bahrseweg heeft de ruilverkaveling stevig ingegrepen, oostelijk zijn belijningen, kavelgrenzen intact;
- **Geleding en opdeling van het park:** Gesuggereerd wordt dat een fijnere opdeling, indien mogelijk, ecologische voordelen heeft;
- **Vervolgtraject:** Kronos gaat in overleg met eigenaar met betrekking tot gewenste flexibiliteit en participatie en maakt kaartbeelden waarop keuzeafwegingen / mogelijkheden zijn weergegeven. Gevraagd wordt ter wille van planproces- en te bereiken / bewaken eigen woon- en gebiedskwaliteit, dit tijdig te communiceren.

Mw. Legtenberg geeft aan dat het een goed idee is dat iedereen richting Kronos kenbaar maakt wat volgens hem/haar de kwaliteit is van het gebied. Dit kan de fauna zijn, dit kan een specifiek boom zijn, maar ook een uitzicht of wellicht wel de sociale samenhang. Andersom is ook goed om aan te geven: waar zitten verbeterpunten? Door dit aan te geven kan dit zo mogelijk meegenomen worden in het landschappelijk plan.

Doorlopen vorig verslag

Het verslag van de vorige bijeenkomst wordt door Dhr Blijleven puntsgewijs nagelopen, en omwonenden geven hun commentaren, wijzigingen of toevoegingen. Deze zijn in het verslag zelf opgenomen. Dit verslag zal zo snel mogelijk worden doorgestuurd ter finale controle.

Rondvraag

Opmerkingen zijn onderstaand verwerkt.

Naam	Mening
	Voorstander. Ontevreden over de communicatie.
	Tegenstander. Ziet het park graag kleinschaliger. Ziet liever een minder massieve, losse vorm in verband met de fauna in het gebied. Geeft aan dat de natuurontwikkeling bij het zonnepark interessant en positief kan zijn.
	Tegenstander. Communicatie te weinig en te laat. Er zijn misstappen gemaakt in de procedure.
	Tegenstander. Willen graag een tijdslijn zien, een stappenplan. Zien graag een uitleg van de exacte betekenis van de term "participatie" zoals die door gemeente bedoeld wordt. Verwijzen tevens naar uitleg over participatie in het beleid. Zijn ontevreden over de communicatie.
	Is er niet op tegen.
	Is geen tegenstander. Vindt dat het park meer naar achteren (noorden) moet opschuiven.
	Geen voor- of tegenstander. Is benieuwd naar de ontwikkeling.

Mw Legtenberg	Vraagt expliciet aandacht voor participatie. Het proces wat doorlopen gaat worden moet voor iedereen helder en duidelijk zijn. Nu is het voor niemand duidelijk. Duidelijke afspraken zijn nodig en ook moet duidelijk zijn wanneer, wie, wat kan verwachten en welke invloed daar op mogelijk is. Zie hoofdstuk Participatie in beleidskader.
---------------	--

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: roald.blijleven@kronos-solar.com
Gesendet: 04 September 2019 15:39
An: roald.blijleven@kronos-solar.com
Cc: laurens.vanochten@kronos-solar.com; 'Legtenberg, Klaartje'
Betreff: Zonnepark Wehl - Verslagen, vragen en informatievoorziening
Anlagen: Conceptverslag bijeenkomst Zonnepark Wehl 280819.pdf; Definitief beleidskader duurzame energie 25 april 2019.pdf; Conceptverslag bijeenkomst Zonnepark Wehl 230519.pdf

Beste meneer/mevrouw,

In navolging van de bespreking op 28 augustus ontvangt u deze email. De email bestaat uit 4 delen, waarvan bij de eerste 2 een actie van u wordt verwacht.

1. Concept verslagen bijeenkomsten

Bijgaand ontvangt u een tweetal stukken ter controle en bevestiging.

- Concept verslag bijeenkomst 23 mei 2019
- Concept verslag bijeenkomst 28 augustus 2019

Kunt u alstublieft uw opmerkingen/wijzigingen hierop per email aan mij sturen?

2. Landschappelijke vragen aan omwonenden

In de afgelopen bijeenkomst is door mw Legtenberg een suggestie gedaan voor het beter afstemmen van het landschapsplan op de omgeving. Zou u daarom aan ons kunnen zeggen:

- Wat is volgens u de belangrijkste kwaliteit van het gebied? Dit kan de fauna zijn, dit kan een specifiek boom zijn, maar ook een uitzicht of wellicht wel de sociale samenhang.
- Waar liggen volgens u verbeterkansen in het gebied?

Kunt u alstublieft uw antwoorden op deze vragen per email aan mij sturen? Ik kan deze dan inventariseren en doorsturen aan Dhr Thus, landschapsarchitect.

3. Concept Participatieplan

Wij zijn op dit moment druk bezig met het opstellen van een Concept Participatieplan, waarin is aangegeven wat de te nemen stappen zijn en wanneer u wat kunt verwachten. Wij willen dit volgende week aan u toesturen.

4. Links en documenten

- Tijdens de bijeenkomst is het Beleidskader Duurzame Energie van de gemeente Doetinchem besproken. U vindt dit document nogmaals in de bijlage.
- Tijdens de bijeenkomst zijn historische kaarten van het gebied getoond. U kunt deze kaarten zelf bekijken via de website <https://www.topotijdreis.nl/>.

Ik hoop dat u hiermee voorlopig voldoende bent geïnformeerd. Ik wacht uw reactie op de conceptverslagen en de genoemde landschappelijke vragen af.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Roald Blijleven | Business Development Manager | Kronos Solar Projects GmbH
+31 (0)6 2488 1722
Bereikbaar: maandag t/m vrijdag 09:00–17:00

Petersplatz 10 | 80331 München | roald.blijleven@kronos-solar.com | www.kronos-solar.de
Tel +49 (0)89 8905 7080 | Fax +49 (0)89-255513 1051
Geschäftsführer/Managing Director Alexander Arcache | Sitz der Gesellschaft München | Amtsgericht München
HRB 194883

CONFIDENTIALITY AND DISCLAIMER NOTICE

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by e-mailing, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Messages sent by e-mail can be sent under false name or be manipulated by third parties. For this reason our e-mail messages and the statements contained therein are generally not legally binding.

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: roald.blijleven@kronos-solar.com
Gesendet: 10 September 2019 16:59
An: roald.blijleven@kronos-solar.com
Cc: laurens.vanochten@kronos-solar.com; 'Legtenberg, Klaartje'
Betreff: Zonnepark Wehl: Participatieplan
Anlagen: Participatieplan_Zonnepark_Wehl-090919.pdf

Beste meneer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de 1e versie van het Participatieplan zonnepark Wehl.

U vindt in dit plan een overzicht van de verschillende stappen van het participatie proces. Ook wordt de voortgang van het proces bijgehouden. Vandaar dat u ook de afgelopen bijeenkomsten terugziet.

Werkdocument

Op basis van het beleid van de gemeente Doetinchem is dit document opgesteld als “werkdocument”. Het is dus geen definitief plan, maar aan verandering onderhevig. Zo kan bijvoorbeeld een stap die niet volledig of juist is genomen worden aangepast, en de nodige zaken naar de volgende stap(pen) worden verplaatst. In het geval van dergelijke wijzigingen zal u een nieuw document toegestuurd krijgen. Op die manier blijft het Participatieplan altijd up to date.

Reactie

Wij zouden graag uw reacties op het participatieplan horen. Zijn er stappen die ontbreken, of waarmee u het oneens bent? Zijn er zaken die volgens u bij een eerdere of latere stap moeten gebeuren? Laat u ons dit weten. Dit kan via een antwoord op deze email.

Volgende bijeenkomst

Wij hopen volgende week een mailtje uit te kunnen sturen over een volgende bijeenkomst. Naar verwachting zal deze dan ergens eind september/begin oktober plaatsvinden. Wanneer u hierop wilt wachten om uw reactie op het Participatieplan te geven, is dit ook in orde.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Roald Blijleven | Business Development Manager | Kronos Solar Projects GmbH
+31 (0)6 2488 1722
Bereikbaar: maandag t/m vrijdag 09:00–17:00

Petersplatz 10 | 80331 München | roald.blijleven@kronos-solar.com | www.kronos-solar.de
Tel +49 (0)89 8905 7080 | Fax +49 (0)89-255513 1051
Geschäftsführer/Managing Director Alexander Arcache | Sitz der Gesellschaft München | Amtsgericht München
HRB 194883

CONFIDENTIALITY AND DISCLAIMER NOTICE

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by e-mailing, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Messages sent by e-mail can be sent under false name or be manipulated by third parties. For this reason our e-mail messages and the statements contained therein are generally not legally binding.

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: roald.blijleven@kronos-solar.com
Gesendet: 17 September 2019 11:02
An: roald.blijleven@kronos-solar.com
Cc: laurens.vanochten@kronos-solar.com; 'Legtenberg, Klaartje'
Betreff: Zonnepark Wehl: Verzoek om reactie

Beste meneer/mevrouw,

U heeft de afgelopen weken twee emails van ons ontvangen:

1. Zonnepark Wehl: Verslagen, vragen en informatievoorziening – 4 september 2019
2. Zonnepark Wehl: Participatieplan – 10 september 2019

In beide emails is om uw reactie gevraagd. Wij verzoeken u hierbij vriendelijk om **voor dinsdag 24 september** uw reacties op beide emails aan ons te zenden. U kunt uw antwoord(en) sturen als antwoord op de oorspronkelijke emails, of bovenstaande lijst als reactie op deze email beantwoorden

Nogmaals de vragen op een rijtje:

- A. Eventuele toevoegingen/wijzigingen aan het verslag van de bijeenkomst op 23 mei 2019
- B. Eventuele toevoegingen/wijzigingen aan het verslag van de bijeenkomst op 28 augustus 2019
- C. Wat is volgens u de belangrijkste kwaliteit van het gebied?
- D. Waar liggen volgens u verbeterkansen voor het gebied?
- E. Eventuele toevoegingen/wijzigingen op het Participatieplan

Na 24 september zullen de verslagen van de twee bijeenkomsten definitief worden gemaakt. De door u ingezonden reacties met betrekking tot kwaliteiten en verbeterkansen zullen aan de landschapsarchitect worden toegezonden om mee te nemen in de ontwerpen die hij voorbereidt voor de volgende bijeenkomst.

Op het Participatieplan kunt u ook nog reageren tijdens de volgende bijeenkomst. U ontvangt hierover deze week van ons een email.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Roald Blijleven | Business Development Manager | Kronos Solar Projects GmbH
+31 (0)6 2488 1722
Bereikbaar: maandag t/m vrijdag 09:00–17:00

Petersplatz 10 | 80331 München | roald.blijleven@kronos-solar.com | www.kronos-solar.de
Tel +49 (0)89 8905 7080 | Fax +49 (0)89-255513 1051
Geschäftsführer/Managing Director Alexander Arcache | Sitz der Gesellschaft München | Amtsgericht München
HRB 194883

CONFIDENTIALITY AND DISCLAIMER NOTICE

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by e-mailing, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Messages sent by e-mail can be sent under false name or be manipulated by third parties. For this reason our e-mail messages and the statements contained therein are generally not legally binding.

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: roald.blijleven@kronos-solar.com
Gesendet: 19 September 2019 15:35
An: roald.blijleven@kronos-solar.com
Cc: laurens.vanochten@kronos-solar.com; 'Legtenberg, Klaartje'
Betreff: Zonnepark Wehl: Datumprikker, nazending stukken & deadline
Anlagen: Conceptverslag bijeenkomst Zonnepark Wehl 280819.pdf; Conceptverslag bijeenkomst Zonnepark Wehl 230519.pdf; Participatieplan_Zonnepark_Wehl-090919.pdf

Beste meneer/mevrouw,

Deze email bevat 3 delen. Aan het einde worden de actiepunten nog eens samengevat.

A. Volgende bijeenkomst

Graag zouden wij met u een datum prikken voor de volgende bijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst willen wij spreken over een aantal nieuwe ontwerpvoorstellen van het zonnepark, met een andere perceelindeling. U krijgt dan de kans hierop te reageren. Daarnaast zullen we spreken over het Participatieplan.

De twee datum opties zijn:

1. Woensdag 9 oktober 2019, 19:00-21:00
2. Woensdag 16 oktober 2019, 19:00-21:00

Geeft u ons alstublieft uw datumvoorkeur door vóór vrijdag 27 september.

B. Niet ontvangen emails en stukken

Naar aanleiding van de emails die hiervoor zijn verstuurd, heb ik van sommigen mensen gehoord dat zij de emails niet of onvolledig hebben ontvangen. De betreffende emails zijn aan iedereen verzonden die ons zijn/haar emailadres heeft opgegeven in eerdere bijeenkomsten. Het lijkt dus op een knelpunt op de "digitale snelweg". Om toekomstige problemen te voorkomen zal ik de optie ontvangstbevestiging gebruiken. Voor de goede orde heb ik de reeds toegestuurde stukken nogmaals bij deze email bijgevoegd:

1. Conceptverslag bijeenkomst 23 mei 2019
2. Conceptverslag bijeenkomst 28 augustus 2019
3. Concept Participatieplan

C. Deadline 24 september & nieuwe deadline

In eerdere emails is gevraagd om voor 24 september feedback/akkoord te geven op een drietal zaken. Een aantal mensen heeft om langere reactietijd gevraagd. Allereerst hoeft uw reactie niet uitgebreid te zijn. U kunt aangeven dat u akkoord bent met de inhoud, of aangeven dat u dit niet bent en kort toelichten welke aanvullingen/wijzigingen u nog in de verslagen wenst te zien.

De deadline voor commentaar op de conceptverslagen van de twee bijeenkomsten zal worden verschoven naar **vrijdag 4 oktober**. Dit is drie werkdagen voor de eerste optie voor de volgende bijeenkomst. We willen hiermee zorgen dat we ons in de volgende bijeenkomst constructief kunnen richten op de landschappelijke inpassing en het Participatieplan.

De overige twee punten, de voorstellen tot landschappelijke inpassing en het participatieplan, zullen uitvoerig besproken worden in de komende bijeenkomst. Er zal voldoende gelegenheid bestaan om direct hierop uw reactie te geven. De deadline voor uw reactie hierop is dan ook in deze bijeenkomst zelf.

Actiepunten samengevat

- Laat u ons vóór vrijdag 27 september weten welke datum uw voorkeur heeft voor een nieuwe bijeenkomst.
- Laat u ons vóór vrijdag 4 oktober weten wat uw commentaar op de beide conceptverslagen van de voorgaande bijeenkomsten is.

Ik hoop dat u hiermee voldoende bent geïnformeerd. Mocht u desondanks vragen hebben dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Wehl, 3 oktober 2019

Geachte meneer Blijleven en mevrouw Legtenberg,

De afgelopen weken hebben een aantal omwonenden van het geplande zonnepark aan de Bokkenstraat, veel tijd besteed aan het vergaren van informatie over de verschillende aspecten rondom het thema "zonnepark". We hebben deskundigen gehoord, reacties ontvangen van lokale politici, en informatie met groepen omwonenden in soortgelijke omstandigheden uitgewisseld.

We hebben afgelopen dinsdagavond, in overleg met adviseurs, besloten, over te gaan tot het oprichten van een werkgroep. Dit was ook uw advies. Onze insteek is om zoveel mogelijk met draagvlak van alle omwonenden deze werkgroep vorm te geven. We hebben uitgesproken dat alles bespreekbaar moet zijn, zowel voor- als tegenargumenten. We waren, en zijn ons er van bewust, dat de door u gepresenteerde plannen behalve impact op onze woonomgeving, ook impact hebben op de onderlinge verhoudingen in de buurt. Wij willen daar met zorg mee omgaan. Dit is ook een reden dat de werkgroep is opgericht. We hopen dat u deze zorg met ons deelt.

Op korte termijn willen we daarom in gesprek gaan met de omwonenden die u niet in de "CC" aantreft, met als doel zich aan te sluiten bij onze werkgroep. Onze adviseurs hadden nog enkele tips voor andere deskundigen die ons kunnen voorzien van vervolginformatie. Ook die willen wij graag nog spreken.

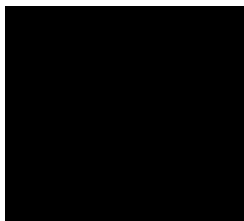
Vanwege bovenstaande, deel ik u namens de adressen vermeld in de "CC" mee, uitstel te willen voor de gevraagde data. Wij kunnen u voor 4 oktober nog niet van commentaar voorzien op notulen en het participatieplan. Ook de bijeenkomst van 16 oktober komt te snel, omdat we ook met andere burens nog overleg moeten hebben. Kortom we vragen uitstel voor beide data.

Ons voorstel is dat we na de buurtbijeenkomst een nieuwe datum plannen voor vervolg overleg. We zullen u op de hoogte houden van de datum waarop we bij elkaar komen en de uitkomsten van ons overleg. Wel zouden we graag de landschapsscenario's toegestuurd willen krijgen, zodat we ons daar een beeld van kunnen vormen.

Vriendelijk wil ik u verzoeken ons de mogelijkheid te geven zelf de burens op de hoogte te stellen van ons voornemen.

Ondergetekende is door de werkgroep i.o. voorlopig aangewezen als contactpersoon. Zodra de werkgroep definitief is zal er ook een vast aanspreekpunt komen.

Met vriendelijke groet,

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)
<roald.blijleven@kronos-solar.com>
Gesendet: 04 October 2019 14:40
An: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Betreff: 'Legtenberg, Klaartje'
AW: oprichting werkgroep zonnepark Bokkenstraat

Beste [REDACTED]

Nog even op de email na ons telefoongesprek:

Ik wil u en betrokken omwonenden hartelijk danken voor de ondernomen actie in het opzetten van een werkgroep voor een samenwerking bij dit project.

We zullen vanzelfsprekend tegemoet komen aan het verzoek om uitstel voor de deadline van 4 oktober en de bijeenkomst van 16 oktober.

Onze landschapsarchitect is, na overleg met [REDACTED] over de mogelijkheden voor het gebruik van zijn percelen, op dit moment bezig met de uitwerking van de verschillende scenario's. Zodra dit is gebeurd zal ik deze toesturen, zodat u zich hier een beeld van kunt vormen. Houdt u er rekening mee dat er diverse kaders en overwegingen aan de totstandkoming van deze scenario's ten grondslag hebben gelegen, die niet per se allemaal bij u bekend zijn. Ik zou u daarom in ieder geval willen verzoeken om terughoudend te zijn bij het maken van eventuele keuzes op voorhand. Ik denk dat we tot de beste, meest realistische resultaten kunnen komen in een gesprek waarbij ook Dhr [REDACTED] Kronos en de landschapsarchitect aanwezig zijn. Op die manier kunnen we dan de perspectieven, kansen en beperkingen van de verschillende belanghebbende partijen combineren, om zo tot een ontwerp te komen dat voor iedereen werkbaar is.

Ook aan uw verzoek om zelf de burens op de hoogte te stellen en eventueel bij de werkgroep te betrekken kunnen we tegemoet komen. Ik zou hierbij wel graag voor 16 oktober met u bespreken of inderdaad iedereen die nu door ons geïnformeerd is over de bijeenkomst op 16 oktober, ook door u gesproken is en dus weet dat deze bijeenkomst geen doorgang vindt.

Verder zal ik uw bericht over de datum van jullie bijeenkomst, en daaropvolgend het verslag daarvan, afwachten.

Ik zie een vruchtbare samenwerking tegemoet, met een zo goed mogelijk resultaat voor alle betrokkenen.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Roald Blijleven | Business Development Manager | Kronos Solar Projects GmbH
+31 (0)6 2488 1722
Bereikbaar: maandag t/m vrijdag 09:00–17:00

Petersplatz 10 | 80331 München | roald.blijleven@kronos-solar.com | www.kronos-solar.de
Tel +49 (0)89 8905 7080 | Fax +49 (0)89-255513 1051
Geschäftsführer/Managing Director Alexander Arcache | Sitz der Gesellschaft München | Amtsgericht München
HRB 194883

CONFIDENTIALITY AND DISCLAIMER NOTICE

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by e-mailing, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Messages sent by e-mail can be sent under false name or be manipulated by third parties. For this reason our e-mail messages and the statements contained therein are generally not legally binding.

Von: [REDACTED]

Gesendet: 03 October 2019 16:29

An: roald.blijleven@kronos-solar.com; 'Legtenberg, Klaartje' <k.legtenberg@doetinchem.nl>

[REDACTED]

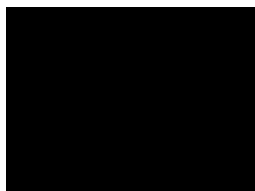
Betreff: oprichting werkgroep zonnepark Bokkenstraat

Geachte heer Blijleven, mevrouw Legtenberg,

Namens een groot deel van de omwonenden van het geplande zonnepark aan de Bokkenstraat, stuur ik u bijgevoegde brief.

Ik zie uw reactie tegemoet,

Met vriendelijke groet,

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)
<roald.blijleven@kronos-solar.com>
Gesendet: 14 October 2019 16:48
An: 'Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)'
Cc: 'laurens.vanochten@kronos-solar.com'; 'Legtenberg, Klaartje'
Betreff: AW: Zonnepark Wehl: Datum volgende bijeenkomst

Beste meneer/mevrouw,

Op 3 oktober hebben we van een deel van de omwonenden van het zonnepark een schrijven ontvangen waarin ze aangeven een werkgroep te hebben opgezet. Ze geven daarbij tevens aan:

- Dat de andere omwonenden hierover door hen benaderd zullen worden, om te zien of ze zich bij de werkgroep willen voegen
- Dat de gestelde deadlines, alsmede de geplande bijeenkomst, te vroeg komen om zich als werkgroep te organiseren

Wij hebben vervolgens ingestemd met het verzoek tot uitstel van deadlines en bijeenkomst, alsmede het verzoek om zelf de andere omwonenden te benaderen.

In overleg hebben we nu besloten toch nog een mailtje rond te sturen, zodat hopelijk voor iedereen duidelijk is wat er speelt.

Dit betekent dat:

- De gestelde deadlines voor verslaggeving en participatieplan voorlopig komen te vervallen.
- De bijeenkomst van 16 oktober zal worden verplaatst naar een latere datum.

Kronos staat positief tegenover het werkgroep initiatief. Wij hopen dat met de vorming van deze werkgroep een nieuwe richting is ingeslagen, en we gezamenlijk tot een uitkomst van dit project kunnen komen die voor alle betrokken partijen werkbaar is.

Wij zullen nauw contact met de werkgroep onderhouden, en hopen u allen zo snel mogelijk te kunnen informeren over een datum voor een nieuwe bijeenkomst, waarin we de verschillende landschappelijke scenario's die door de landschapsarchitect zijn uitgewerkt kunnen bespreken.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Roald Blijleven | Business Development Manager | Kronos Solar Projects GmbH
+31 (0)6 2488 1722
Bereikbaar: maandag t/m vrijdag 09:00–17:00

Petersplatz 10 | 80331 München | roald.blijleven@kronos-solar.com | www.kronos-solar.de
Tel +49 (0)89 8905 7080 | Fax +49 (0)89-255513 1051
Geschäftsführer/Managing Director Alexander Arcache | Sitz der Gesellschaft München | Amtsgericht München
HRB 194883

CONFIDENTIALITY AND DISCLAIMER NOTICE

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by e-mailing, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Messages sent by e-mail can be sent under false name or be manipulated by third parties. For this reason our e-mail messages and the statements contained therein are generally not legally binding.

Von: roald.blijleven@kronos-solar.com [mailto:roald.blijleven@kronos-solar.com]
Gesendet: 01 October 2019 09:37
An: roald.blijleven@kronos-solar.com

Cc: laurens.vanochten@kronos-solar.com; 'Legtenberg, Klaartje' <k.legtenberg@doetinchem.nl>

Betreff: Zonnepark Wehl: Datum volgende bijeenkomst

Beste meneer/mevrouw,

De deadline voor het toesturen van uw datumvoorkeuren voor de volgende bijeenkomst voor Zonnepark Wehl is inmiddels verlopen.

Op basis van de door ons ontvangen voorkeuren hebben we de datum voor de volgende bijeenkomst vastgezet.

Datum & Tijd

Dinsdag 16 oktober, 19:00-21:00

Locatie

Pannekoekenhuis de Zon
Weemstraat 5, Wehl

Tijdens deze bijeenkomst zullen door onze landschapsarchitect drie scenario's voor zonneparken op de percelen van Dhr Krosse worden gepresenteerd. We willen vervolgens deze scenario's met u bespreken, de beste elementen combineren en zo hopelijk tot een projectplan komen dat voor iedereen werkt.

Om te helpen de bijeenkomst in goede banen te leiden zal er een onafhankelijk procesbegeleider aanwezig zijn.

Wij hopen u te zien op 16 oktober.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Roald Blijleven | Business Development Manager | Kronos Solar Projects GmbH
+31 (0)6 2488 1722
Bereikbaar: maandag t/m vrijdag 09:00–17:00

Petersplatz 10 | 80331 München | roald.blijleven@kronos-solar.com | www.kronos-solar.de
Tel +49 (0)89 8905 7080 | Fax +49 (0)89-255513 1051
Geschäftsführer/Managing Director Alexander Arcache | Sitz der Gesellschaft München | Amtsgericht München
HRB 194883

CONFIDENTIALITY AND DISCLAIMER NOTICE

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by e-mailing, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Messages sent by e-mail can be sent under false name or be manipulated by third parties. For this reason our e-mail messages and the statements contained therein are generally not legally binding.

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)
<roald.blijleven@kronos-solar.com>
Gesendet: 25 October 2019 13:06
An: [REDACTED]
Betreff: AW: datumprikker, bijeenkomst

Geachte [REDACTED]

Dank voor uw bericht, en de lijsten met namen.

In ons telefoongesprek heb ik aangegeven dat Kronos graag onderdeel wil zijn van de werkgroep. U heeft toen aangegeven dat sommige burens zich niet vrij voelen om te spreken wanneer Kronos aanwezig is. Uit onderstaande reactie begrijp ik dat u het beter acht wanneer Kronos geen onderdeel van de werkgroep uitmaakt.

Wij stellen een middenweg voor:

Na afloop van het werkgroep gesprek zouden wij graag direct met de afgevaardigden in gesprek gaan over de resultaten van de bijeenkomst, alsmede de verschillende modellen voor het zonnepark. Het is lastig genoeg om een geschikt moment te vinden waarop iedereen beschikbaar is. Op deze manier kunnen we twee bijeenkomsten met elkaar combineren. Wij kunnen 1-1,5 uur na het begin van uw overleg aanschuiven.

Ondanks het risico dat er op dat moment wellicht nog geen uitgewerkte reactie voorhanden is willen wij toch graag van de kans gebruik maken om wederom in gesprek te gaan.

Kunt u mij laten weten of jullie hiermee kunnen instemmen?

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Von: [REDACTED]

Gesendet: 24 October 2019 07:23
An: roald.blijleven@kronos-solar.com
Betreff: datumprikker, bijeenkomst

Geachte heer Blijleven,

N.a.v. ons telefoongesprek van afgelopen maandag het volgende.

Ik zou nog doorgeven welke burens meedoen. Dit zijn: [REDACTED]

Niet mee willen doen : [REDACTED] Zij zitten dan ook niet in ons email bestand. [REDACTED] maakt het niet uit of het park er komt of niet, als het maar niet direct voor hun raam komt. [REDACTED] was erg boos dat de 16e niet doorging. [REDACTED] vind dat je moet leven en laten leven.

Dan is een datumprikker uitgegaan voor een bijeenkomst in de eerste of tweede week van november. Op de voorlopige agenda staan, het verkiezen van een afvaardiging, het participatieplan, landschappelijke inpassing. Voor dit laatste zou het fijn zijn als we de beschikking hadden over de varianten. Zo niet dan gaan we wensen inventariseren, gaat een afvaardiging met u in gesprek en wordt dit vervolgens teruggekoppeld aan de rest van de groep. Waarna we dan kunnen reageren.

Ik vertrouw erop u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet, namens de werkgroep io,

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)
<roald.blijleven@kronos-solar.com>
Gesendet: 29 October 2019 12:28
An: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Betreff: AW: AW: datumprikker, bijeenkomst
Anlagen: Zonnepark_Wehl-modellen.pdf

Geachte [REDACTED]

Dank, ik wacht de definitieve gegevens voor de bijeenkomst af.

In de bijlage treft u de 3 modellen voor het zonnepark. Ieder model maakt gebruik van andere percelen. Ieder model heeft voor- en nadelen voor de verschillende betrokken partijen. In de introductie heb ik de verschillende belangen van iedere partij zo goed mogelijk geprobeerd uiteen te zetten.

Ik wil u vragen om de modellen met de werkgroep te bespreken, en ook te kijken naar eventuele andere elementen die nu niet zijn afgebeeld, welke u wenselijk of waardevol acht bij de ontwikkeling van het zonnepark. Denk daarbij aan zaken als een recreatief gebiedje, bepaalde soorten beplanting (bijv plukfruit), etcetera. Idealiter kunnen we, wanneer we elkaar ontmoeten, deze zaken dan ook bespreken zodat wij ze mee kunnen nemen in ons ontwerp.

Mocht u nog vragen hebben over deze modellen, aarzelt u dan niet contact met me op te nemen.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven
06 2488 1722

Von: [REDACTED]
Gesendet: 28 October 2019 11:42
An: roald.blijleven@kronos-solar.com
Cc: [REDACTED]
Betreff: Re: AW: datumprikker, bijeenkomst

Geachte meneer Blijleven,

Ik heb een aantal mensen gepeild over het onderstaande. Zij zijn ermee accoord dat Kronos later aanschuift op de vergadering en daarmee geen deel uitmaakt van de werkgroep.

Wij verzoeken u wel dringen, zoals in aanvang is afgesproken, dat wij ter voorbereiding de varianten voor landschappelijke inpassing ontvangen.

De bijeenkomst zal plaatsvinden op woensdag 13 of donderdag 14 november. De definitieve tijd en agenda volgen nog.

Vanaf heden zal [REDACTED] mijn rol als aanspreekpunt overnemen. U kunt hem telefonisch bereiken op [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

Zonnepark Wehl: 3 modellen

Op de volgende pagina's treft u 3 modellen aan voor het zonnepark Wehl. Deze modellen zijn voorzetten, en niet definitief. Vanuit gesprekken over deze 3 modellen hopen we te kunnen komen tot 1 model dat voor alle betrokken partijen werkbaar is. Dit model kan vervolgens door Kronos worden uitgewerkt.

De verschillende partijen hebben verschillende randvoorwaarden waaraan het zonnepark moet voldoen.

Voor Kronos is de 13MW opwek belangrijk. Met een afstand van 4,4km tot het net is dit nodig voor de business case. Een minder compact ontwerp betekent een minder efficiënte paneelopstelling, waardoor meer ruimte nodig is om tot 13MW te komen. Hier zijn circa 33000 panelen (zuid-oriëntatie) voor nodig. De exacte hectaren die hiervoor nodig zijn moeten case-by-case worden berekend mbv een technische inrichtingstekening.

Voor de grondeigenaar is de combinatie met het melkveebedrijf belangrijk. Zijn koeien moeten de nog beschikbare stukken land goed kunnen bereiken. Daarnaast heeft hij voldoende hectares nodig met het oog op de bedrijfsvoering. De grondeigenaar is gebaat bij een zo efficiënt mogelijk ingedeeld park, omdat dit de minste hectares land in gebruik neemt. Hij is tevens gebaat bij een minder zware inpassing, omdat iedere inpassingsmaatregel ruimte kost.

Voor de omwonenden is hun uitzicht belangrijk. Van daaruit is het verzoek gekomen te kijken of andere percelen kunnen worden geselecteerd die hun uitzicht minder belemmeren. Ook was de wens het park minder een blok in het landschap te laten zijn. De gesuggereerde opsplitsing van het park over de Bahrseweg voldoet aan deze wensen, maar vermindert de efficiëntie van het park door het minder compacte ontwerp, en maakt (in sommige modellen) de bedrijfsvoering van de grondeigenaar ingewikkelder.

Voor de gemeente is een goede landschappelijke inpassing van belang. Wat hier voldoende is hangt mede af van de dialoog met omwonenden en de landschappelijke/ecologische situatie op de locatie. Inpassingselementen kosten ruimte, en hebben dus invloed op het aantal hectares dat nodig is voor het zonnepark.

Model 0

Ingetekend: circa 14,2ha

Het oorspronkelijke model waar we ooit mee zijn begonnen.

Voordelen:

- Compact
- Vorm bedrijfstechnisch optimaler voor grondeigenaar

Nadelen:

- Uitzichten worden belemmerd
- Te grootschalig

Model 1

Ingetekend: circa 15,3ha

Deze variant kent meer randlengte, tegemoetkomende aan een van de insprekers.

Voordelen:

- Uitzichten worden behouden
- Park opgesplitst door Bahrseweg

Nadelen:

- Minder bewegingsvrijheid voor grondeigenaar/koeien
- Noordelijke perceel minder efficiënt in te vullen

Model 2

Ingetekend: circa 13ha

Het ontstaan van een groene oase, uitzicht voor allen / niet alle wanden van het park dichtzetten, dat ziet men niet, af laten hangen van ecologische waarden.

Een mogelijke ontsluiting voor trafo's is gesuggereerd.

Voordelen:

- Uitzichten Bokkenstraat worden behouden
- Deels achter de stallen gelegen

Nadelen:

- Minder bewegingsvrijheid voor grondeigenaar/koeien

Bijeenkomst mogelijk zonnepark Bokkenstraat/Bahrseweg, 14-11-2019 zaal Reuring Wehl

Aanwezig:

[REDACTED]
Vanaf 21.00 u: Roald Blijleven (Kronos).

Als vertegenwoordigers van de buurt in de werkgroep komen:

[REDACTED] (landeigenaar), [REDACTED] (?)
[REDACTED] (alleen bij de landschappelijke inpassing).

Afspraken:

Bij roulatie zal iemand notuleren, volgende bijeenkomst notuleert [REDACTED]
De notulen van 23/5 en 28/8 zijn akkoord, ook de brief die [REDACTED] naar de
wethouders/gemeenteambtenaar heeft gestuurd is akkoord.

Alle aanwezigen vinden model 1 (de locatie van het park) het meest acceptabel, het losse, meest noordelijke perceel zal ook nog geschraapt worden binnen dit model

Vragen en antwoorden:

- **Kan verlies aan landschapselementen elders gecompenseerd worden?**
Kronos heeft een aantal hectares beschikbaar, hierbinnen is er vrij veel ruimte om streekeigen elementen toe te passen. Kronos pleegt zelf geen inspanningen om versterking van het landschap te realiseren buiten de percelen van [REDACTED]. Meestal wordt in zo'n geval een bedrag in een gebiedsfonds gestort wat dan hiervoor aangewend kan worden. De komende fase in het proces is de landschappelijke inpassing, een 3D-animatie zal dan bij de volgende bijeenkomst door Kronos worden verzorgd.
- **Wat is er mogelijk voor wat betreft de hoogte van de panelen?**
Het laagste wat Kronos nu heeft gerealiseerd is 1,80 m hoog. Kronos gaat uitzoeken welke mogelijkheden er zijn de panelen zo laag mogelijk te plaatsen. De hoogte van de panelen wordt ook meegenomen in de 3D-animatie.
- **Wordt de grondkwaliteit onder de panelen regelmatig gecontroleerd?**
Er wordt geen beton gebruikt bij de aanleg van de panelen, het is mogelijk de grondkwaliteit te monitoren.
- **Is er een financiële waarborg voor onderhoud of bij faillissement?**
Kronos heeft een anterieure overeenkomst met de gemeente, en stort geld op een derdenrekening. Bij faillissement krijgt de curator de beschikking over deze derdenrekening. Kronos zoekt nog uit hoe het precies geregeld is.
Na 25 jaar zal het park gesloopt worden en worden de panelen gerecycled.
- **Is Kronos onderdeel van het convenant dat gisteren afgesloten is?**
Hier heeft Roald Blijleven nog niet van gehoord, hij zoekt het uit.
- **Hoe zit het met de kosten voor de afvoer van de opgewekte stroom?**
Kronos maakt hierover afspraken met de netbeheerder. De volgende vergadering zal Kronos de contouren van de businesscase presenteren, zodat e.e.a. duidelijk zal worden.
- **Er wordt soms gesproken over 10 Mwp, en soms over 13 Mwp als omvang van het park, welke wordt het?**
13 Mwp is nodig voor de rentabiliteit.
- **Kan er een tunnel onder de Bahrseweg door, zodat de koeien van [REDACTED] ongehinderd naar de overkant kunnen?**
Dit is een voorwaarde voor [REDACTED] indien gekozen wordt voor model 1. Kronos zal er dan niet aan ontkomen dit voor z'n rekening te nemen. De gemeente wil alleen vergunning-technisch bijdragen

Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)

Von: Roald Blijleven (roald.blijleven@kronos-solar.com)
<roald.blijleven@kronos-solar.com>
Gesendet: 12 December 2019 16:46
An:
Cc: 'Laurens van Ochten'
Betreff: AW: verslag zonnepark

Beste allen,

Dank voor het verslag.

Na de bijeenkomst stonden wat vragen open die ik nog zou beantwoorden.

Ecologie

- Offertes voor ecologisch onderzoek op locatie zijn opgevraagd
- Ecologische meerwaarde kan worden bereikt door
 - o Het overhalen van gras van een Natura2000 locatie naar het land onder het zonnepark om zo flora en fauna te verrijken
 - o Plaatsing van hekwerk op 10cm van de grond om kleine zoogdieren toegang tot het park niet te ontnemen
 - o Inzaaien van kruidengras mengsel voor het aantrekken van vogels en insecten
 - o Waar mogelijk het liefst schapenbegrazing in plaats van bemaaien, omdat die 1^e de flora en fauna sterker verrijkt
 - o Dit alles kan worden gemonitord door een ecooloog

Landschaps compensatie

- Wanneer er een locatie is waarop aanplant van landschapselementen gewenst is, en jullie zijn in contact met een grondeigenaar die hieraan wil meewerken, dan kunnen we de mogelijkheden hiervoor bespreken.
- Financiële participatie is een onderdeel van onze vergunningsaanvraag, en kan in verschillende vormen worden uitgewerkt. Eén van deze vormen is door middel van een donatie. Deze donatie zou kunnen worden gedaan aan een gebiedsfonds, dat vervolgens de aanplant van nieuwe landschappelijke elementen in de omgeving regelt. Eventueel zouden jullie een dergelijke stichting zelfs zelf op kunnen zetten, om zo te garanderen dat de donatie inderdaad daar wordt gebruikt waar dat voor jullie eigen omgeving de grootste meerwaarde toevoegt.

Business Case

Hieronder een globaal overzicht van de verschillende onderdelen van onze business case.

1. Investerings elementen
 - a. Kosten van modules/panelen
 - b. Kosten van randapparatuur zoals constructies en omvormers
 - c. Bouwkosten
 - d. Aansluitkosten netbeheerder
 - e. Kosten van landschappelijke inpassing
 - f. Legeskosten bij de gemeente
 - g. Kosten van onderzoek naar diverse aspecten
 - h. Ontwikkelingskosten van het zonnepark
2. Doorlopende kosten
 - a. Onderhoudskosten

- b. Huurkosten
 - c. Administratieve kosten
 - d. Kosten van donaties
 - e. Belastingen (zowel nationaal als lokaal (WOZ))
3. Doorlopende inkomsten
- a. SDE+ subsidie van de RVO
 - b. Winst door verkoop electriciteit na afloop van 15 jaar SDE periode
4. Indirecte commerciële aspecten met sterke invloed op de business case
- a. Afmetingen van het zonnepark
 - b. Aantal MegaWatt dat kan worden opgewekt
 - c. Hoogte van de panelen (2,50 beter dan 1,86)
 - d. Ontwikkeling van zonnestraling in de toekomst
 - e. De situatie ter plaatse (pijpleidingen, hoogspanningsmasten, beschermde dieren, koeientunnels, etcetera)

Na 25 jaar

In de opstalovereenkomst met de grondeigenaar garandeert Kronos dat er voldoende gelden opzij zijn gezet, op een derdenrekening bij een notaris, om het zonnepark na 25 jaar weer op te ruimen. Dit geld zal een eventueel faillissement dus overleven. Een kopie van deze garantie wordt aan de gemeente gegeven, zodat de opruimplicht ook van die kant geborgd kan worden. Alle componenten van het zonnepark zijn recyclebaar. Er wordt geen gebruik gemaakt van uitlopende materialen. De basis componenten zijn koper, glas, aluminium en staal.

Gedragscode Holland Solar

De gedragscode voor Holland Solar geldt in principe alleen voor leden van Holland Solar. Kronos is geen lid. Echter, wij zijn bekend met de code en volgen deze ook na (zie ook paragraaf 5.3 van de gedragscode).

Ik hoop dat hiermee de vragen zijn beantwoord.

In de tussentijd heeft u een email ontvangen met een aantal datums voor een volgende bijeenkomst in Januari. Hierop ontvangen we graag **uiterlijk op 6 januari 2020** een reactie.

Verder ben ik vanaf morgen, vrijdag 13 december, tot en met zondag 5 januari 2020 op vakantie. Mocht in de tussentijd contact nodig zijn, dan kan dit het beste met Laurens van Ochten (ook in CC), via laurens.vanochten@kronos-solar.com of telefonisch op +49 8989 0570 826.

Alvast prettige feestdagen toegewenst!

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven
06 2488 1722

Von: [REDACTED]

Gesendet: 08 December 2019 20:01

[REDACTED]

Betreff: verslag zonnepark

Bijgaande het verslag
Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Zonnepark Wehl – Verslag werkgroep bijeenkomst 29.01.20

Locatie: Reuring, Wehl

Tijd: 19:00-21:00

Aanwezigen: Roald Blijleven (Kronos Solar), Ton Thus (landschapsarchitect, Kronos Solar), [REDACTED]

Introductie

Na een rondvraag of er nog meer aanwezigen worden verwacht, begint Roald Blijleven de avond met een korte introductie. In de vorige bijeenkomst is gesproken over de landschappelijke inpassing van het zonnepark, waarbij is aangegeven dat er een behoefte is om de zaken niet langer vanuit de lucht te bekijken, maar een beter idee te krijgen hoe de verschillende inpassingsmogelijkheden er vanaf de grond uit zouden zien. Er is toen gesproken over de mogelijkheid van een 3D simulatie, maar dit kon voor vanavond helaas niet worden geregeld. In plaats daarvan is landschapsarchitect Ton Thus aanwezig, die met behulp van fotomontages de visuele effecten vanaf de grond heeft weergegeven. In de vorige bijeenkomst is tevens aangegeven dat er vanuit de buurt een behoefte bestaat tot een verdere opwaardering van de omgeving doormiddel van de aanplant van groen. Kronos heeft toen aangegeven dat hier mogelijkheden bestaan doormiddel van een donatie in een omgevingsfonds, dat tot doel heeft om deze opwaardering te bewerkstelligen. Later is per e-mail nog aangegeven dat, wanneer omwonenden in contact zijn met grondeigenaren die bereid zijn mee te werken aan bijvoorbeeld de aanplant van (delen van) hun kavelgrenzen, Kronos bereid is te kijken hoe ze hierin kan bijdragen. Dhr Blijleven deelt tenslotte kaartjes uit met daarop de contouren van het zonnepark, zodat aanwezigen waar gewenst hun eigen suggesties kunnen intekenen. Hij geeft het woord dan over aan Ton Thus.

Presentatie

Ton Thus begint zijn presentatie. Wanneer een aantal aanwezigen iets later dan de starttijd binnenkomt, wordt besloten dat hij het verhaal nog eens opnieuw begint. Hij bespreekt kort de cultuurhistorie van het gebied, en legt uit hoe de lijnen in het landschap, die worden gevormd door de verschillende kronkelende wegen (Bahrseweg, Bokkenstraat, Grindstraat) en de later aangelegde Keppelseweg van het kasteel naar het dorp, de structuur van het gebied bepalen. Het opnieuw aanplanten van deze lijnen, die door de tijd grotendeels verschaald zijn geraakt (ruilverkaveling en doorgaande modernisering), kan het gebied een nieuwe impuls geven. Daarnaast is ook erfbeplanting van cruciaal belang in de opwaardering van de omgeving.

Dhr. Thus bespreekt vervolgens het gebied met daarin het zonnepark, volgens het compacte ontwerp dat de omwonenden middels participatie hebben gekozen. Het ingepaste zonnepark kan binnen dit gebied als een soort kapstok fungeren, omdat door de landschappelijke inpassing de kavelgrenzen alsmede een groot deel van de Bahrseweg opnieuw van groen kunnen worden voorzien. Het plan past in het Groenstructuurplan van de gemeente Doetinchem, en is een vertaalslag van groene ambities en het aanhaken op cultuurhistorie.

Gewenste groenontwikkeling buiten de door Kronos met de grondeigenaar overeengekomen percelen kan in overleg met de gemeente, c.q. Waterschap en bewoners worden georganiseerd. Ook het stimuleren van erfbeplanting is, als optelsom met straat- en kavellijnbeplanting, voor de gehele landschappelijke compositie van groot belang. Kronos verklaart zich bereid om hieraan mee te werken door, bijvoorbeeld, een donatie in een door de buurt op te richten omgevingsfonds. Van

belang is dat de buurt ook zelf de regie neemt om de leefomgeving, als decor voor wonen, werken, recreatie, op te waarderen.

De presentatie richt zich vervolgens op het inpassingsplan voor het zonnepark. Hier wordt streekeigen beplanting toegepast. De keuze is daarbij gevallen op soorten als de meidoorn, de els en eventueel wilde liguster. Ook de knotwilg is toepasbaar in dit gebied. Verschillende afbeeldingen tonen de dichtheid van de meidoorn, zowel in zomer- als winterbeeld. De els is reeds een veel voorkomende boom in de omgeving, en kan op diverse manieren worden gemanipuleerd (knotten) om hier meer dichtheid uit te verkrijgen. Ook voor vogels zijn deze soorten interessant om in te leven. Het plan is om de bestaande elzen aan de Bahrseweg door te zetten. Daarnaast moet aan de oostzijde van de Bahrseweg een koeienpad komen. Door de aanplant van elzen langs de Bahrseweg en meidoorn langs het hekwerk van het zonnepark ontstaat een dubbeling, waardoor het park volledig aan het zicht wordt onttrokken. Een keuzemogelijkheid bestaat door de els te vervangen door knotwilg. De rest van het park kan door meidoorn worden omzoomd. De hekken die worden gebruikt zijn vergelijkbaar met het hekwerk van Staatsbosbeheer: kastanjehouten palen met een grofmazig raster ertussen. Het hekwerk, 1,80m hoog, oogt onopvallend, is opgesteld aan de binnenzijde/zoom van het zonnepark, en raakt veelal begroeid met klimplanten of onkruid dat erin blijft hangen, hetgeen bijdraagt aan camouflage.

Middels een op te stellen ontwerp- en beheerplan kan aangegeven/gemanipuleerd worden middels beheer welke bomen door kunnen groeien, en welke delen laag gehouden worden in combinatie met meidoorn, waardoor op termijn een gevarieerd ruimtelijk beplantingsbeeld ontstaat. Aan te bevelen is een (visuele) schouw, eens in de zoveel jaren, om het gewenste beeld bij te sturen.

Dhr Thus presenteert verschillende fotomontages waarop te zien is hoe het zonnepark er vanaf diverse gezichtspunten uit ziet. De foto's die hiervoor zijn gebruikt zijn genomen door de grondeigenaar. Dhr Thus geeft aan dat de hagen een geringe impact hebben op het uitzicht en de wijdsheid van de omgeving. Dit heeft te maken met de gemiddelde beheerhoogte (plusminus 3-3,5m hoogte) en de waarnemingspunten. Sommige woonhuizen bevinden zich op meer dan 200 meter van het zonnepark. Afstand, de hoogte van de panelen, hekwerk en de groene omlijsting nemen het zicht op het zonnepark weg.

Bespreking

Diverse aanwezigen zijn positief over de plannen. Er is interesse voor de manier waarop de inpassing is gestructureerd. Er worden vragen gesteld over verschillende details van de inpassing. Dhr [REDACTED] vraagt naar de mogelijkheid van knotwilgen langs de waterlopen aan de Bahrseweg. Dhr Thus legt uit dat voor elzen is gekozen om de hier reeds aanwezige elzen aan te vullen en te versterken, om zo een meer samenhangend geheel te krijgen. Knotwilgen zijn ook een optie. Dhr [REDACTED] merkt op dat het beheer van knotwilgen niet altijd gemakkelijk is, met name in het veld, en dat elzen daarom een meer voor de hand liggender keus kunnen zijn. Kronos zal desondanks de mogelijkheden voor de aanplant van knotwilgen bekijken.

[REDACTED] is positief over de suggestie van het opzetten van een omgevingsfonds, en wil graag gaan kijken naar de mogelijkheden voor groenaanplant in de bredere omgeving, buiten de kaartjes die vanavond beschikbaar zijn.

[REDACTED] en [REDACTED] vragen zich af met welke reden de opgaaf voor de aanpak van de bredere omgeving bij de buurt wordt gelegd. Ze zijn van mening dat dit een taak voor Kronos en de gemeente moet zijn. De verwachting was dat er hierover reeds contact met de gemeente en bijvoorbeeld het Waterschap zou zijn geweest. Dhr Blijleven legt uit dat Kronos zich bezighoudt met de ontwikkeling van het zonnepark op deze locatie, en niet met de ontwikkeling van groen in de bredere omgeving,

Kronos heeft daar, gezien eigendommen, geen vat op. Kronos is wel van mening dat de inpassing van het zonnepark niet los gezien moet worden van de in principe fraaie landschappelijke- en cultuurhistorische context, en dat inbedding binnen het raamwerk van het Groenstructuurplan Doetinchem middels overleg aanvullend moet worden opgepakt. Kronos signaleert samenhang en geeft in de schets aan hoe dit zou kunnen in de gesuggereerde optelsom van laan- en erfbeplanting. Ook watergangen worden hierin meegenomen. Kronos is bereid hieraan een bijdrage te leveren, wanneer omwonenden de wens uiten hun leefomgeving aanvullend te vergroenen. Eén en ander is ook aangegeven in de e-mail van Kronos die na de vorige bijeenkomst is verzonden.

█ spreekt uit dat hij teleurgesteld is over de weinige inpassing. Verzoek om verduidelijking van Dhr Blijleven leert dat hij een verwachting had voor een uitgebreider en meer organisch geheel. █ vergelijkt het huidige inpassingsplan met een coniferen haag die daar wordt geplaatst om het zonnepark aan het zicht te ontnemen. Hij vindt het te mager, en had gehoopt op bijvoorbeeld bosstukken, meer volume en variatie. Hij krijgt bijval van █, die herinnert aan een voorgaande bijeenkomst waarin gesproken werd over een wandel/fietspad door het park heen, en waarvan in het huidige ontwerp niets meer terug te zien is. Dhr Thus legt uit dat het ontwerp dat toendertijd is gepresenteerd was gebaseerd op de oude percelen ter grootte van 16ha. Door omwonenden is toen aangegeven dat ze dit te massief vonden, en is █ (grondeigenaar) gevraagd of hij open zou staan voor de selectie van alternatieve percelen op zijn land. Dhr Krosse heeft hier vervolgens gehoor aan gegeven, waarna er 4 alternatieve modellen voor het zonnepark zijn opgesteld, ieder van rond de 13ha groot. De 13ha is een minimum dat Kronos nodig heeft voor de business case.

Uit deze modellen is in de vorige bijeenkomst Model 1 gekozen, en dit is het model dat is uitgewerkt en dat nu besproken wordt. Met de verkleining van het model is de ruimte die beschikbaar is voor inpassing ook veranderd. Door de veranderde ligging is tevens het landschappelijk ontwerp veranderd. Verder is eerder door omwonenden aangegeven dat ze de rust in het gebied erg belangrijk vinden. Ook daarom is het plan nu aangepast naar een ontwerp dat deze rust behoudt en het landschap in ere herstelt. Daarnaast dient te worden onthouden dat het hier gaat om een ontwikkeling op landbouwgrond. Voor de grondeigenaar is er geen directe wens voor verdere natuurontwikkeling op zijn land, omdat dit de huidige en toekomstige agrarische bedrijvigheid in de weg kan zitten. De wens van de grondeigenaar is om naast de huidige bedrijfsvoering (melkvee) ook deels energie te “verbouwen”.

Het gepresenteerde inrichtingsplan richt zich op het omvormen van het boerenland met behulp van lijnvormige elementen: sloten, wegen, paden, kavelgrenzen. Aansluitend kan erfbeplanting worden gestimuleerd. Het resultaat is een groene omgeving die aansluit op het oude kleinschalige landschapsbeeld, en geen afbreuk doet aan de bedrijfsvoering van de grondeigenaar. Variatie wordt bereikt door beheer, waarbij afwisseling wordt bereikt in de hoogtes van begroeiing. Dit kan doormiddel van een beheerplan ook controleerbaar worden gemaakt. Daarnaast geeft Kronos aan te zullen onderzoeken of er meer variatie kan worden toegepast in de soorten die hier worden aangeplant, door bijvoorbeeld de eerder genoemde knotwilgen in het ontwerp op te nemen.

█ stelt dat in zijn optiek de avond niet is opgezet als werkatelier. Dhr Blijleven geeft aan dat hier wel sprake is van een werkatelier, en dat om die reden er ook printjes van de contouren verstrekt zijn, zodat aanwezigen hun eigen ideeën over inpassing kunnen intekenen. Het door Dhr Thus gepresenteerde landschapsplan is een voorzet voor dit gesprek, geen definitief plan. Aanwezigen worden uitgenodigd om vooral hun visie hierop te geven.

█ spreekt ondertussen met de familie Krosse, om te bekijken of er mogelijkheden zouden bestaan voor bosblokjes binnen de huidige contouren van het plantontwerp. Hij tekent

hiervoor wat mogelijkheden in op de verstrekte kaartjes. Kronos is bereid om deze mogelijkheden te bekijken, bijvoorbeeld door te zien of de overhoeken sterker kunnen worden aangeplant.

■■■■■ vraagt zich af wat de reden is voor een zuid-opstelling. Dhr Blijleven geeft aan dat deze opstelling de hoogste efficiëntie oplevert, en Kronos daardoor in staat stelt om met de verkleinde ruimte alsnog voldoende op te wekken om het plan rendabel te laten zijn. Een oost-west opstelling kan een vergelijkbare efficiëntie bereiken maar bedekt het land dan vrijwel volledig, en is daarom ecologisch niet wenselijk. De ondergrond van het park is belangrijk, omdat dit een grasmat is die als toevlucht dient voor weidevogels en muizen – mits correct beheerd. Ook zouden extensief beheer en meervoudig ruimtegebruik met bijvoorbeeld schapenbegrazing niet mogelijk zijn in die situatie. De echtgenote van Dhr Krosse (grondeigenaar) heeft ervaring met schapenhouden en zou hierin interesse hebben. Er kan worden gekeken naar maatregelen voor het weren van vossen in het gebied.

■■■■■ en ■■■■■ zijn op bezoek geweest bij Wethouder Langeveld. ■■■■■ doet een kort verslag van deze bijeenkomst. Hij vertelt dat de wethouder heeft aangegeven dat paneelhoogte een voorbeeld is van een onderwerp dat de omwonenden met Kronos kunnen bespreken. Daarnaast is er gesproken over de toekomstige omgevingsvisie voor de Wehlse Broeklanden, waarin dit zonnepark ligt. Deze omgevingsvisie zou in 2021 moeten verschijnen, en zou mogelijkzwerijs zonneparken in dit gebied verder beperken. ■■■■■ geeft tevens aan dat de wethouder graag eens bij een werkatelier aanwezig zou zijn, en zou dit graag voor de volgende bijeenkomst in orde maken.

■■■■■ is van mening dat de panelen zo laag mogelijk moeten worden gehouden, om zo de zichtbaarheid te beperken. Dhr Blijleven geeft aan dat de standaard hoogte van panelen 2,59m is. De hoogte van de panelen is van invloed op de efficiëntie, en lagere panelen kunnen resulteren in minder opwek. Dit brengt de business case in dit kleinere gebied in gevaar. Dhr Thus geeft aan dat verlaagde panelen de ecologische situatie zouden verslechteren. Ook zou schapenbegrazing hierdoor onmogelijk worden. Daarnaast vermindert het de efficiëntie van de panelen. Verlaging van panelen wordt om deze reden niet wenselijk geacht door Kronos. Waar het om het zicht gaat geeft Dhr Thus aan dat met de huidige kijkafstanden een verschil tussen 2,59m of 2m irrelevant wordt. Daarnaast geeft hij aan dat de panelen, wegens de op zich al royale kijkafstand, visueel bescheiden overkomen en deels wegvallen in het landschap. De zichtbaarheid wordt minimaal door toepassing van gevarieerde beplanting langs de randen. Dhr Thus suggereert aan omwonenden om een bezoekje te brengen aan het zonnepark dat Kronos realiseert aan de Lingewal te Bommel. Dit park staat, met hekwerk en de panelen op 2,59 hoogte. De inpassing middels groen heeft nog niet plaatsgevonden. Hier kan een beter idee worden verkregen van de bescheiden visuele impact van een dergelijke ontwikkeling op enige afstand in het veld.

■■■■■ gelooft niet dat de zichtbaarheid zo beperkt is als Dhr Thus stelt. Hij geeft ook aan dat met lage panelen het minder nodig zou zijn om deze landschappelijk in te passen. Hij geeft aan open te staan voor (enig) zicht op panelen wanneer deze zo laag mogelijk worden geplaatst. Dhr Thus stelt dat je moet kiezen voor het traditionele kleinschalige landschap en dat (een sterk) zicht op een zonnepark binnen dit landschap niet passend is. De beste inpassing bestaat uit het omzomen van het zonnepark met streekeigen gevarieerd groen, met de vermelding dat het een agrarisch gebied blijft, met de wens tot kleinschaligheid. Daarnaast benadrukt hij nog eens hoe belangrijk het is dat, wanneer omwonenden willen gaan voor groenontwikkeling in de bredere omgeving, ze hier zelf actie op ondernemen door te gaan bekijken hoe de verschillende wegen in de omgeving verder kunnen worden aangeplant, en door ook de eigen erven onder handen te nemen. ■■■■■ verklaart zelf reeds diverse maatregelen op zijn erf te hebben toegepast, waaronder diverse knotwilgen en een amfibieënpoel.

█ stelt dat hij graag ziet dat Kronos nog een aantal zaken verduidelijkt. Hij zou graag meer weten over de paneelhoogte, en geeft tevens aan dat omwonenden recht hebben op duidelijkheid over de business case. Dhr Blijleven stelt dat per e-mail reeds een overzicht van de diverse onderdelen van de business case aan omwonenden is verzonden. █ stelt dat hier geen cijfers bij stonden, en dat er vanuit het beleid een recht bestaat om hier inzicht in te krijgen. Dhr Blijleven geeft aan intern te gaan kijken wat de mogelijkheden zijn.

█ stelt voor om op korte termijn een nieuwe bijeenkomst in te plannen waarbij ook de wethouder aanwezig is. Hij zal na het weekend contact met de wethouder opnemen en een datumprikket rondsturen. Hiermee wordt de bijeenkomst rond 20:30 beëindigd.

From: [REDACTED]
Sent: 27 April 2020 23:07
To: roald.blijleven@kronos-solar.com
Subject: Fwd: Reactie buurtgenoten op vergunningsaanvraag Kronos

Beste Roald,

Bijgaand de brief die wij namens een groot aantal buurtgenoten naar betrokken ambtenaren en wethouder verzonden hebben, enkele dagen nadat we door jou op de hoogte zijn gebracht van de vergunningsaanvraag door Kronos. Dan ben jij ook op de hoogte.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Geachte heer Francken, in CC de heer Langeveld en mevrouw Legtenberg,

Zoals reeds aangekondigd in onze mail van 2 april jl., volgt middels deze onze formele reactie op de vergunningsaanvraag van Kronos Solar Projects GmbH voor een zonnepark aan de Bahrseweg (omgeving Bokkenstraat) te Wehl. Tot u richten zich de direct betrokkenen (omwonenden).

De discussie of er al dan niet een zonnepark moet komen in een kleinschalig gebied als de Wehlse Broeklanden, is er één die ons inziens alle aandacht verdient. Er is veel voor te zeggen -ondanks dat wij als gemeenschap een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben in de gehele energietransitie- dat een grootschalig zonnepark in dit kwetsbare gebied een keuze kan zijn die, ook en vooral in het licht van de nieuwe omgevingsvisie, nu mogelijk niet gemaakt moet worden. Maar als deze wél gemaakt moet worden, is het van belang dat dit op gelijkwaardige voet gebeurt met de initiatiefnemer, waarbij ook u als gemeente middels het Beleidskader Duurzame Energie voorwaarden heeft gesteld aan hoe een dergelijk proces zou moeten verlopen. En juist daar wringt de schoen.

De feiten:

Vanaf het begin verlopen de bijeenkomsten weinig professioneel. Er mist voorzitterschap en wanneer er notulen gemaakt worden zijn deze continue gekleurd, het proces is voor ons vanaf het begin onduidelijk.

Expliciet is in de eerste bijeenkomsten aangegeven dat er 10 hectare nodig is om tot een gezonde businesscase te kunnen komen. Voor wat betreft de landschappelijke inpassing hebben wij als buurt wensen aangegeven (o.a. wandelpaden en op eigen verzoek het idee van een omgevingsfonds om de verarming van het gebied door een zonnepark op andere delen te kunnen compenseren). Naar wij nu begrijpen, is er een vergunning aangevraagd voor 13 (!) hectare met een landschappelijke inpassing waar wij ons minimaal over verbazen; de inpassing bestaat uit een haag om de bewuste hectares waarbij ons als buurt wordt gevraagd vooral onze eigen percelen te gebruiken om meer landschappelijke waarde voor het gebied te creëren. Ons verzoek om een second opinion ten behoeve van de landschappelijke inpassing wordt genegeerd, de afspraak met de wethouder (o.a. over de mogelijke impact van de nieuwe omgevingsvisie op de vergunningsverlening) niet afgewacht; noch de buurt, noch de in het leven geblazen werkgroep is geïnformeerd over het feit dat Kronos eenzijdig heeft besloten de benodigde vergunning aan te vragen. Dit én het feit dat Kronos (ook zonder ons hierin te kennen) naar nu blijkt een website in het

leven heeft geroepen (zonnepark-wehl.nl) waarbij ‘de werkgroep’ expliciet wordt genoemd als zijnde gesprekspartner van Kronos, maken dat wij ons op dit moment beraden over het mogelijk opheffen van deze werkgroep. In uw eigen beleidskader schrijft u: "inwoners moeten betrokken en gehoord worden in het proces en kans hebben om gelijkwaardig in een open en eerlijke positie te staan met de initiatiefnemer met hem mee te kunnen denken en te doen." Het ons niet meenemen in elementaire stappen als een definitieve vergunningsaanvraag - terwijl er nog zoveel vragen onbeantwoord zijn- schendt het vertrouwen, wij voelen ons geen gelijkwaardige partij. Het eerder genoemde beleidskader stelt heel duidelijk dat de initiatiefnemer (Kronos) “primair verantwoordelijk is voor de communicatie rondom het project en dient pro-actief te communiceren met alle belanghebbenden (maar zeker de werkgroep!) over voortgang, beslismomenten en gemaakte keuzes". Hierin heeft Kronos Solar GmbH de plank helaas volledig misgeslagen.

Enkele highlights gedurende het proces:

- Bij aanvang (2019) is er gesproken over 10 hectare om tot een goede businesscase te kunnen komen. Dit is eenzijdig aangepast naar -zoals nu blijkt- 13 hectare. Daar waar er aan het begin van het proces nog werd gesproken over veel ruimte voor landschappelijke inpassing (wandelpaden, een bosje, etc.), lijkt die ruimte nu volledig verdwenen.
- Wij zouden een 3D-animatie ontvangen van het gebied, zodat de impact van het zonnepark op het kwetsbare gebied, visueel gemaakt kan worden. Deze animatie is er nooit gekomen. Voor ons essentieel; enkel met een goede visualisatie is aan te tonen of iets in werkelijkheid mee-, dan wel tegenvalt.
- Wij hebben op geen enkele wijze inzage in de businesscase. Hier is in vrijwel iedere bijeenkomst expliciet om gevraagd. Of er 10 dan wel 13 hectare benodigd is om te komen tot een “gezonde” businesscase, is voor ons dus totaal niet te toetsen. Transparantie (één van de voorwaarden voor participatie) is hierin ver te zoeken.
- Aan ons verzoek het park verder van de openbare weg af te situeren, is -vooral met dank aan de eigenaar van de grond, Dennis Krosse- gehoor gegeven.
- Er is gevraagd om een second opinion ten behoeve van de landschappelijke inpassing, hier wordt geen gehoor aan gegeven.
- Er wordt alleen gesproken over de mogelijkheid van een omgevingsfonds; op onze vraag welke waarde dit fonds gaat vertegenwoordigen, wordt geen antwoord gegeven.
- Er is in eerdere bijeenkomsten gesproken over lagere zonnepanelen dan waar nu mee gerekend is; terwijl er vanuit de omwonenden flinke zorgen zijn geuit juist over deze hoogte. De 3D-visualisatie is niet geleverd en onze ernstige bedenkingen worden afgedaan met; “met een haag er omheen zie je ze niet” en wederom een verwijzing naar de nadeligheid voor de -voor ons volledig ondoorzichtige- businesscase.

Samenvattend:

Het moge duidelijk zijn. Van gelijkwaardigheid dan wel eerlijke en transparante communicatie is geen sprake. De gekleurde verslaglegging die wij reeds eerder benoemden kan niet explicieter vertaald worden dan met het volgende voorbeeld; in de laatste bijeenkomst had Kronos een kant-en-klaar voorstel liggen inclusief de landschappelijke ‘inpassing’ waarbij de aanwezige landschapsarchitect weinig tot geen ruimte bood voor kritische vragen. In de verslaglegging/notulen (niet door ons goedgekeurd) wordt er opeens gesuggereerd dat het overleg een werk-atelier zou zijn geweest; een woord c.q. werkvorm die noch is benoemd, noch door ons als aanwezigen als zodanig wordt herkend. Participatie en coöperatie, op basis van gelijkwaardigheid, zijn voor ons als buurtbewoners essentieel. Wij gunnen de heer Krosse een gezonde bedrijfsvoering, maar hebben in Kronos Solar GmbH als initiatiefnemer van dit traject, te weinig vertrouwen. Graag zouden wij het voorgenomen overleg met de wethouder alsnog doorgang laten vinden (i.v.m.

Corona desnoods via Skype, Teams, etc.) en ontvangen vanuit de gemeente graag advies over het al dan niet opheffen van de werkgroep om de reeds eerder genoemde redenen.

Ter objectivatie van bovenstaande zullen wij al het mailverkeer tussen Kronos en werkgroep dan wel buurtgenoten nog separaat aan u verzenden. Mocht u hierover, dan wel over andere zaken nog vragen hebben, vernemen wij dat graag.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

Namens en met nadrukkelijke goedkeuring en instemming van onderstaande buurtbewoners,

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

Gesprek met bewoners inzake proces zonnepark Wehl

Maandag 6 juli 2020

Definitief

Anoniem gemaakt KS 24-02-2021

Aanwezig

- [1]
- [2]
- [3]
- [4]
- [5]
- Nico Postma – onafhankelijk gespreksleider

Verslag: Nico Postma

Situatie

In 2017 is Kronos Solar Projects GmbH actief geweest om een zonnepark in Wehl te ontwikkelen. Dat heeft toen niet tot resultaat geleid. Sinds mei 2019 een herstart van Kronos om de plannen voor Zonnepark Wehl nu wel te realiseren. Een deel van dat proces is (opgelegd door gemeentelijk beleidskader): doorlopen van een, in samenwerking met omwonenden en belanghebbenden opgesteld, participatieplan.

Dit participatieproces zit in een patstelling. Er is wantrouwen ontstaan bij de bewoners richting Kronos. Reden voor Kronos om een onafhankelijk bemiddelaar (Nico Postma van Bureau voor Overheidscommunicatie BV) te vragen om te proberen het gesprek weer op gang te brengen. 1e stap hierin: gesprek met enkele bewoners over de situatie.

Opzet gesprek

stap 1: Inventarisatie pijnpunten

Inventariseren waar de grootste ontevredenheid zit:

- Proces
- Planinhoud

stap 2: Inventarisatie oplossingen

Wat moet er in ieder geval gebeuren om weer zinvol met elkaar in gesprek te gaan?

- Proces
- Planinhoud

Pijnpunten

Proces

- vanuit het vorige proces (2017) is er al wantrouwen ontstaan; het gevoel dat bewoners onderling tegen elkaar uitgespeeld werden door Kronos. Herstart in 2019 begon dus met achterstand.
- Gevoel dat het participatieproces een wassen neus is, een afvinklijstje om te laten zien aan de gemeente dat er participatie heeft plaatsgevonden.

- Over de werkelijk belangrijke zaken is geen participatie mogelijk (hoogte en positionering schermen, keuze van te gebruiken technologie; omvang van het gebied).
- Het participatieplan is er gekomen op verzoek van de bewoners en is daarna opgesteld door Kronos en niet in afstemming met de bewoners: dus niet samen het participatieproces besproken en bepaald.
- Niet alle stappen uit het participatieplan zijn doorlopen
- Kronos roept steeds andere zaken over bijvoorbeeld paneelhoogte (eerst 160/180, toen 240, nu 290). Zonder uitleg of onderbouwing, alleen verwijzing naar haalbaarheid 'businesscase'. Geeft wantrouwen.
- Geen inzicht in financiën: dus hoe kunnen bewoners nu beoordelen of de gebruikte argumenten van Kronos over haalbaarheid businesscase al dan niet hout snijden?
- In de beleving van de bewoners zou de benodigde oppervlakte bij aanvang van het proces 10 ha zijn en is dat nu verhoogd naar 13 ha. Kronos zegt: aanvankelijk was het 16 ha, nu verminderd tot 13 ha: verschil in beleving.
- Toezegging over 3d-animatie om landschappelijke consequenties in beeld te brengen is nooit nagekomen. Alleen enkele vage foto's van de landschapsarchitect.
- In het begin van het proces gaf Kronos aan dat overleg over alles mogelijk was; nu hebben de bewoners het idee dat over belangrijke zaken niet gesproken kan worden (wordt met argumentatie over haalbaarheid businesscase terzijde geschoven).
- Notulen van de bijeenkomsten met de LPG vaak gekleurd; kritische geluiden stonden er niet in. Bewoners vaak te kort de tijd om te reageren op notulen en als ze dat deden bleef het maandenlang stil.
- Landschappelijke inpassing: van alle ideeën van de bewoners (bv wandelpaden) is niets overgenomen.
- Waarom de vergunningsaanvraag al naar de gemeente (en dat achteraf te melden) zonder dat er gesproken is over/overeenstemming is over nog veel inhoudelijke aspecten.
- Waarom de inhoud van de vergunningsaanvraag niet delen met de bewoners?
- Nog niet gesproken over eventuele financiële participatie door bewoners in het project (mogelijkheden/opbrengsten etc.).
- De gemeente wordt als de grote afwezige beleefd: waarom niet meer regie op het proces of in ieder geval elke bijeenkomst bijwonen, zodat je als gemeente een goed beeld krijgt van het participatieproces?
- Gevoel bij bewoners richting gemeente: moet je je inwoners niet meer helpen/begeleiden bij dit soort processen met "energiecowboys"? Ongelijk speelveld: boeren in lastige bedrijfssituatie wordt een worst voorgehouden door een ontwikkelaar van zonneparken. Grondeigenaar weet niet goed waar hij aan begint. Zo'n proces kan splijtzwam worden in de gemeenschap.

Planinhoud

- Blij met verschuiving van het plangebied naar achteren: dank van bewoners aan landeigenaar [...] en Kronos.
- Landschapsinpassing: volstrekt onduidelijk en onvoldoende.
- Goede landschapsinpassing is verantwoordelijkheid Kronos en gemeente: niet van de bewoners.
- Men wil graag spreken over de te gebruiken technologie: welke panelen worden ingezet?

Er zijn volgens de bewoners andere/betere panelen in de markt (kleiner met meer opbrengst) dan de panelen die door Kronos worden voorgesteld.

- Financiële onderbouwing nodig.

Mogelijke oplossingen

Proces

- bij elk overleg is de gemeente ook vertegenwoordigd;
- werk met onafhankelijk voorzitter;
- werk met onafhankelijk notulist en poets kritische geluiden niet uit de notulen;
- na elk overleg heeft notulist binnen 1 week de notulen klaar, legt die ter goedkeuring voor aan de onafhankelijk voorzitter en na diens reactie gaan de notulen ter goedkeuring naar bewoners en Kronos. Hierdoor hebben alle betrokken binnen 1- 1,5 week de notulen. Dan heeft een ieder max 2 weken om de notulen van commentaar te voorzien;
- bewoners willen een kopie van de vergunningsaanvraag ontvangen;
- kom afspraken na en onderbouw duidelijk als iets niet kan.

Planinhoud

- lagere en zo mogelijk andere schermen;
- overleg over de 'richting' van de schermen (rechttop/schuin);
- beter landschapsplan in overleg met bewoners;
- inzage in financiële onderbouwing businesscase; als dat nog niet voor 100% kan vanwege onduidelijkheid subsidiebedrag, dan enkele scenario's uitwerken;
- onderbouwing van de omvang: 10 of 13 ha;
- duidelijkheid over mogelijke financiële participatie van bewoners in het project

Conclusie

Het vertrouwen bij de bewoners in Kronos is tot ver onder het vriespunt gedaald: het is een heel grote opgave om dit te herstellen en weer in gesprek te komen. Ook inhoudelijk is er een groot gat tussen wat de bewoners willen en Kronos zegt dat mogelijk is.

Statement van bewoners:

- We zijn niet persé tegen een zonnepark; wel tegen de manier waarop het proces nu loopt en tegen het plan zoals het er nu uitziet. Of e.e.a. door Kronos gerealiseerd moet worden hebben we grote twijfels bij.
- We snappen het belang en de situatie van de grondeigenaar en willen meedenken met hem.
- We snappen het belang van de gemeente om stappen in de energietransitie te zetten en willen meedenken met hen.
- We hebben er bewust voor gekozen om in een werkgroep/LPG te gaan meedenken en meewerken, ondanks dat dit veel tijd en energie kost. We hebben ons dus niet als actiegroep opgesteld.
- We staan er als bewoners best wel eens verschillend in (belangen, standpunten, karakters kunnen uiteen lopen), maar we zijn hier open over tegen elkaar en respecteren dit van elkaar. Als LPG trekken we één lijn.

Aanbevelingen van Nico Postma

- Als er een nieuwe bijeenkomst komt, moet deze vooral in het teken staan van 'herstel van vertrouwen'.
- Toegeven van gemaakte fouten (door alle groeperingen: Kronos, gemeente, bewoners) kan helpen.
- Elke partij benoemt in eerstvolgend overleg duidelijk en eerlijk wat zijn/haar doel en belang is; zonder verborgen agenda. Dan bekijken of partijen elkaar kunnen vinden op gemeenschappelijke punten.
- Afspraken maken over procesverbeteringen zoals hierboven benoemd en eventueel aanvullen met extra afspraken.
- Bewoners hebben behoefte aan overleg met de gemeente; wel gesprek gehad (2 bewoners) met de wethouder, maar behoefte om met een groep van 5-6 bewoners nog een gesprek te hebben; tot nu toe is dat er niet van gekomen; wellicht kan Kronos zijn contacten bij de gemeente aanspreken om te helpen dit gesprek alsnog tot stand te brengen.

Vervolg

Kronos wil nieuwe bijeenkomst: LPG + Kronos + gemeente het liefst in juli. De bewoners willen ook dit gesprek en geven aan dat zij vanwege vakanties alleen kunnen in de tweede helft augustus of de tweede helft september. Ze vinden het belangrijk om er in ieder geval met deze vijf bewoners bij te zijn.

Proces

Het cpt. verslag van dit gesprek is, zoals afgesproken tijdens het gesprek, op woensdag 8 juli door Nico Postma ter accordering verstuurd per mail naar de intermediair van de gespreksgroep, [1].

Op donderdag 16 juli kwam per mail van de heer Leenders het akkoord op het gespreksverslag. Op zaterdag 18 juli is het ongewijzigde verslag (met uitzondering van de tekst onder dit laatste kopje 'Proces') door Nico Postma naar Kronos (Roald Blijleven) gestuurd.

Zonnepark Wehl

Historie Ontwerpen & Wensen Omwonenden

A. Versie 1 (16ha)

Het oorspronkelijke ontwerp uit 2017.

- Wandelpad
- Aanplant kavelgrenzen

B. Versie 2 (16ha)

Aangepaste versie van 2017 ontwerp
sinds 2019, met bosblok aan
Bokkenstraat.

- Wandelpad
- Bloemen/kruidenstroken rondom
- Bosblok Bokkenstraat

C. Versie 3 (13ha)

Verkleining oorspronkelijk ontwerp naar 13ha nav commentaar omwonenden

- Wandelpad
- Bloemen/kruidenstroken rondom
- Bosblok Bokkenstraat

Heropening contract onderhandelingen met grondeigenaar ivm deze wijzigingen.

D. Versie 4 (14ha)

Suggestie alternatief model nav wensen omwonenden voor:

- Weghouden zonnepark bij Bokkenstraat
- Verplaatsing (deel) zonnepark naar achter stallen grondeigenaar
- Opsplitsing zonnepark voor minder massief blok in het landschap

Wijzigingen:

- Bosblok Bokkenstraat weggefallen omdat er niet langer een directe aansluiting op de Bokkenstraat is
- Wandelpad weggefallen ivm wegvallen aansluiting Bokkenstraat
- Verder relatief kale opzet ivm nog openstaande keuzes voor omwonenden over voorkeur ontwerp.

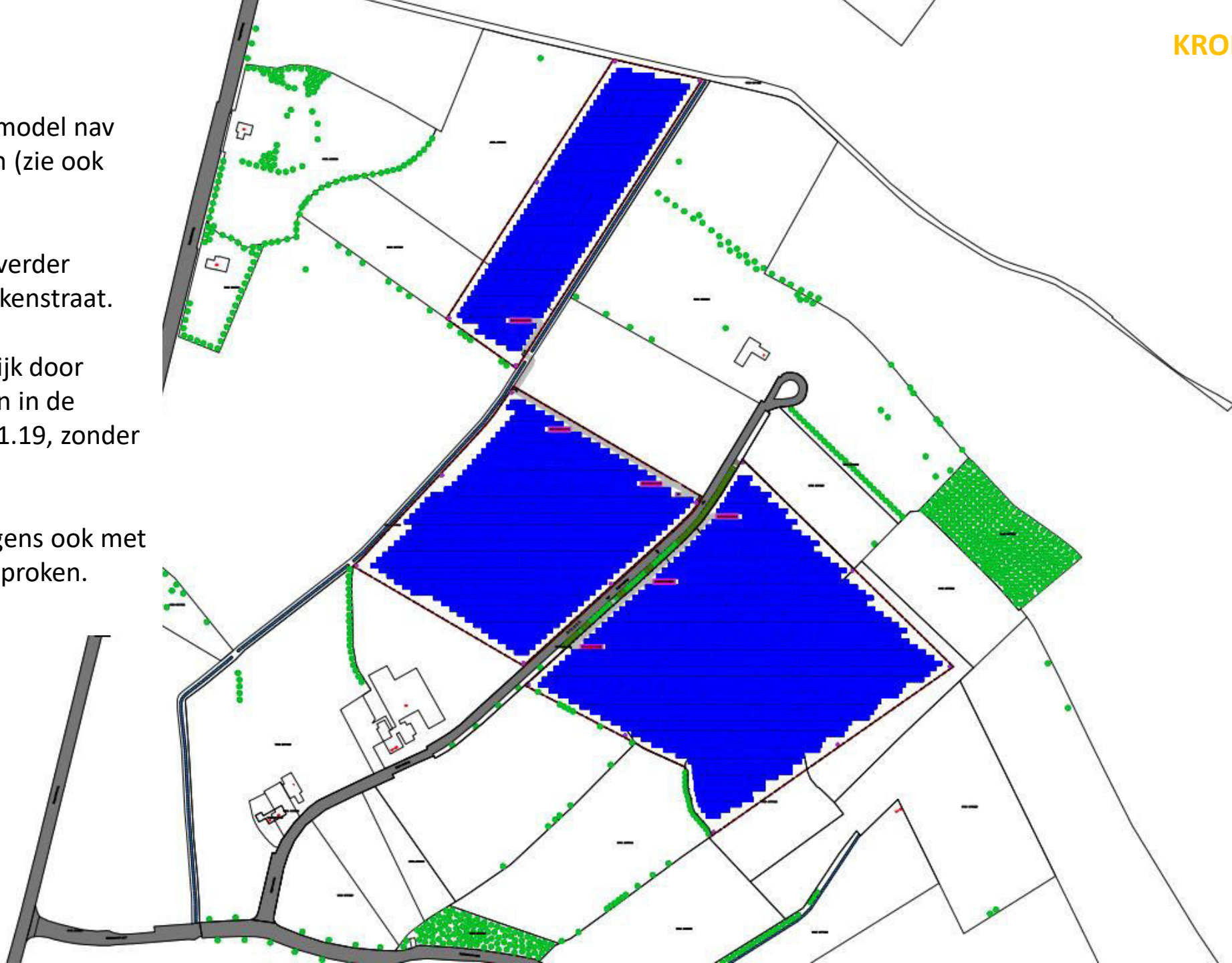
E. Versie 5 (15ha)

Suggestie alternatief model nav wensen omwonenden (zie ook opmerkingen bij D)

Dit planontwerp nog verder weggehouden bij Bokkenstraat.

Dit model is uiteindelijk door omwonenden gekozen in de bijeenkomst van 14.11.19, zonder noordelijk deel.

Dit ontwerp is vervolgens ook met de grondeigenaar besproken.

F. Versie 6 (13ha)

Aanpassing van plan bij E. zonder het noordelijke stuk, op verzoek omwonenden.

Plan uitgewerkt voor nieuwe situatie met:

- Koeienpaden voor grondeigenaar
- Struweelhaag rondom zonnepark voor verdere afdichting

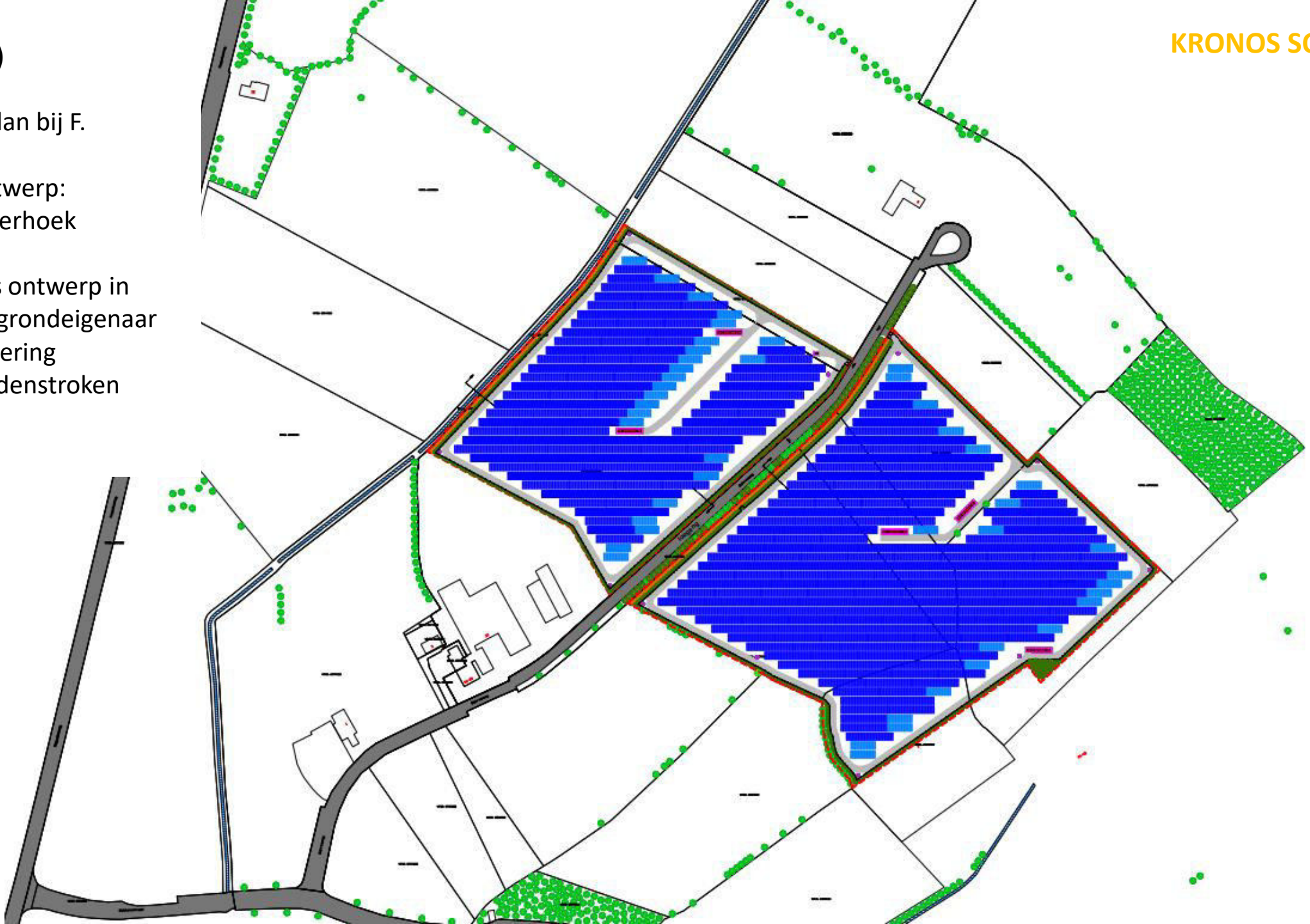

G. Versie 7 (13ha)

Aanpassing van plan bij F.

Toevoegingen ontwerp:

- Bosblok op overhoek Westzijde
- Optimalisaties ontwerp in samenspraak grondeigenaar ivm bedrijfsvoering
- Bloemen/kruidentroken rondom

Wensen omwonenden en de uitvoering daarvan (1)

Wens	Datum	Uitvoering
Verkleining zonnepark	Bijeenkomst 23.05.19 Bijeenkomst 28.08.19	Zonnepark verkleint van 16ha naar 13ha
Verplaatsing zonnepark zodat omwonenden minder impact ervaren	Bijeenkomst 23.05.19 Bijeenkomst 28.08.19	<ul style="list-style-type: none"> • Zonnepark verplaatst naar achteren (noorden), weggehouden van Bokkenstraat, waar het de meeste impact op omwonenden had • Zonnepark verplaatst naar percelen achter de stallen van de grondeigenaar zodat degene die er voordeel van heeft ook de meeste lasten draagt
Zonnepark een minder massief blok maken, opdelen in kleinere stukken	Bijeenkomst 28.08.19	Zonnepark in 2 delen opgesplitst aan weerszijden van de Bahrseweg
Omwonenden betrekken in locatiekeuze zonnepark	Bijeenkomst 23.05.19 Bijeenkomst 28.08.19 Bijeenkomst 14.11.19	<ul style="list-style-type: none"> • Bredere locatiekeuze binnen de gemeente niet mogelijk, omdat er slechts 1 grondeigenaar is waarmee Kronos een contract heeft • Uiteindelijke locatie en percelen binnen grenzen land grondeigenaar mbv 3 modellen aan omwonenden voorgelegd • Keuze omwonenden contractueel met grondeigenaar onderhandeld en vastgelegd
Verslaglegging door notulist	Bijeenkomst 28.08.19	Dit is niet gebeurd. Dit is iets dat Kronos beter had kunnen doen.
Onafhankelijke gespreksleider	Bijeenkomst 28.08.19	<p>Niet gebeurd vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Initiële discussie over de onafhankelijkheid van een door Kronos betaalde gespreksleider • Oprichting van Werkgroep, waardoor de indruk bij Kronos was dat dit niet langer nodig zou zijn
Delen van verslaglegging met omwonenden ter akkoord, en op korte termijn	Bijeenkomst 28.08.19	Na de bijeenkomst op 28.08.19 zijn verslagen binnen een week aan omwonenden toegestuurd met het verzoek om feedback/akkoord
Vooraf aan bijeenkomst agenda opstellen en doorsturen	Bijeenkomst 28.08.19	Dit is niet gebeurd. Dit is iets dat Kronos beter had kunnen doen.

Wensen omwonenden en de uitvoering daarvan (2)

Wens	Datum	Uitvoering
Lage panelen zodat horizon behouden wordt	Bijeenkomst 14.11.19 Bijeenkomst 29.01.20	<ul style="list-style-type: none"> • Te lage panelen heeft negatieve consequenties voor de bodem en ecologische situatie in het gebied, omdat minder licht de bodem bereikt • Te lage panelen maken schapenbegrazing onmogelijk. De echtgenote van de grondeigenaar zou hier schapen willen houden. Daarnaast is schapenbegrazing een vorm van extensief maaibeheer. Tenslotte is het een vorm van meervoudig ruimtegebruik • Het hekwerk komt op 2 meter hoogte, dus panelen die lager dan dat staan zijn sowieso vanuit het kader van de zichtbaarheid onnodig • Kronos zal tijdens de bijeenkomst op 17 augustus meer duidelijkheid verschaffen over de mogelijkheden omtrent paneelhoogte
Compensatie van verloren natuur in de omgeving	Bijeenkomst 14.11.19 Bijeenkomst 29.01.20	<ul style="list-style-type: none"> • Omdat dit gaat om percelen buiten de gronden waarvoor Kronos een opstalrecht heeft, kan dit niet zonder meer worden gerealiseerd • De gebruikelijke aanpak is om dit d.m.v. een Omgevingsfonds te regelen. Dit wordt dan onderdeel van de financiële participatie • Vanuit het inpassingsplan zijn suggesties gedaan voor manier waarop dit kan worden gerealiseerd in de omgeving
Aanplant knotwilgen langs Bahrseweg	Bijeenkomst 29.01.20	Knotwilgen langs de Bahrseweg zijn opgenomen in het landschappelijk inpassingsplan
Meer variatie in aanplant voor organischer geheel	Bijeenkomst 29.01.20 Gesprekken Dhr Schennink (Bahrseweg 5)	<ul style="list-style-type: none"> • 9 soorten streekeigen beplanting toegepast in de randen • Details zijn onderdeel van Inrichtings- en Beheerplan
Aanleg van bosblokken	Bijeenkomst 29.01.20	<ul style="list-style-type: none"> • Door verkleining van het zonnepark is de ruimte die eerder voor (bijvoorbeeld) bosblokken bestond verminderd • Op de zuidelijke overhoek is een bosblokje in het landschapsplan opgenomen
Aanleg van een wandel/fietspad	Bijeenkomst 23.05.19 Bijeenkomst 29.01.20	<ul style="list-style-type: none"> • Door verkleining van het zonnepark is de ruimte die eerder voor (bijvoorbeeld) een wandel/fietspad bestond verminderd • Een eerder ontwerp had het wandel/fietspad in aansluiting op de Bokkenstraat. Met verschuiving van het park naar het noorden is de aansluiting op de Bokkenstraat verdwenen, en daarmee ook het wandel/fietspad • Een wandel/fietspad kan worden besproken. Afhankelijk van of dit over de andere percelen van de grondeigenaar zou moeten lopen dient dit ook met de grondeigenaar te worden afgestemd

Zonnepark Wehl

Toelichting Landschappelijke inpassing & beheer

Zonnepark Wehl – Landschappelijke Inpassing: Aanplant soorten

Bij de vergunningaanvraag van Zonnepark Wehl is een Inrichtings- en Beheerplan gevoegd. In dit plan staat beschreven hoe de verschillende onderdelen van de landschappelijke inpassing van het zonnepark worden ingericht en beheerd. Omdat door omwonenden nadrukkelijk is gevraagd om voldoende variatie in de aanplant, met als doel het verkrijgen van een organisch geheel, is dit ook meegenomen in het Inrichtings- en Beheerplan. In dit document een overzicht van de beoogde singel aanplant met toelichting en afbeeldingen.

Beplanting singels buitenrand (Inrichtings- en Beheerplan paragraaf 2.1.2.)

30% *Crataegus monogyna*: Meidoorn, zekerheid voor uitlopen na afzetten en gedoorn voor nesten, vruchten voor vogels, uitbundige bloei

20% *Rhamnus frangula*: Vuilboom/Sporkehout, nectar over lang seizoen, waardplant vlinders, vruchten

10% *Prunus padus*: Vogelkers, waardplant vlinders, vruchten voor vogels, bijen

10% *Prunus spinosa*: Sleedoorn, zekerheid voor uitlopen, zeer vroege bloei, gedoorn, grote vruchten

10% *Salix cinerea*: Grauwe wilg, katjes, nectar

10% *Cornus sanguinea*: Rode Kornoelje, zekerheid voor uitlopen, bloem en vruchten, herfstkleur

10% *Euonymus europaeus*: Kardinaalshoed, opvallende vruchten, herfstkleur

Onderstaande boomvormers worden ingeplant als aanvulling op de struweelhaag, per 30m. Afhankelijk van de wensen kunnen deze op verschillende hoogtes worden beheerd.

70% *Alnus glutinosa*: els, kleine boomvormer, kan tot knot-els gesnoeid, katjes en proppen; kan in jeugd ook tot struik worden teruggezet.

20% *Quercus robur*: eik, grote boomvormer, kan gekandelaberd of geknot; kan tot struik worden teruggezet.

10% *Ulmus glabra*: fladderiep, middelgrote boomvormer, kan gekandelaberd of geknot, waardplant bijzondere vlinder; kan tot struik worden teruggezet.

Toelichtende tekst uit het Inrichtings- en Beheerplan:

De struweelhagen met toekomstige bomen langs de buitenranden en langs de Bahrseweg vormen in de toekomst een grote bijdrage aan de aantrekkelijkheid van het landschap rondom het zonnepark, met name tijdens de bloei in het voorjaar. De grootste winst is echter de ecologische betekenis van flora en fauna, met name door schuilgelegenheid, nestgelegenheid en eetbare vruchten. Als dekking en fruit voor wintervogels zijn er meidoorn, kornoelje, kardinaalshoed en sleedoorn. Deze situatie geeft een geschikt leefgebied voor struweelvogels, maar ook voor hazelworm, kleine marters, vlinders, bijen en andere insectensoorten indien aan de randen wat ruigte in stand wordt gehouden. In combinatie met de aanwezige bomen zijn de flanken van de singels een gunstige vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. Sleedoorn, wilg en kamperfoelie zijn waardplanten voor respectievelijk sleedoornpage, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder.

Voorbeelden van vermengde meidoorn/sleedoorn haag in de praktijk

Meidoorn/sleedoorn haag, zijaanzicht, 2,5-3m breed

Meidoorn/sleedoorn haag, vooraanzicht (zelfde struweel als vorige afbeelding)
Bij Zonnepark Wehl zouden hier de andere soorten aan worden toegevoegd voor een nog gevarieerder beeld.

Financiële participatie

Hoe kan de omgeving financieel meeprofiteren van Zonnepark Wehl?

Financiële participatie – Welke wensen zijn er en waar moet op worden gelet?

- ❑ Financiële participatie kan op verschillende manieren worden ingericht.
- ❑ Een passend aanbod kan alleen worden gemaakt wanneer de lokale wensen, voorkeuren en behoeften duidelijk zijn.
- ❑ Dit financiële aanbod moet daarbij op de juiste plek en bij de juist mensen terecht komen, zodat die daar maximaal voordeel van hebben.

Een duidelijke inventarisatie is noodzakelijk om te komen tot een passend en goed plan voor financiële participatie

Financiële participatie – Welke opties zijn er?

Financiële participatie kan op verschillende manieren worden ingericht.
Een aantal opties zijn:

- ❖ Omgevingsfonds (reeds besproken en leek de voorkeur te hebben)
- ❖ Investering / participatie via energiecoöperatie
- ❖ Postcoderoos
- ❖ Crowdfunding
- ❖ Ondersteuning lokale energieprojecten, bijvoorbeeld zonnepanelen op lokale school
- ❖ Collectieve inkoop: mogelijkheid bieden om mee te doen in een collectieve inkoop

Waar mogelijk probeert Kronos zoveel mogelijk gebruik te maken van lokale kennis en ondernemers.
Zo zal het ecologisch beheer van het zonnepark door een lokale schapsherder worden uitgevoerd.

Financiële participatie - Omgevingsfonds

- ❑ Een omgevingsfonds kan door lokale omwonenden worden opgezet, die vervolgens zelf bepalen waar de gelden het beste geïnvesteerd kunnen worden
- ❑ Kronos committeert zich voor de bijdrage aan het NWEA (Nederlandse Wind Energie Associatie) richtbedrag. Dit is 0,40-0,50ct per kWh.
- ❑ Voor zonnepark Wehl komt dit, op basis van het huidige ontwerp, uit op zo'n €180.000 over 25 jaar, of zo'n €7.200 per jaar.
- ❑ Omdat deze bedragen op basis van de opwek van het zonnepark worden berekend, betekent meer opwek ook meer beschikbare gelden voor de financiële participatie.

Financiële participatie – Energiecoöperatie

Lokale energiecoöperatie

- Om de lokale belangen voorop te stellen werken we vaak op lokaal niveau samen met een energiecoöperatie.
- Lokale coöperaties vertegenwoordigen lokale informatie, wensen en voorkeuren. Bovendien kan de uitrol van het participatieaanbod via de energiecoöperatie efficiënt en met lokale partners op een transparante manier worden uitgevoerd
- Bijvoorbeeld met energiecoöperatie Duurzaam Doetinchem
 - Kronos heeft contact gezocht met energiecoöperatie Duurzaam Doetinchem om de mogelijkheden te bespreken
- Met deze energiecoöperatie kunnen verschillende mogelijkheden worden verkend, waaronder:
 - Gezamenlijke investering direct in het zonnepark of middels obligaties
 - Postcoderoos project (salderen / teruglopende meter thuis ondanks dat panelen ergens anders liggen)

Financiële participatie – Andere opties

❑ Crowdfunding

- ❑ De mogelijkheid om te participeren in het zonnepark via een crowdfunding platform. Kleine investeringen zijn mogelijk, maar gezamenlijk kan dit bedrag flink oplopen. Dit zijn vaak obligaties die elk jaar een vast rendement uitbetalen

❑ Ondersteuning lokale energieprojecten

- ❑ Kronos Solar kan een lokaal energieproject ondersteunen door bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen op een school of een openbaar gebouw

❑ Collectieve inkoop

- ❑ Collectieve inkoop geeft omwonenden de mogelijkheid om gezamenlijk met Kronos Solar zonnepanelen in te kopen en daarmee voor een scherpe prijs een systeem te kunnen installeren op het eigen dak

❑ Open voor suggesties

- ❑ Wij staan open voor andere ideeën

Financiële participatie – Business Case: Inkomsten

- ❑ Financiële participatie en compensatie hangen nauw samen met de opbrengsten van het zonnepark. Hiervan wordt een inschatting gemaakt als onderdeel van de business case.
- ❑ De zonne-energie wereld is onderhevig aan grote veranderingen. Een duidelijk voorbeeld daarvan is de SDE subsidie.
- ❑ De inkomsten van een zonnepark zijn sterk afhankelijk van de SDE subsidie die wordt verkregen, echter:
 - ❑ Het SDE systeem is in 2020 helemaal op de schop gegaan. De eerste uitkomsten zijn pas in 2021 duidelijk. Kronos Solar kan voor project Wehl op z'n vroegst in november 2021 SDE++ aanvragen.
 - ❑ De SDE bedragen worden zeer snel lager en de totale subsidie is gemaximeerd. Als voorbeeld daarvan: De subsidie bedroeg in 2018 nog 9,9 cent per kWh. Voor 2020 is de verwachting 5,5 cent per kWh.
- ❑ Gezien deze onduidelijkheid stellen wij meestal voor om een duidelijk kader te schetsen van de manier waarop financiële participatie eruit moet komen te zien, de wensen en duidelijke doelstellingen en eventuele hoogte van de financiële participatie.

Financiële participatie – Business Case: Uitgaven

- ❑ Aan de uitgaven-kant van de business case zijn ook nog veel zaken onduidelijk en vaak moeilijk in te schatten voor een park dat over 2,5 jaar moet worden gerealiseerd. Dit komt door de volgende zaken:
 - ❑ **Investeringskosten**

<ul style="list-style-type: none"> • Kosten voor onderconstructies, wegen etc. • Kosten voor zonnepanelen • Kosten voor netaansluiting • Kosten voor ruimtelijke inpassing (groen) 	<ul style="list-style-type: none"> Status: te bepalen als finale ontwerp klaar is Status: prijzen schommelen en techniek ontwikkelt Status: nog onduidelijk, is aangevraagd bij Alliander Status: te bepalen als finale ontwerp klaar is
--	--
 - ❑ **Lopende kosten**
 - Onderhoud, schoonmaak, groenbeheer
 - Vervanging van elementen (omvormers, panelen)
 - Financieringskosten, belastingen, beheer en administratie
 - Reserve opbouwen voor verwijdering na 25 jaar
 - ❑ **Organisatie en administratiekosten**
 - Hierbij moet bijvoorbeeld ook rekening worden gehouden met een breder concept van projectontwikkeling: dat niet alle projecten doorgang vinden en door de gerealiseerde projecten moeten worden opgevangen.
- ❑ Als gevolg van de vele onzekerheden aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant is het opstellen van een exacte business case op voorhand onmogelijk. Om die reden baseren we ons op inschattingen gemaakt op basis van marktinzicht en ervaring.

From: laurent.estourgie@kronos-solar.com
Sent: 25 August 2020 12:21
To: roald.blijleven@kronos-solar.com
Subject: Update notulen van bijeenkomst 17 augustus

Beste Werkgroep,
Beste [REDACTED],

we willen graag op betere voet verder zoals we vorige week besproken hebben. Belangrijk onderdeel daarvan is ook beter, duidelijker en vaker communiceren.

Vandaar even een korte update van onze kant. Afgelopen vrijdag hebben zowel wij als de onafhankelijk gespreksleider Nico Postma de eerste versie van de notulen ontvangen. Wij waren voornemens om deze direct door te sturen, maar wij zijn een beetje geschrokken van de kwaliteit van de stukken.

Sommige zaken zijn door de notulist uit gebrek aan kennis over de zaak blijkbaar niet helemaal juist begrepen. Hierdoor zijn sommige zaken onduidelijk, onlogisch of niet altijd op de juiste manier neergeschreven in het verslag. Wij hebben zelf al enkele aanvullingen aangeleverd, zodat de teksten in ieder geval goed te begrijpen zijn. Het zou goed kunnen dat we nog zaken gemist hebben, vooral in de meningen die door de omwonenden zijn gegeven. Wellicht ook vanuit jullie kant even scherp zijn op de inhoud.

Een voorbeeld was bijvoorbeeld de financiële participatie. De notulist had het omgevingsfonds gemixt met investeren in het park via de energiecoöperatie. Hierdoor werd het stuk onbegrijpelijk voor de lezer.

Wij verwachten vandaag of morgen een reactie en sturen de stukken dan zo snel mogelijk door, zodat jullie ook kunnen reageren.

Nogmaals dank voor de prettige bijeenkomst afgelopen week en we kijken uit naar een verdere samenwerking. Ook nog even een vraag. Hadden jullie nu contact met een landschapsarchitect uit de buurt?

Wij zouden graag in September een werkatelier willen organiseren, maar wachten op de terugkomst van Johnny om een datum te vinden waarop zowel hij als de landschapsexpert van de gemeente aanwezig kan zijn.

Vriendelijke groeten,

Laurent & Roald

Met vriendelijke groeten | Kind regards | Mit freundlichen Grüßen

Laurent Estourgie | Senior Project Manager | Kronos Solar

Kronos Solar Nederland
Noordwal 10 | 2513 EA | Den Haag | The Netherlands | laurent.estourgie@kronos-solar.com | www.kronos-solar.com
Tel +31 (0)570 788 144 | Mob +31 (0)6 106189 67

Kronos Solar Projects GmbH
Petersplatz 10 | 80331 | Munich | Germany
Tel +49 (0)89 8905 708-26 | Mob +49 (0)176 214 55414 | Fax +49 (0)89-255513 1051
Geschäftsführer/Managing Director Alexander Arcache | Sitz der Gesellschaft München | Amtsgericht München HRB 194883

CONFIDENTIALITY AND DISCLAIMER NOTICE

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by e-mailing, then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Messages sent by e-mail can be sent under false name or be manipulated by third parties. For this reason our e-mail messages and the statements contained therein are generally not legally binding.

From: Nico Postma <Nico@bvoverheidscommunicatie.nl>
Sent: 26 August 2020 09:58
To: roald.blijleven@kronos-solar.com
Cc: laurent.estourgie@kronos-solar.com
Subject: FW: Zonnepark Wehl: Update notulen van bijeenkomst 17 augustus 2020
Importance: High

Hallo Roald en Laurent,

Ik kreeg van [REDACTED] jullie mail doorgestuurd en hun reactie (zie hieronder). Ze hebben wel een punt. Het zal ongetwijfeld zo zijn dat de notulen nog wat te wensen overlaten doordat de notulist zich nog wat moet invreten in het onderwerp. Maar de afspraak die we gemaakt hebben is dat de versie van haar notulen (door mij al enigszins gecorrigeerd) daarna naar alle partijen gaan voor eventueel commentaar en/of correcties. Doordat jullie nu eerst zelf de notulen hebben aangepast (naar ik hoop met alle goede bedoelingen), breek je met het afgesproken proces en dat komt het broze vertrouwen niet ten goede.

Mijn advies: stuur alsnog ook de versie die jullie van de notulist kregen naar de anderen, zodat ze kunnen vergelijken. De fouten worden er op die manier door alle drie de partijen (Kronos, bewoners en gemeente) uit gehaald en de eerstvolgende bijeenkomst worden de notulen met aanvullingen/wijzigingen vastgesteld.

Met hartelijke groet,

Nico Postma

J.N. (Nico) Postma
Directeur
T (033) 465 34 27
M 06 101 823 31

Kantooradres: Bergstraat 29, 3811 NE **Amersfoort**
Kijk voor routebeschrijving en onze privacyverklaring op www.bvoverheidscommunicatie.nl
Inschrijvingsnummer KvK: 34232022; Bankrekening: NL24 RABO 0103407928
Volg ons ook op

Bureau voor Overheidscommunicatie is, samen met SchaalX BV en Communicatiemensen, voorkeursleverancier voor de rijksoverheid en de provincies Noord- en Zuid-Holland onder de naam

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 26 augustus 2020 08:49
Aan: Nico Postma <Nico@bvoverheidscommunicatie.nl>
Onderwerp: Fwd: Zonnepark Wehl: Update notulen van bijeenkomst 17 augustus 2020

Beste Nico,

Zie hieronder en de reactie van [REDACTED] die ik zeker begrijp... Is de essentie van een onafhankelijke notulist inderdaad niet dat notulen nadat ze bij jou zijn geweest (dat was ook de afspraak) verspreid zouden worden? Dan kunnen zowel Kronos als werkgroep hier hun op- en aanmerkingen over kwijt. De onafhankelijkheid staat onder druk nu Kronos zelf wijzigingen aan gaat brengen. Komt de transparantie niet ten goede.
Graag jouw mening in deze.

Gr. [REDACTED]

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [REDACTED]
Datum: 25 augustus 2020 om 23:14:47 CEST
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Antw.: Fwd: Zonnepark Wehl: Update notulen van bijeenkomst 17 augustus 2020
Antwoord aan: [REDACTED]

Mijn eerste reactie, gaat het hier niet mis?

We zijn gelijkwaardige deelnemers in het overleg niet? Dus notulen naar de voorzitter, die vult eventueel aan. Vervolgens gaan de notulen naar **alle** deelnemers toch? Ik meende dat dat de afspraak was. Of zie ik dat verkeerd?

[REDACTED]

----- Origineel bericht -----

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Verzonden: 25-8-2020 18:41:11
Onderwerp: Fwd: Zonnepark Wehl: Update notulen van bijeenkomst 17 augustus 2020

Ter info...

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: <roald.blijleven@kronos-solar.com>
Datum: 25 augustus 2020 om 15:34:11 CEST
Kopie: "Laurent Estourgie" <laurent.estourgie@kronos-solar.com>
Onderwerp: Zonnepark Wehl: Update notulen van bijeenkomst 17 augustus 2020

Beste [REDACTED]

Zou je het onderstaande bericht aan de leden van de werkgroep kunnen doorsturen? Hartelijk dank.

Beste werkgroep,

Zoals we vorige week aangegeven hebben willen we graag op betere voet verder. Een belangrijk onderdeel daarvan is ook beter, duidelijker en regelmatig communiceren. Vandaar even een korte update van onze kant.

Afgelopen vrijdag is de eerste versie van de notulen door de notulist (Suzanne Plucker) aan Nico Postma verzonden. Hij heeft daar zijn commentaren op gegeven, welke zij verwerkt heeft. Vervolgens heeft ze de notulen aan ons gestuurd. Wij waren voornemens om deze direct door te sturen, maar wij zijn een beetje geschrokken van de kwaliteit van de stukken.

Sommige zaken zijn door de notulist uit gebrek aan kennis over de zaak blijikbaar niet helemaal juist begrepen. Hierdoor zijn sommige zaken onduidelijk, onlogisch of niet altijd op de juiste manier neergeschreven in het verslag. Wij hebben zelf al enkele aanvullingen aangeleverd, zodat de teksten in ieder geval goed te begrijpen zijn en feitelijk kloppen. Een voorbeeld was bijvoorbeeld de financiële participatie. De notulist had het omgevingsfonds gemixt met investeren in het park via de energiecoöperatie. Hierdoor werd het stuk onbegrijpelijk voor de lezer.

Het zou goed kunnen dat we nog zaken gemist hebben, vooral in de meningen die door de omwonenden zijn gegeven. Wees dus ook van jullie kant scherp op de inhoud. Wij verwachten vandaag of morgen een reactie en sturen de stukken dan zo snel mogelijk door, zodat jullie ook kunnen reageren.

Nogmaals dank voor de prettige bijeenkomst afgelopen week en we kijken uit naar een verdere samenwerking. Ook nog even een vraag. Hadden jullie nu contact met een landschapsarchitect uit de buurt? En is hiermee al contact geweest over de betrokkenheid bij het werkatelier?

Wij zouden graag in September een werkatelier willen organiseren, maar wachten op de terugkomst van Johnny Janssen om een datum te vinden waarop zowel hij als de landschapsexpert van de gemeente aanwezig kan zijn. Wanneer hier van jullie kant op voorhand suggesties of beperkingen voor een datum zijn, horen we dat ook graag.

Met vriendelijke groeten,

Laurent Estourgie & Roald Blijleven

Roald Blijleven | Business Development Manager | Kronos Solar
Projects GmbH

+31 (0)6 2488 1722 | roald.blijleven@kronos-solar.com

Kronos Solar Projects NL | KvK 72047496 | Noordwal 10, 2513EA
Den Haag

From: roald.blijleven@kronos-solar.com
Sent: 26 August 2020 10:07
To: [REDACTED]
Cc: 'Nico Postma'; Laurent Estourgie
Subject: Zonnepark Wehl: Notulen bijeenkomst 17 augustus 2020
Attachments: Notulen van bijeenkomst inzake Zonnepark Wehl 17 augustus 2020.docx

Beste [REDACTED]

Via Nico begreep ik dat wij hier de afspraken anders hebben geïnterpreteerd, en het niet juist was dat wij eerst zelf de notulen zouden doornemen en dan de gewijzigde versie naar jullie sturen. Nu ik het zo uittyp begrijp ik ook hoe dit over zou kunnen komen op het moment dat er al enig wantrouwen richting ons bestaat. Wij hebben dit met de beste bedoelingen gedaan, maar het was niet volgens afspraak. Mijn excuses daarvoor.

In de bijlage tref je de ongewijzigde notulen zoals wij deze van de notulist hebben ontvangen.

Met vriendelijke groet,
Roald Blijleven

Roald Blijleven | Business Development Manager | Kronos Solar Projects GmbH
+31 (0)6 2488 1722 | roald.blijleven@kronos-solar.com
Kronos Solar Projects NL | KvK 72047496 | Noordwal 10, 2513EA Den Haag

From: [REDACTED]
Sent: 2 September 2020 01:31
To: jjanssen2@doetinchem.nl; f.langeveld@doetinchem.nl; roald.blijleven@kronos-solar.com; nico@bvoverheidscommunicatie.nl
Subject: Moeizaam participatieproces inzake zonnepark

Geachte heer Blijleven/Kronos GmbH, geachte heer Janssen en wethouder Langeveld,

Namens de werkgroep richt ik mij tot u. Ondanks dat de bijeenkomst van afgelopen maandag, 17 augustus 2020, in essentie prima is verlopen, voelen wij ons achteraf verre van senang bij de uitkomst ervan.

Soms is een gevoel lastig onder woorden te brengen, maar ik denk dat het het best te verwoorden is door aan te geven dat er geen vertrouwen is in Kronos als participatie-partij.

Op de website van Kronos stelt Kronos zich voor als “marktleider in internationale ontwikkeling van grootschalige, grondgebonden zonneparken”. Van een dergelijke partij mag je deskundigheid en expertise verwachten, vooral ook daar waar het gaat om een participatieproces met verontruste omwonenden.

De heer Blijleven geeft aan dat het project Bahrseweg zijn eerste project is; het schets dan ook onze verbazing dat hij reeds vanaf oktober 2017 als Project Development Manager in dienst is bij Kronos en zijn naam ook verbonden wordt aan het project Zuidplas in Zevenhuizen (gebouwd en operationeel in 2019).

Excuses aanbieden voor onvoldoende sturing aan het proces, procesfouten, foutieve informatie en onervarenheid is op zichzelf charmant. Echter, aangezien het gehele proces tot op heden buitengewoon moeizaam is verlopen is het lastig, zo niet onmogelijk, het verstoorte vertrouwen op één avond terug te winnen. En mocht het al zo zijn dat de onervarenheid van de Project Development Manager debet is geweest aan het moeizame proces, is de rol van de directeur van Kronos in dat licht eveneens opmerkelijk. Tijdens één van de -wederom- moeizaam verlopende vergaderingen was deze in hoogst eigen persoon aanwezig, maar heeft geen enkele maal ingegrepen, de heer Blijleven te hulp geschoten en/of standpunten en uitgangspunten vanuit Kronos verduidelijkt. Sterker nog, hij heeft geen woord gezegd.

Wat tevens ‘wringt’ is het feit dat Kronos doet voorkomen alsof alles in goed overleg besloten is. Ze zijn omwonenden tegemoet gekomen door van de 16 ha, 13 ha te maken. Zoals op 17 augustus ook duidelijk aangegeven, is er tijdens de startbijeenkomst in 2019 wel degelijk gesproken over 10 ha benodigd om 10 megawatt op te kunnen wekken. Sterker nog, in het verslag van de bijeenkomst van 28 augustus 2019 (opgesteld door Kronos) wordt nogmaals door Kronos weggeschreven dat 10 hectare benodigd is, “wat zich grofweg laat vertalen in 10 megawatt”.

Ook hebben wij ons geërgerd aan het feit dat een bijeenkomst waarin de landschapsarchitect zijn landschappelijke inpassing presenteerde, achteraf bestempeld wordt als een ‘ontwerp-atelier’. Dit was op geen enkele wijze als zodanig vormgegeven, dan wel als zodanig aan ons gecommuniceerd. Het was een eenzijdige visie waar veel commentaar op was.

Het schets nog meer onze verbazing dat in de ‘ruimtelijke onderbouwing vergunningsaanvraag 25/06/2020’, horende bij de vergunningsaanvraag, zelfs gesproken wordt over twee (!) ontwerpateliers en ‘dat de commentaren op het inrichtingsplan zoveel als mogelijk meegenomen zijn, om te komen tot een goed plan wat aansluit op de wensen van de omgeving’.

Het moge duidelijk zijn, wij herkennen ons hier niet in. De enige wijziging die in goed overleg heeft plaatsgevonden, is de situering niet direct aan de Bokkenstraat, maar een stukje verderop in het weiland.

Suggesties van wandelpaden, bossages, hoogstamfruit en een betere landschappelijke inpassing, zijn niet verwerkt.

Op ons verzoek om inzage te krijgen in de vergunningsaanvraag, hebben wij slechts de ruimtelijke onderbouwing ontvangen. Over hoeveel megawatt we nu daadwerkelijk spreken, is ons niet duidelijk. Daarnaast kunnen wij geen inschatting maken van de landschappelijke impact, aangezien de beloofde 3D-animatie (ook deze belofte is genotuleerd) er nooit is gekomen.

Tot slot, en daar eindigt de inleiding, wordt er door zowel gemeente als Kronos onvoldoende stilgestaan bij het feit dat het grootste deel van de omwonenden het zonnepark eigenlijk helemaal niet ziet zitten. Ondanks het feit dat wij -als werkgroep- aangeven tegen de komst van een zonnepark te zijn maar wel in gesprek te willen blijven om -mocht het park er toch komen- nog enige invloed uit te kunnen oefenen, wordt er door zowel gemeente als Kronos geen gehoor gegeven aangaande deze weerstand. Het lijkt gezien te worden als een soort van gegeven, terwijl het zoveel professioneler zou zijn wanneer hier uitvoerig bij stilgestaan zou kunnen worden. Wat maakt deze weerstand, hoe zou deze weggenomen kunnen worden, heeft de buurt zelf ideeën? Het wordt noch door de gemeente, noch door Kronos aan ons gevraagd.

En nu?

Op 17 augustus is besloten dat er een nieuwe bijeenkomst volgt waarin we samen met de gemeente, mogelijk een landschapsarchitect van de gemeente (geen belofte), Kronos en de werkgroep nog eens goed gaan zitten voor de landschappelijke inpassing. Eindelijk een werkatelier waarvan er volgens Kronos al twee (...) geweest zijn.

Wij hebben toegezegd hierbij aanwezig te zijn en zullen hier ook zeker gehoor aan geven. Echter, het moment is voor ons wel gekomen om ook de rest van de omwonenden, alsmede de inwoners van Wehl op de hoogte te gaan brengen van de plannen, de gedane vergunningsaanvraag en het moeizame proces tot op heden. Er zijn zo ongelooflijk veel mensen die dagelijks dan wel wekelijks recreëren in het plangebied en genieten van het coullissenlandschap, de flora en fauna, de Wehlse Broeklanden als groene buffer tussen verstedelijking en industrie, dat ook deze mensen op de hoogte moeten worden gebracht van de vergevorderde plannen die -hoe het ook zij- afbreuk gaan doen aan het gebied. In de ruimtelijke onderbouwing wordt gesproken over de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen en steenuilen; vrijwel dagelijks zien en horen we in dit gebied reeën, marterachtigen, steen- en kerkuilen, roofvogels, ooievaars, patrijzen, etc. Niet alleen wij, ook inwoners van Wehl én Doetinchem herkennen in dit kleinschalige gebied een natuurgebied waar we zuinig op moeten zijn; de landschappelijke en ecologische waarde is groot. Het punt is dan ook gekomen dat wij vanuit de werkgroep de inwoners van Wehl via sociale media en of de schrijvende pers, op de hoogte zullen brengen van de voorgenomen komst van een zonnepark. Simpelweg omdat alle recreanten die van dit gebied genieten, hier recht toe hebben en wij hierover graag hun mening willen peilen.

Toelichting op het proces

Aangezien Kronos zaken anders doet voorkomen dan dat wij ze ervaren hebben en in het proces aanzienlijke steken heeft laten vallen, is het goed het proces tot op heden nog een keer onder de loep te nemen.

Onderstaand het stappenplan zoals deze door Kronos aan ons gepresenteerd is, met in cursief onze opmerkingen hierop. Het geeft een goed beeld van het proces tot op heden en is daarmee tevens een onderbouwing voor ons gevoel bij Kronos als samenwerkingspartij.

1. Kick-off	Bijeenkomst 23 mei 2019
2. Landschap & Locatie	Bijeenkomst 28 augustus 2019
3. Huiswerk & Doorrekenen	
4. Teamwork & Doorspreken	

5. Uitgebreide Workshop
6. Opzetten Website
7. Huiswerk en doorrekenen
8. Presentatie plan
9. Principeverzoek/Aanvraag
10. Financiële participatie

1. Kick-off heeft plaatsgevonden op 23 mei. Er wordt gesproken over minimaal 10 hectare benodigd om 10 megawatt op te kunnen wekken. In de verslaglegging van deze bijeenkomst zijn de meningen van de tegenstanders erg gekleurd weergegeven (afgezwakt). Dit wordt tijdens de bijeenkomst van 28 augustus op ons nadrukkelijk verzoek rechtgezet.
2. Bijeenkomst 28 augustus, wederom wordt er gesproken over 10 megawatt (zie notulen).
3. Huiswerk en doorrekenen. Er worden drie opties gepresenteerd. De beloofde 3D animatie blijft achterwege en is er nooit gekomen.
4. Maken een keuze voor het ontwerp. Er wordt in het stappenplan gesproken over een uitgebreide openbare workshop, die is er nooit geweest.
5. Plan door landschapsarchitect is gepresenteerd, was nauwelijks ruimte voor kritiek en/of suggesties. Door de aanpassing van het plangebied, "was er weinig meer mogelijk". Landschappelijke meerwaarde moesten we vooral op onze eigen erven vormgeven.
6. Opzetten website. Wij zijn hierin niet gekend. Pas achteraf, ver nadat de website de lucht is ingegaan, zijn wij hierover geïnformeerd. Wij waren niet blij hier als projectteam in genoemd te worden aangezien het voor ons de suggestie wekt alsof e.e.a in zeer goed overleg tot stand gekomen is. Aan het verzoek dit te verwijderen, is geen gehoor gegeven. We hebben het hier zelf ook maar bij laten zitten aangezien de website toch volstrekt onvindbaar is. Gebleken is ook dat zelfs voor Google de website volstrekt onvindbaar is, welk doel heeft deze website en voor wie is deze bedoeld?
7. Huiswerk en doorrekenen. Opstellen van een financieel plan en inzage in de businesscase is er tot op heden niet. Ondanks het feit dat wij hier meerdere malen om gevraagd hebben, is er voor ons geen enkele inzage in de businesscase. Er zou in dit stadium ook overeenstemming moeten zijn met de lokale projectgroep over het uiteindelijke resultaat. Hier is nooit om gevraagd, er waren nog een heel aantal vragen vanuit de werkgroep, met name over de landschappelijke inpassing, maar desondanks zijn we door Kronos volledig gepasseerd en is de vergunningsaanvraag -zonder ons daarin te kennen- aan de gemeente verzonden.
8. Presentatie plan en presenteren van de visualisaties. Er is nooit een plan gepresenteerd. Noch een financieel model getoond, wat volgens dit stappenplan dus wel had moeten.
9. Helaas heeft Kronos besloten, ondanks het feit dat veel van de benodigde stappen van het stappenplan vanuit het participatieproces niet genomen en/of afgerond waren, de vergunning aan te gaan vragen. Ook dit hoorden wij als werkgroep, achteraf. Wij voelen ons hierdoor niet serieus genomen en geen volwaardige participatie-partij.
10. Financieel participatie. Voor ons lijkt een omgevingsfonds op dit moment de belangrijkste pijler qua participatie. Ondanks meerdere verzoeken hiertoe, hebben wij -tot aan afgelopen maandag- nooit antwoord gekregen op de waarde die een dergelijk fonds zou kunnen of moeten vertegenwoordigen.

Het moge duidelijk zijn; van participatie zoals in essentie bedoeld, is onvoldoende sprake. Wij vragen ons ook af in hoeverre de vergunningsaanvraag zoals gedaan rechtsgeldig is, aangezien veel zaken anders verwoord zijn dan dat wij ze ervaren hebben en deze feitelijke onwaarheden bevat.

Tot slot

Zoals omschreven zullen wij de eerstvolgende bijeenkomst nog aanwezig zijn. Na deze bijeenkomst zullen wij ons beraden over een vervolg. Wij zullen de inwoners van Wehl en omgeving gaan informeren over de voorgenomen plannen en de impact op het kwetsbare gebied. Daarnaast doen wij nogmaals het verzoek om als werkgroep in gesprek te willen met de wethouder. Deze toezegging is gedaan, maar werd lastig door Corona. Op onze suggestie om via Teams of een ander medium af te spreken, hebben wij niets meer vernomen. Gezien het proces tot op heden en het feit dat wij meerdere malen gevraagd

hebben om meer regie vanuit de gemeente, is dit gesprek voor ons erg belangrijk. Wij hopen dan ook dat hier alsnog gehoor aan gegeven wordt en zouden dit gesprek graag willen voeren voorafgaand aan een vervolg.

Gebrek aan vertrouwen blijkt in dit gehele proces helaas de continue terugkerende rode draad. Zelfs na onze laatste bijeenkomst van 17 augustus gaat het mis; ondanks een onafhankelijke voorzitter en een onafhankelijke notulist, krijgen wij het bericht van Kronos dat de notulen langer op zich laten wachten dan gepland, aangezien Kronos 'geschrokken is' van de kwaliteit van deze notulen en deze aan het herschrijven is (!). Zonder een oordeel te hebben over de notulen; wanneer ze bij de voorzitter zijn geweest kunnen ze worden verspreid en worden besproken in de eerstvolgende bijeenkomst. Onbegrijpelijk dat Kronos hierin wederom haar plaats niet kent; onbegrijpelijk maar wederom ook volstrekt onacceptabel...

Namens de werkgroep,

Notulen van Bijeenkomst
Lokale Participatiegroep (LPG) / Kronos Solar / Gemeente Doetinchem
d.d. 17 augustus 2020, te Wehl

Datum Maandag, 17 augustus 2020
Tijdstip 20.00u tot 22.30u
Locatie Reuring, Kerkplein 14, Wehl

Aanwezig Gespreksleider (Nico Postma)
[REDACTED]
Kronos Solar (Roald Blijleven en Laurent Estourgie), hierna te noemen Kronos
Gemeente Doetinchem (Johnny Janssen)
Notulist (Suzanne Plucker)

Agenda

1. Welkom en inleiding
2. Zelfreflectie Kronos n.a.v. bijeenkomst 18-07-2020
3. Snappen we elkaars belang en rol?
4. Erkennen we elkaars belangen en zien we de verschillen?
5. Zijn die verschillen te overbruggen?
6. Verbeterafspraken proces
7. Inhoudelijke besprekpunten
8. Inventarisatie opbrengst van deze bijeenkomst
9. Afsluiting

1. Welkom en inleiding

De voorzitter (hierna te noemen gespreksleider) opent de vergadering om 20.00 uur en heet de aanwezigen van harte welkom.

Kronos heeft een onafhankelijke gespreksleider en notulist ingeschakeld om de bijeenkomst op neutrale wijze te begeleiden respectievelijk vast te leggen. Doel van deze bijeenkomst is om gezamenlijk het proces [tot heden](#) te doorlopen en daar waar mogelijk vlot te trekken [op punten waar het tijdens de vorige sessie is gestopt](#). Mogelijkerwijs blijven standpunten verschillen, het is nu zaak om [allereerst](#) de hoofdpunten te bespreken.

De gespreksleider vraagt een ieder zich voor te stellen.

- Namens LPG zijn [REDACTED] en [REDACTED] aanwezig.
- Namens Kronos Solar zijn Roald Blijleven en Laurent Estourgie (beiden projectmanagers) aanwezig.
- Namens de gemeente Doetinchem is Johnny Janssen (projectleider Duurzaamheid) aanwezig.
- Nico Postma zal als onafhankelijk gespreksleider deze bijeenkomst begeleiden.
- Suzanne Plucker verzorgt als onafhankelijk notulist (Plucker Vertaalslag) de notulen namens alle partijen.

2. Zelfreflectie Kronos n.a.v. gespreksverslag van bijeenkomst LPG met Nico Postma op 06-07-2020

Op verzoek van Kronos heeft Nico Postma op 6 juli een 'mediationgesprek' gevoerd met 5 bewoners van de LPG. Het gespreksverslag met veel kritiekpunten op proces en inhoud is naar Kronos gestuurd en later ook naar de gemeente. Kronos reageert op grote lijnen op de kritiekpunten uit dat verslag en steekt hand in eigen boezem.

Mede door onervarenheid van de projectleider van Kronos op het gebied van een dergelijk proces, [eisen ten aanzien van het participatieproces vanuit het gemeentebeleid](#), vertraging in communicatie en miscommunicatie zijn er problemen ontstaan. Daarnaast heeft Kronos vanwege concurrerende partijen en met de wetenschap van een lange

Commented [LE1]: Het gaat over het hele proces en niet alleen de laatste sessie

behandeltermijn met spoed een vergunning aangevraagd zonder de LPG -hierover te informeren. Hierdoor was er geen tijd om duidelijke afspraken te maken. [Kronos is er vanuit gegaan dat deze afspraken gedurende en na vergunningverlening uitgewerkt zouden kunnen worden](#). Kronos biedt zijn excuses aan voor deze gang van zaken.

De LPG dankt Kronos voor deze openheid, accepteert de excuses en verlangt tegelijkertijd van Kronos dat in de toekomst eerlijk wordt gesproken en gehandeld om nieuwe teleurstellingen te voorkomen. De LPG noemt [als voorbeeld](#) de beloofde 3D-animatie die nog niet ~~was is~~ gemaakt en het opzetten van een werkatelier terwijl er al een kant en klaar verhaal was waar niet meer aan te tornen viel.

De gespreksleider wijst op de beeldvorming die hierdoor is ontstaan en hoopt dat alle betrokkenen hieruit leren.

3. Snappen we elkaars belang en rol?

- Rol van de gemeente

De rol van de gemeente Doetinchem is het uitleggen van de spelregels en vraagbaar zijn voor alle betrokkenen. Aandachtspunten en belangen van de gemeente worden uiteengezet en er [worden afspraken over gemaakt](#). Besproken wordt hoe [het een](#) participatieproces [in het algemeen zou moeten plaatsvinden gaat plaatsvinden](#) en waar wel of niet inspraak mogelijk is. De gemeente heeft dit enigszins onderschat.

Formatted: Normal, Indent: Left: -0,25 cm, Right: -0,25 cm, Space Before: 12 pt

Commented [LE2]: Welke afspraken?

Gespreksleider concludeert dat dit proces voor iedere partij een soort proeftuin is hetgeen een deel van de communicatiestoornissen verklaart. Wanneer omwonenden en initiatiefnemer niet gewend zijn om aan een dergelijk proces in welke vorm dan ook deel te nemen dienen deze partijen op een duidelijke manier te worden geïnformeerd en ondersteund door de gemeente. Het creëren van begrip vanuit alle partijen is een goede stap voorwaarts. Vanwege uitstel van de Omgevingswet zoeken veel gemeentes naar handvatten. Met name in de communicatie rondom ruimtelijke procedures lijkt de gemeente, die hiervoor verantwoordelijk is, een passieve rol te hebben aangenomen. De gemeente erkent het belang van aanwezigheid bij dit soort vergaderingen.

De gemeente legt uit wat [de](#) Omgevingskamer inhoudt. Plannen die afwijken van een bestemmingsplan worden in de Omgevingskamer ingebracht. Dit is een interne aangelegenheid. In de Omgevingskamer wordt door verschillende ambtenaren vanuit uiteenlopende perspectieven naar alle aspecten gekeken en advies uitgebracht, de zogenaamde principeafpraak. [Indien dit vervolgens positief wordt beoordeeld Aansluitend](#) vraagt de gemeente [aansluitend](#) aan de initiatiefnemer om het [voorstel/initiatief](#) met omwonenden te bespreken.

De gespreksleider geeft als leerpunt aan de gemeente mee om dit samen met initiatiefnemer, wanneer het in het college is besproken, [op te pakken te communiceren](#) en zich pas daarna terug te trekken. Actieve communicatie blijft belangrijk.

De LPG verbaast zich over het feit dat de aanleg van een zonnepark in een eerder stadium door de gemeente is afgeketst en na een half jaar opeens wel doorgang vindt. [De heer Janssen geeft aan dat hij hiervan niet op de hoogte is](#). De gemeente geeft [in het algemeen](#) aan dat de informatie inderdaad eenduidiger naar buiten had moeten worden gebracht. Hier wordt aan gewerkt.

Op de vraag van de gespreksleider aan de LPG of dit duidelijk is wordt bevestigend gereageerd.

- Rol van Kronos

De rol van Kronos is de realisatie van [een zonnepark en om bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsdoelstellingen en als daar als bedrijf van te profiteren](#). [Het proces werk als volgt: nadat een landeigenaar is gevonden en een overeenkomst is gesloten worden de eisen van beleidstukken en andere vergunningseisen geëvalueerd en gekeken hoe Kronos zich aan deze regels kan conformeren. Er is een contract getekend, beleidsstukken zijn besproken, wat zijn de mogelijkheden en hoe conformeert Kronos zich aan de regels.](#)

Commented [LE3]: Onduidelijk

Gespreksleider vraagt of Kronos zichzelf als verantwoordelijke ziet.

Kronos had [de belangen van de buurt hoger in het vaandel moeten hebben](#) [geen weet van de buurtbelangen](#) en bevestigt de relevantie van dit soort bijeenkomsten. [Het blijkt dat er naast het uitvoeren van de vereiste studies voor de vergunning zoals een ecologische studie, zal Kronos ook opmerkelijk zijn op andere belangen zijn waar Kronos](#)

Commented [LE4]: Geen weet?

~~opmerkelijk op zal zijn~~ in de toekomst. Kronos beseft dat zij als ontwikkelaar in het participatieverhaal een voortrekkersrol moeten aannemen.

~~Aan de ene kant wil~~ Kronos ~~wil~~ voor de langere termijn ontwikkelen, ~~maar-en~~ vanuit directieoogpunt en zakelijk besef is het niet wenselijk om met andere partijen een langslpend traject in te gaan, al dan niet met een gang naar de rechtbank. Kronos heeft een praktische rol waarin efficiëntie een pijler is naast het met goed gevolg afsluiten van een proces waarin alle partijen, inclusief omwonenden, zich kunnen vinden. Volgens Kronos is het van belang dat er een zonnepark komt dat voor omwonenden ook zo goed mogelijk is ingericht. Daarnaast blijft het een business case waarin ideeën wel uitvoerbaar moeten blijven.

Gespreksleider vult aan dat een langdurige en goede samenwerking tussen partijen binnen het maatschappelijk verantwoord ondernemen een goed uitgangspunt is, waarbij betrokkenen dienen te weten dat zij ook de gemeente Doetinchem kunnen raadplegen voor meer informatie.

- Rol van LPG

De LPG geeft te kennen dat de intentie bestond om dit proces met Kronos open in te gaan, echter dat deze insteek in de loop van het proces is veranderd na de opgetreden onduidelijkheden en onzekerheden. De LPG somt de nadelen van een zonnepark op:

- aanwezigheid van een zonnepark ontwricht de landbouw
- er ontstaat verstedelijking
- verhoging van grondprijzen
- onoverzichtelijk landschap,
- het verdwijnen van cultuurhistorische waarde.

Het enige positieve aspect is verduurzaming. Deze zaken zijn uitgesproken naar de wethouder van de gemeente Doetinchem, samen met de vraag hoe de landschappelijke inpassing wordt gepresenteerd, echter door de reactie van Kronos 'er wordt een haag omheen gezet' ontstond bij de LPG de gedachte dat het landschap niet serieus genomen werd. Ondanks ~~het gegeven~~ dat de LPG het proces niet kan stoppen, willen zij betrokken ~~blijven zijn om de de invulling van het project zo goed mogelijk te kunnen sturen.~~ ~~mogelijkheid van een eventueel alternatief te bespreken.~~

4 en 5. Erkennen we elkaars belangen en zien we de verschillen en zijn deze te overbruggen?

Gespreksleider vraagt of de verschillen te overbruggen zijn en of er gemeenschappelijke belangen zijn.

- Kronos

Kronos apprecieert het besluit van de LPG om mee te blijven praten en kan de opgedane inzichten meenemen in andere projecten. Daarnaast bestaat er ook een aantal zaken waaraan Kronos niets kan veranderen, ~~zoals de locatie van het zonnepark. Kronos is afhankelijk van de bereidheid van landeigenaren om hun grond te mogen gebruiken. Waar er mogelijkheden zijn om invloed uit te oefenen door de LPG, staat Kronos daar voor open. Een mogelijke overeenstemming is het omgevingsfonds. Gelden die verdiend worden met het zonnepark worden aan de omgeving geschonken ter eigen invulling.~~

~~zoals de wens om zonneparken aan te leggen op locaties waar de landeigenaar dit tegenhoudt.~~

- Gemeente

Het belang van de gemeente is ~~het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen door~~ besparing op energie ~~en de opwek van duurzame energie en de haalbaarheidsfactor daarvan.~~ Op bijna elke locatie, behalve in natuurgebieden, mag een zonnepark gebouwd worden, de raad bepaalt uiteindelijk wat de locatie zal zijn. De gemeente vindt deze bijeenkomst belangrijk en zal proberen om bij de volgende overleggen aanwezig te zijn. Wellicht kan de gemeente positieve inbreng hebben in het proces.

- LPG

De LPG ziet het als een vereiste dat de gemeente aanwezig is omdat nu objectief wordt gekeken naar de manier waarop dit proces is gestart. Het niet neutrale verslag van het vorige overleg wordt genoemd als voorbeeld. -De LPG

Commented [LE5]: Omgevingsfonds is ook genoemd

Commented [LE6]: Waarom is de haalbaarheid een belang van de gemeente? De gemeente heeft doelstellingen en wil deze op de beste omzetten middels beleid.

geeft tevens aan dat omwonenden, die om redenen niet aan een overleg kunnen deelnemen, goed geïnformeerd moeten worden in duidelijke taal. De gemeente zal hier rekening mee houden.

6. Verbeterafspraken proces

- Gebruikmaking van onafhankelijke notulist.
- Conceptnotulen gaan eerst naar de onafhankelijke voorzitter ter controle.
- Afspraken maken over termijnen en de LPG informeren, initiatief ligt bij Kronos
- Organiseren werkatelier met de toezegging dat gemeente daarin vertegenwoordigd is. Gemeente gaat intern uitzoeken of dit mogelijk is.
- Na de bijeenkomst volgt een [ontwerp van het project](#)
- [Op basis van dit ontwerp plan met eenzal Kronos een drietal business case scenario's door Kronos te presenteren scenario's waar partijen achter kunnen staan.](#)
- Aansluitend wordt de financiële participatie besproken en [het eventueel het Omgevingsfonds](#) uitgewerkt.

Commented [LE7]: Niet duidelijk.

In het kort de stappenvolgorde:

- [Werkatelier](#)
- [Ontwerp zonneveld](#)
- [Business case met verschillende scenario's](#)
- [Scenario's](#)
- Financiële participatie

7. Inhoudelijke bespreekpunten

Kronos wil concreet in beeld hebben welke zaken voor de LPG van belang zijn en waarin de LPG wil participeren.

De LPG benadrukt dat in het hele participatieproces onduidelijk is gebleven wat de hoogte van de panelen zal zijn. Uiteindelijk is de enige serieuze aanpassing geweest het verplaatsen van het zonnepark naar achteren. Daar is de LPG erg blij mee. Daarnaast is Kronos niet eerlijk geweest over de grootte van het zonnepark. Kronos geeft hierop aan dat de 10 ha die in een eerder stadium werd genoemd een standaard uitdrukking is en excuseert zich voor die uitspraak.

De leden van de LPG hebben eerder aangegeven waarop zij inspraak willen hebben, in het kort samengevat

- [landschappelijke inpassing](#)
- [grootte en afmetingen en ligging van hoogte van het zonnepark](#)
- [Hoogte van de zonnepanelen](#)
- [Landschappelijke inpassing met als voorbeelden:](#)
 - [wandelpaden die aansluiten op omliggende wandelpaden](#)
 - [struikgewas rondom](#)

Formatted

Commented [RB8]: Dit klopt niet. Er is juist een overzicht aan omwonenden overhandigd en dit is ook op de beamer getoond. Dit bevat een lijst met de door hen aangedragen wijzigingen en de manier waarop deze door Kronos verwerkt zijn in de plannen. Hierin komen deze punten aan de orde. Alleen paneelhoogte is een onduidelijk punt gebleven. Kronos heeft daarin aangegeven dat ze hier verder naar zal kijken. Landschappelijke inpassing blijft wel een thema om verder uit te werken, zoals heggen etc.

Commented [RB9]: Dit betrof niet de perceeleigenaar, maar de buurman die ten noorden van de locatie woont, Dhr Schennink. Het park komt in het nieuwe ontwerp bij deze buurman "voor de deur" te liggen, ipv bij de aanwezige burens. De mening en inspraak van deze buurman is daarom erg belangrijk geworden. Kronos heeft direct contact met deze buurman en zijn wensen aangaande het struikgewas rondom komen met de wensen van de LPG overeen. Hij heeft zich niet geuit over de andere punten.

Commented [LE10]: Dit is toch vreemd. We maken toch een plan in het werkatelier?

Kronos kon deze punten niet terugvinden en weet niet wat hiermee is gedaan. Kronos voegt nog toe dat de wensen van de perceeleigenaar grotendeels overeenkomen met de wensen van de LPG.

De heer Janssen van de gemeente Doetinchem heeft de aanvraag overgenomen van zijn collega en kritisch gekeken naar open einden. Hij stelt voor om [de gemeentelijke](#) landschapsdeskundige te betrekken bij een ontwerpessie of werkatelier. De LPG geeft aan connecties te hebben met een landschapsdeskundige en wenst deze ook eventueel een beoordeling te laten doen, met name op het vlak van landschappelijke waarde. [LPG zal de mogelijkheden verder onderzoeken](#). Belangrijk is dat er vooraf tussen de LPG, Kronos en de gemeente duidelijk wordt gemaakt wie de eventuele meerkosten hiervan gaat betalen.

De gespreksleider adviseert Kronos om duidelijke informatie te verschaffen omtrent de plannen en hoe deze worden uitgevoerd.

[Besproken is verder het percentage landschappelijke inpassing](#). Kronos geeft aan dat [pas](#) na het [maken van het ontwerp, zoals zal besproken in het werkatelier](#) [intekenen pas](#) kan worden bepaald hoeveel panelen er komen en hoeveel ruimte er [over is voor landschappelijk doels voor inpassing](#). Kronos kan [in dit stadium zonder finaal ontwerp](#) nog niet aangeven wat het [exacte](#) struweelpercentage is.

De paneelhoogte is [afhankelijk van verschillende aspecten](#) bijvoorbeeld ~~afhankelijk van de~~ [dichtheid van de panelen, de hellingshoek en de eventuele](#) aanwezigheid van schapen. Kronos zal navragen wat de minimale afmeting moet zijn voor het laten grazen van schapen. De verzekering eist dat het hekwerk op 2 hoogte komt, het is zinloos om dit te willen verlagen. Rondom het park moet gerekend worden met 5 meter ruimte tussen hekwerk en het eerste zonnepaneel. Er is 100% flexibiliteit in de invulling van de buitenkant. Het is niet ondenkbaar om bijvoorbeeld bramenstruiken te planten zodat omwonenden profijt hiervan kunnen hebben.

Gespreksleider vraagt of het besprokene nu belangrijke vragen oplevert bij de LPG en omwonenden.

De LPG vraagt hierop naar de actuele status van de vergunning [saanvraag. De gemeente toetst nu de vergunningsaanvraag en daar zijn nog een aantal punten open.](#)

[Verder geeft de LPG aan dat er veel onduidelijkheid is, zoals over de afmetingen van het zonnepark. Het aantal is Kronos geeft haar visie over deze 16, 13 en 10 ha, waarbij er nu een contract met de grondeigenaar ligt voor 13 ha. Verder blijken er gewijzigd van 10 naar 13 en aansluitend naar 16 ha, de LPG vindt dit vreemd. Nu blijken er nu ook eventueel schapen te komen terwijl omwonenden hebben aangegeven de panelen zo laag mogelijk te willen houden. Graag had de LPG overleg gehad over dit aspect van de landschappelijke inpassing.](#)

[Financiële participatie](#)

Kronos heeft de financiële participatie door omwonenden nog niet besproken, dit gebeurt standaard in een later stadium in het proces. In eerste instantie wordt op ruimtelijk niveau gesproken, daaruit volgt een ontwerp waar iedereen achter kan staan en dat is dan de vergunningsaanvraag. Na deze fase komt de financiële situatie in beeld.

De gemeente meldt dat [binnen de vergunningsaanvraag afspraken gemaakt moeten zijn over financiële participatie, de zaken financieel in orde zijn.](#)

De LPG vindt dat er sprake is van vooringenomenheid en zegt dat zolang er open eindjes zijn, [bijvoorbeeld ten aanzien van participatie \(zoals genoemd in participatiewet\), de gemeente nooit een vergunning zal verlenen. Hiertoe behoort ook transparantie t.a.v. de business case en financiële participatie.](#)

~~en de participatiewet niet de vereiste transparantie biedt, de gemeente nooit een vergunning zal verlenen.~~

~~Kronos weet dat voor het voor de gemeente voldoende kan zijn door te melden wat de opties zijn en op basis van die informatie kan de gemeente een vergunning verlenen. Kronos heeft de ervaring met eerdere vergunningaanvragen dat een overzicht van de aangeboden opties voor financiële participatie als onderdeel van de vergunningaanvraag, samen met de vermelding dat dit in een later stadium verder met omwonenden zal worden besproken, voor een gemeente voldoende kan zijn om een vergunning voor het zonnepark te verlenen.~~

Volgens de gemeente moet de business case transparant zijn, het rondmaken van het financiële plaatje gebeurt gaande het vergunningsaanvraagtraject.

Er volgt een presentatie over Financiële participatie, Business case en Inkomsten.

De LPG heeft geen idee over welke omzetten, [kosten](#) en rendementen de business case gaat en wil graag meer duidelijkheid. [De LPG vindt het lastig om te bepalen wat de kosten zullen zijn. Als ze hier meer inzicht in zouden krijgen kan er ook beter begrepen worden welke bedragen in het in combinatie met inleghoogte in het Omgevingsfonds vloeien en over welke investeringsbedragen noodzakelijk zijn om mee te kunnen participeren.](#)

[De LPGen vraagt Kronos om 3 scenario's op te stellen zodat op basis daarvan kan worden bepaald wat de meest rendabele beste keuze\(s\) gemaakt kunnen worden is.](#) De gespreksleider vraagt Kronos of er een overzicht bestaat met gemiddelde opbrengsten en schattingen. Volgens Kronos kan dit worden gemaakt, echter schuilt er een gevaar in dat verwachtingen worden geschept die niet kunnen worden nagekomen. Kronos geeft aan dat als er bijvoorbeeld een wandelpad wordt aangelegd, het scenario er weer anders uit gaat zien. Kronos zal in het overzicht opnemen dat er geen rechten kunnen worden ontleend aan de gegeven informatie.

Kronos zal binnenkort uitleg geven over de mogelijkheid om mee te profiteren ~~met van~~ de inkomsten uit ~~een het~~ zonnepark. Kronos is hiervoor in contact getreden met [energieleverancier-energiecoöperatie 'Duurzaam Doetinchem'](#).

Commented [LE11]: Niet duidelijk, opnieuw formuleren

Het betreft een zogenaamd Omgevingsfonds dat subsidies verstrekt voor projecten en initiatieven op het gebied van duurzaamheid, energiebesparing en duurzame energie, leefbaarheid en sociale samenhang.

Er zijn meerdere opties om te participeren:

- [Investeren-Participeren in via een energiecoöperaties \(de energiecoöperatie investeert in het zonnepark\) \(dit gaat via Kronos\).](#)
- De Postcoderoosregeling [maakt het mogelijk om duurzame energie opwekken op een andere plaats binnen de postcode en dit te kunnen salderen met het eigen verbruik. Dit komt neer op de mogelijkheid om de eigen meter terug te laten draaien zonder panelen op het eigen dak te hebben.](#) –Dit betreft de Regeling Vertraagd Tarief. [Met deze landelijke regeling van de overheid kunnen leden van de LPG/omwonenden met elkaar op een financieel rendabele manier aan de slag met lokaal en duurzame energie.](#)
- Crowdfunding [\(leningen met een vast rente percentage\).](#)
- De mogelijkheid om bijvoorbeeld de lokale school te laten meeprofiteren van de zonne-energie.
- Collectieve inkoop. Als Kronos op grote schaal zonnepanelen aankoopt kunnen deelnemers [ook panelen kopen en zo](#) profiteren van een lagere prijs.

De gespreksleider vraagt de gemeente wat bedoeld wordt met 50% lokaal eigendom. Betekent dit 50% participatie door omwonenden, van de aandelen lokaal, de opbrengst?

De gemeente bevestigt dit, maar [er-dit betekent ook dat de deelnemers 50% van de investering moeten dragen komt dan ook 50% deelname in de kosten bij.](#) Daarnaast dient Kronos 50% open te stellen voor participatie, echter merkt Kronos [op dat de inwoners er er niet altijd voor voelen in het algemeen niet voor voelen](#) om geld in zo'n project te investeren. Mocht dit niet lukken in de buurt, dan is er altijd nog de [mogelijkheid om meer participanten te krijgen via de energiecoöperatie in Doetinchem.](#) Hetgeen een gunstig effect kan hebben, immers op die manier blijft 50% in de gemeente Doetinchem.

[De 50% participatie kan ook een mix zijn tussen investeren en geld dat wordt uitgekeerd door het zonnepark aan de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld middels een omgevingsfonds. Kronos geeft aan dat zij als richtbedrag die van de Dde Nederlandse Windenergieassociatie hanteert. Dit is heeft eenen richtbedrag vastgesteld van 0,40- 0,50 ct per kWh. Dit betekent ook dat hoe meer energie het zonnepark opwekt er ook een hoger bedrag kan worden uitgekeerd. Hoe meer je opwekt, hoe hoger het bedrag.](#)

Indien daar behoefte aan is wil Kronos op zijn kosten een risico op planschade uit laten voeren.

8. Inventarisatie en opbrengst van deze bijeenkomst

De gespreksleider en Kronos vragen wat het gevoel van de LPG is na deze bijeenkomst ten opzichte van het vorige gesprek.

- LPG

Geluiden uit de LPG zijn wisselend positief en negatief. De LPG is van mening dat het is beter om mee te blijven praten dan niets meer te kunnen doen, echter in gesprek blijven betekent eveneens [mogelijk](#) de uiteindelijke realisatie van het zonnepark. De LPG heeft in die zin moeite met de corrigerende werking van deze bijeenkomst en dat levert een dilemma op.

De LPG vindt dat de gemeente de aanvraag had moeten stoppen omdat er in de beginfase al zoveel misging.

De LPG wenst deel te nemen aan een werkatelier zodat het vertrouwen terug kan komen.

Gespreksleider benadrukt dat vertrouwen betekent dat je door goed te luisteren naar elkaar je op een gegeven moment ook de inschatting maakt dat de ander eerlijk is en dat je gelooft wat hij zegt. Dat gaat niet vanzelf, zeker niet na het proces van de afgelopen jaren, maar deze bijeenkomst is een goede stap in dit proces.

De LPG betreurt nog een aantal punten die zij genoemd ~~wil~~ hebben:

- Het voorval met de alarminstallatie op een zonnepark in Bommel waarbij bezoekers werden gevolgd door de beveiliging. Iets dergelijks willen ze niet in Wehl.

Commented [RB12]: Dit klopt niet. De energiecoöperatie is geen omgevingsfonds, dit zijn 2 verschillende zaken. Een omgevingsfonds is een fonds waarin geld wordt gestort en dat gebruikt wordt voor de opwaardering van de omgeving. Een energiecoöperatie verstrekt geen subsidies. Ze bestaan als tussenpersoon en bieden investeringsmogelijkheden in duurzame projecten.

- Afbeeldingen van parken zoals in Bommel geven niet echt de realiteit aan.
- De informatie over dit project op internet is erg slecht vindbaar. Het lijkt erop dat Kronos niet wil dat dit gevonden wordt. Graag verbetering hiervan.

Gespreksleider vindt dit aangelegenheden waar Kronos mee aan de gang moet.

Verder vraagt de LPG naar de 3D animatie omdat dit een positief effect zou kunnen hebben op de uitkomst. Kronos geeft aan dat hier ook kosten aan vast hangen, die wellicht beter in het omgevingsfonds kunnen worden geïnvesteerd en dat een 3D animatie niet altijd de inzichten verschaft die men verwacht. Voorbeelden hiervan zal Kronos naar de volgende bijeenkomst meenemen. Er kan dan worden besloten of dit gewenst is. De LPG geeft aan dat Er wordt voorzichtig wordt gesproken over de mogelijkheid van eventuele instemming met elementen uit genoemde animatie zodra deze zijn gevisualiseerd en getoond zijn aan de LPG.

De LPG vraagt expliciet om de 3D animatie gereed te maken omdat dit een positief effect zou kunnen hebben op de uitkomst. Er wordt voorzichtig gesproken over de mogelijkheid van eventuele instemming met elementen uit genoemde animatie zodra deze zijn gevisualiseerd en getoond aan de LPG.

- Gemeente

De gemeente Doetinchem is blij met dit gesprek en met het feit dat de LPG niet de handdoek in de ring heeft gegooid. Het in te plannen ontwerpatelier lijkt een erg belangrijke fase en als partijen daar gezamenlijk uit kunnen komen, kunnen zij ook uit de rest van het verhaal komen.

- Kronos

Vanuit Kronos is opluchting over het feit dat partijen in gesprek blijven. Daarnaast is er meer begrip voor het wantrouwen van de omwonenden. Het is hen duidelijker geworden waarom bepaalde vragen werden gesteld en ziet deze fase als een herkansing. Kronos geeft aan dat eventueel aan te passen elementen in het traject veel werk en tijd kosten maar dat Kronos ernaar uitziet om de volgende fase in te gaan waaruit zal blijken dat er voor de omwonenden ook positieve aspecten aan bod kunnen komen.

9. Afsluiting

Gemaakte afspraken:

1. De procesafspraken zoals eerder vermeld: elke bijeenkomst met onafhankelijk gespreksleider en notulist.
2. Conceptnotulen worden eerst door de gespreksleider beoordeeld en dan voor verspreiding vrijgegeven, uiterlijk 1 tot 1,5 week na het overleg.
3. De gemeente doet haar best om bij de komende overleggen iemand af te vaardigen.
4. Er wordt een werkatelier ingepland, waar zo mogelijk ook de landschapsarchitect van de gemeente bij aansluit.
5. Op basis hiervan wordt een finaal ontwerp opgesteld
4. Op basis daarvan maakt
- 5-6. Zodra de opbrengst van het werkatelier duidelijk is, komt er zicht op de invulling van de plannen; dan maakt
Kronos drie ~~scenario's voor~~ businesscase scenario's en geeft inzage in mogelijke verdienmodellen en de consequenties daarvan voor financiële participatie.

De LPG spreekt nog zijn dank uit naar de goede begeleiding van de gespreksleider.

Gespreksleider sluit de vergadering om 22:30u.

Zonnepark Wehl

Landschappelijke inpassing

18 januari 2021

Agenda punten

- I **Introductie en korte samenvatting afgelopen periode**
- II **Uitgangspunten van de verschillende partijen**
- III **Toelichting aangepast ontwerp en keuzes**
- IV **Overzicht landschappelijke inpassing**
- V **Beheer**
- VI **Vragen en opmerkingen**
- VII **Vervolgstappen en afspraken**
- VIII **Appendix**

1. Introductie en korte samenvatting afgelopen periode

Zonnepark Wehl

2. Uitgangspunten van de verschillende partijen

Zonnepark Wehl

2. Uitgangspunten van de verschillende partijen

In ons vorige overleg is overeengekomen om de landschappelijk inpassing en de elementen die daarbij horen nogmaals goed tegen het licht te houden. Dit met name omdat de werkgroep zich niet goed herkende in het plan. Om dit verder te bewerkstelligen heeft er op 14 december een veldbezoek plaatsgevonden. Hierin zijn belangrijke en mogelijk ontbrekende zaken opgehaald. Als we goed geluisterd hebben dan zijn, naast de zaken die reeds in de plannen zijn meegenomen, de volgende punten van belang:

- Voldoende robuust struweel. Ook in de winter moet het zonnepark nauwelijks zichtbaar zijn.
- Af en toe in het struweel een hogere boom inplanten (overstaanders).
- Het bosje is onvoldoende qua afmetingen en moet een forsere omvang krijgen.
- Voldoende afstand houden tussen de bestaande wilgen en het struweel. Dit geeft dieptewerking.

Aanvullend:

- Belangrijk om plantmateriaal te kiezen, dat het zonnepark relatief snel aan het zicht onttrekt. Let daarbij op dat te ver volgroeid plantmateriaal problemen kan opleveren i.v.m. droogte. Hierin moet een goede balans worden gevonden.
- Kan vooruitlopend op de realisering van het zonnepark het struweel al ingeplant worden?
- Landschappelijke versterking van het gebied door bijdrages in een gebiedsfonds?

2. Uitgangspunten van de verschillende partijen

Naast de input van de werkgroep zijn ook een aantal aanvullende kaders van belang geweest bij het uitwerken van het landschappelijk plan.

Ecologie

- Geef fauna mogelijkheden om, waar mogelijk, te profiteren van de landschappelijke inrichting van het zonnepark. Zorg anders voor mitigerende maatregelen.
- Houdt rekening met lokale fauna zoals reeën, kleine zoogdieren, marterachtigen, steenuilen etc.
- Beheer en plaatsing panelen dient rekening te houden met het groen onder de zonnepanelen ten behoeve van ecologie en optimale biodiversiteit.

Gemeente

- Robuust landschappelijk ingepast
- Rekening houden met ecologie
- Participatieproces en input van omwonenden meenemen waar mogelijk

2. Uitgangspunten van de verschillende partijen

Visie landschappelijke inrichting

Er is een overkoepelende landschappelijke visie die ten grondslag ligt aan het inpassingsplan:

- Herstel van historische landschappelijke structuren waar mogelijk. Ambitie is het vormgeven met behoud van maat en schaal conform de wordingsgeschiedenis van het gewonnen landschap, wat gepaard gaat met verdichting rondom. De noordwestelijke, de westelijke en de zuidoostelijke begrenzing komen in grote mate overeen met de vroegere beplantingen op kavelgrenzen.
- Zorg voor nieuwe kansen voor zowel flora als fauna bijvoorbeeld door ruime randbeplanting, kruidenzones, bosblok en weidapaaltjes.
- Na de ruiming van het zonnepark, einde pacht, blijft een groene stoffering van het landschap over.
- De rust en natuurlijke ontwikkeling dragen bij als massa, voedsel en foerageermogelijkheid op lokaal niveau.
- In de aansluitende gebieden is het aanbevelingswaardig erf, weg- en laanbeplantingen te stimuleren.

2. Uitgangspunten van de verschillende partijen

Uitwerking landschapsplan

Kronos Solar heeft op basis van de informatie op de voorgaande pagina's en de input uit de vorige sessies met het werkatelier het landschapsplan aangepast en verder uitgewerkt. Dit wordt op de volgende pagina's punt voor punt toegelicht. Daarbij is uitgegaan van de bestaande locatie, zoals die in eerdere overleggen met de werkgroep is besproken.

3. Toelichting aangepast ontwerp

Zonnepark Wehl

3. Toelichting aangepast ontwerp

Robuuste landschappelijke inpassing – 5 meter i.p.v. 3 meter omzoming

Een robuuste landschappelijk inpassing van het zonnepark zal worden gerealiseerd door het gehele park te omzomen met singels en struwelen.

De afbakening die Kronos standaard inzet rondom zonneparken is een struweel van 3 meter breed. Voor het zonnepark Wehl wordt dit verbreed tot een singel van 5 meter breed, bestaand uit streekeigen soorten (meidoorn, sleedoorn, hondsroos etc.). De hoogte van deze omzoming varieert van 5 tot 7 meter. De singels zullen ook licht opgehoogd worden.

Voordelen

- ✓ Robuuste landschappelijke inpassing
- ✓ De aan te planten singels zijn de basis voor nieuwe fauna ontwikkeling
- ✓ Natuurlijke aanblik door aanplant van overstaanders
- ✓ Geen/amper inkijk in het zonnepark
- ✓ Ecologische meerwaarde

Voorbeeld van een vergelijkbare singel in de buurt van het zonnepark op de volgende pagina.

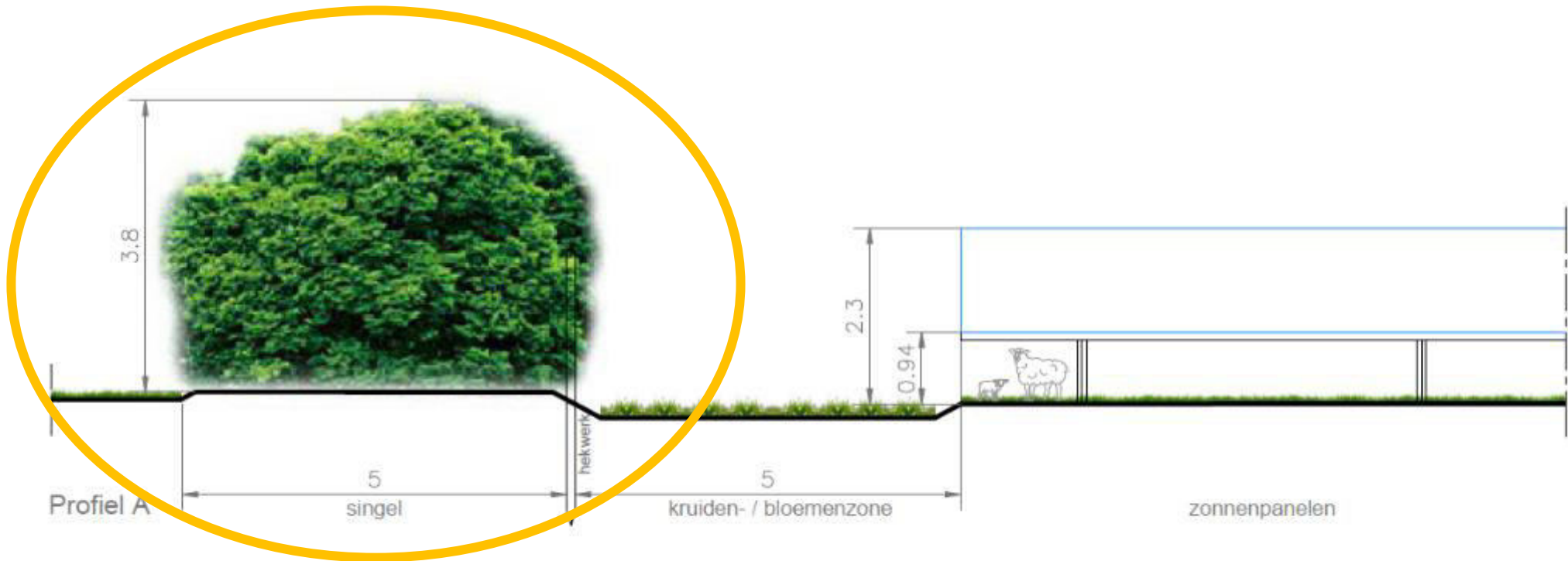
3. Toelichting aangepast ontwerp

Robuuste landschappelijke inpassing – Voorbeeld singel

Voorbeeld van een singel (Bokkenstraat) zoals deze ook bij het zonnepark zal komen. Streekeigen plantensoorten in een 5 meter brede afbakening rondom.

3. Toelichting aangepast ontwerp Robuust landschappelijk inpassing – Voorbeeld singel

3. Toelichting aangepast ontwerp

Robuust landschappelijk inpassing – Voorbeeld singel

3. Toelichting aangepast ontwerp

Robuust landschappelijk inpassing – Voorbeeld singel

Meidoornhaag

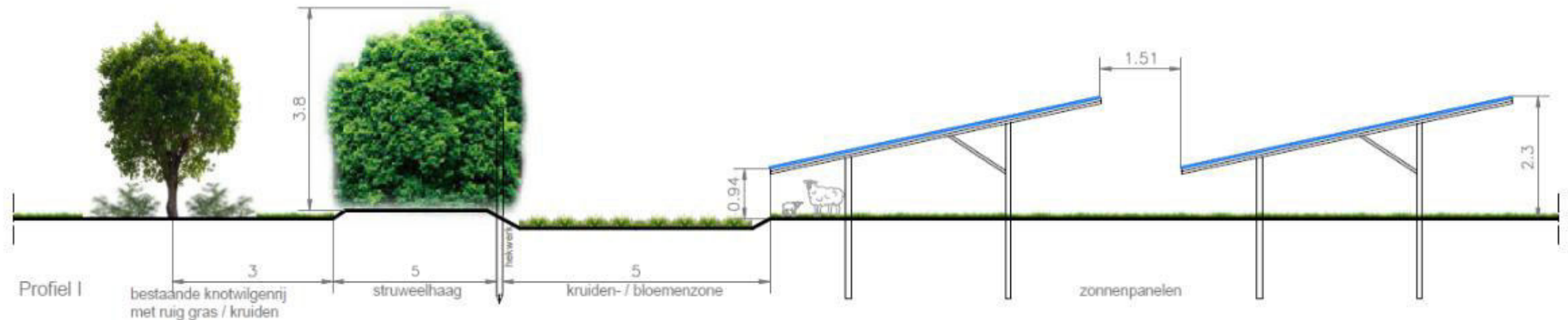

Rijke vegetatierand met o.a. wilde liguster, veldesdoorn, mei- en sleedoorn, kornoelje en Gelderse roos. Dit is ook gunstig voor insecten.

3. Toelichting aangepast ontwerp

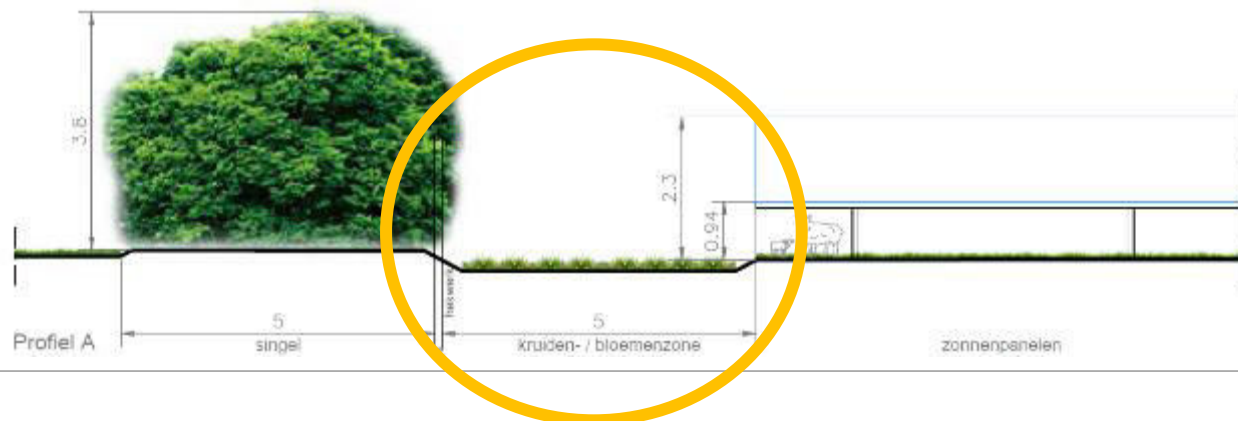
Bestaande wilgen en afstand groen zonnepark

- Tussen het groen van het zonnepark en de stam van de knotwilgbomen zal 3 meter ruimte worden vrijgelaten.
- Dit zorgt voor een dubbele laag inpassing en daarmee dieptewerking.
- Bovendien heeft dit ook ecologische voordelen. Door ook 3 meter aan de andere zijde van de knotwilgen vrij te laten ontstaat een 6 meter brede ruigte onder de wilgen aan de zuidzijde van het zonnepark. Dit is voor fauna, zoals uilen, geschikt foerageer gebied. Deze ruigte zorgt bovendien voor een extra filter die de inkijk vermindert ook in de winter.

3. Toelichting aangepast ontwerp Kruidenzones

- Rondom het gehele zonnepark komt een kruidenstrook van 5 meter breed. Deze bevindt zich tussen de singels of struweelhagen en de zonnepanelen.
- De kruidenzone kan naar keuze worden ingezaaid met diverse zaadmengsels of kan vanuit braakland spontaan worden ontwikkeld, ter versterking van het leefgebied van insecten, kleine zoogdieren en vogels.
- Afhankelijk van de grondwaterstand kan de kruidenzone tot 25 cm worden verlaagd (afschrapen, niet roeren). De uitkomende grond kan worden gebruikt voor ophoging onder singelbeplanting.

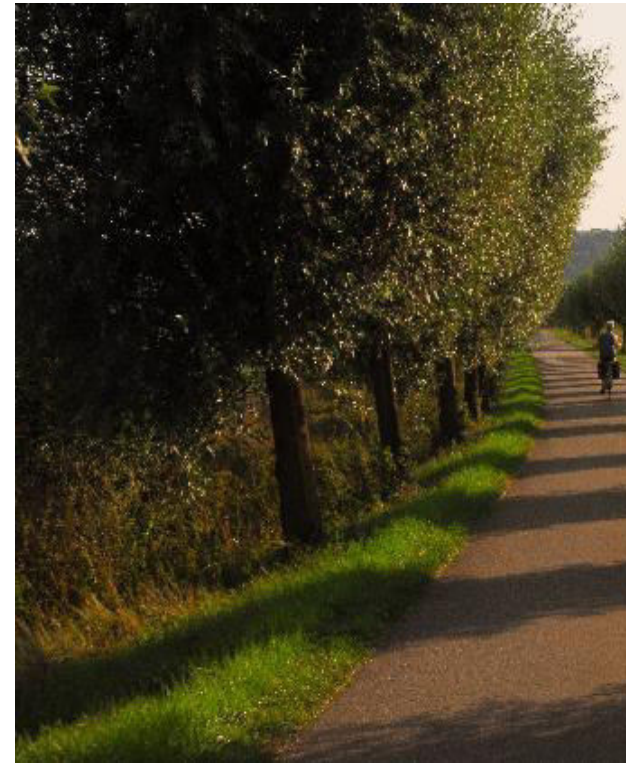
3. Toelichting aangepast ontwerp Elzenhagen en knotwilgen

- Doortrekken elzenhaag langs de Bahrseweg

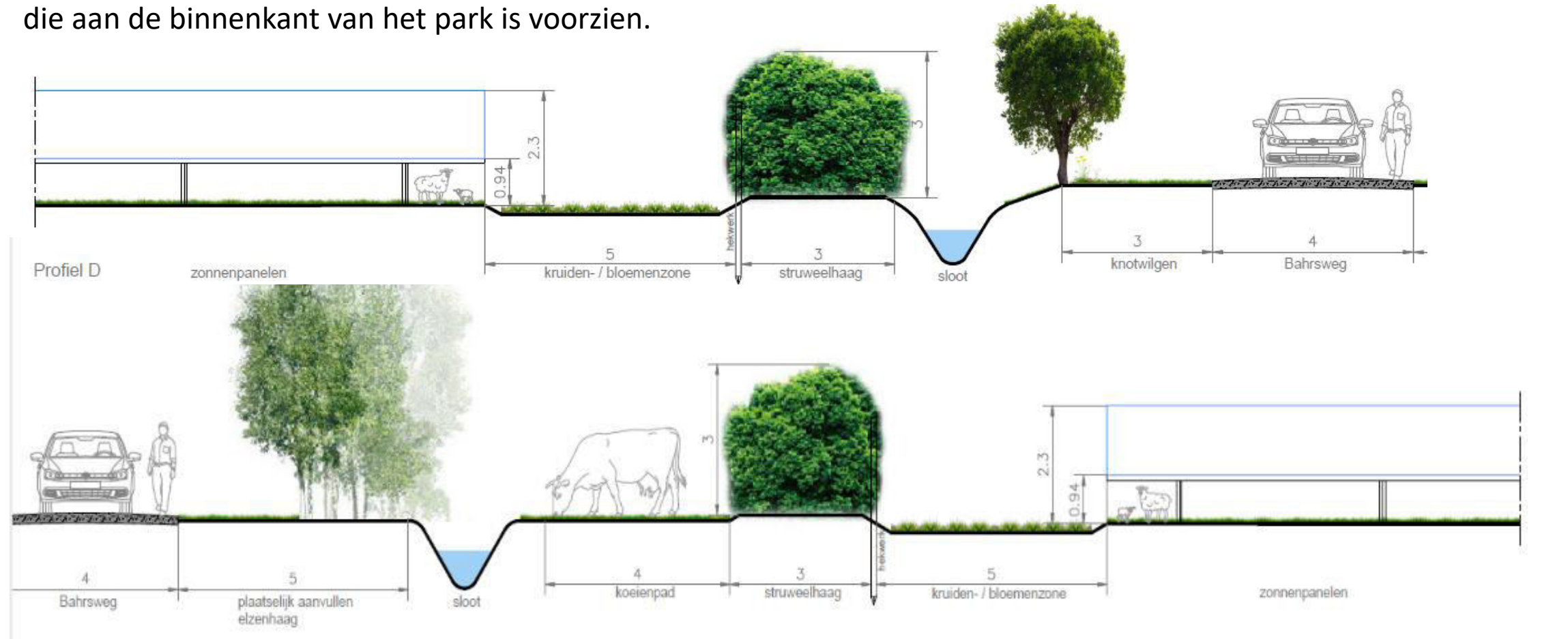
3. Toelichting aangepast ontwerp Elzenhagen en knotwilgen

- Nieuwe knotbomen zullen worden aangeplant aan de westzijde van de Bahrseweg.
- Ten behoeve van het genenbehoud van de knotwilgen worden de bestaande knotten gewonnen en ouderwets geplant tot op het grondwater als poot (dikke stok zonder wortels).

3. Toelichting aangepast ontwerp Bahrseweg

Dubbele laag inpassing aan weerszijden van de Bahrseweg. Elzen en knotwilgen naast de 3 meter struweelhaag, die aan de binnenkant van het park is voorzien.

3. Toelichting aangepast ontwerp

Ecologie

Maatregelen genomen ten behoeve van fauna (ook in overleg met steenuilenwerkgroep). Zie de uitwerking van onderstaande punten op de volgende pagina's.

1. Hekwerk van grofmazig gaas en houten palen met een hoogte van 2 meter
2. Hekwerk op 10cm hoogte gesteld, waardoor kleine dieren eronder door kunnen
3. Groot bosblok aan de oostzijde van het park ten behoeve van reeën
4. Gebruik aanvullend soorten in struweelhaag die ook voor trekvogels als lijsterachtigen, bijen, vlinders en andere insectensoorten aantrekkelijk zijn
5. 5 meter brede kruidenstrook tussen zonnepanelen en struweel, ingezaaid met kruidenrijke vegetaties
6. Verbreding van de kruidenstrook op alle hoekjes van het park en specifiek het zuidoostelijke deel
7. Plaatsen van 4 uilenkasten en extra kruidenzones op de hoeken van het zonnepark
8. Plaatsen weidepaaltjes en uitkijkposten t.b.v. mogelijke uilen
9. 6 meter brede ruigte onder en tussen de wilgen aan zuidzijde van het zonnepark
10. Plaatsen van panelen op 2,30 meter hoogte voor voldoende licht voor ecologische ontwikkeling onder de zonnepanelen
11. Natuuroever langs de sloot aan de westzijde van het park

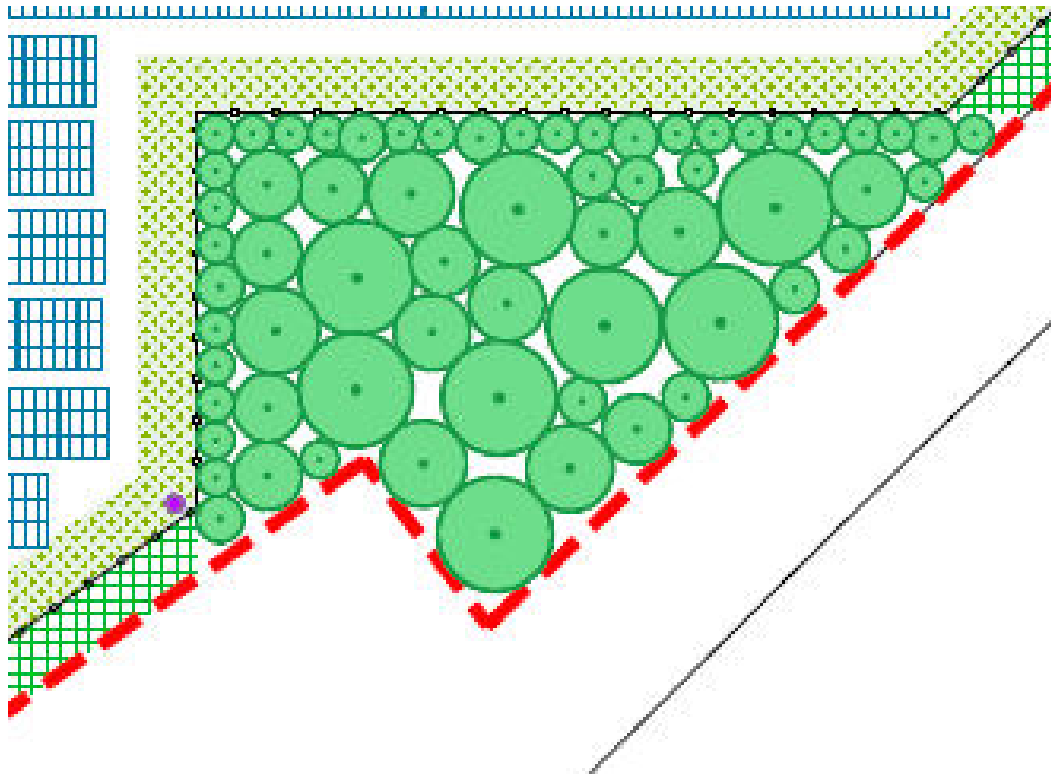
3. Toelichting aangepast ontwerp Ecologie – 1. & 2. Hekwerk

- Hekwerk van grofmazig gaas en houten palen met een hoogte van 2 meter is voorzien.
- Hekwerk wordt op 10cm hoogte gesteld, waardoor kleine dieren eronder door kunnen.

3. Toelichting aangepast ontwerp Ecologie – 3. Bosblok

- Creatie van een groot bosblok aan de oostzijde van het park t.b.v. de schuilgelegenheid van reeën.
- Oorspronkelijk was dit blokje ongeveer 500 m². Dit is vergroot en ruim 2000 m² geworden.

3. Toelichting aangepast ontwerp

Ecologie – 4. Gebruik aanvullende soorten in singels

- Er wordt gebruik gemaakt van aanvullende soorten in de struweelhaag, die ook voor trekvogels als lijsterachtigen, bijen, vlinders en andere insectensoorten aantrekkelijk zijn.

70% *Alnus glutinosa*: els, kleine boomvormer, kan tot knot-els gesnoeid, katjes en propfen; kan in jeugd ook tot struik worden teruggezet.

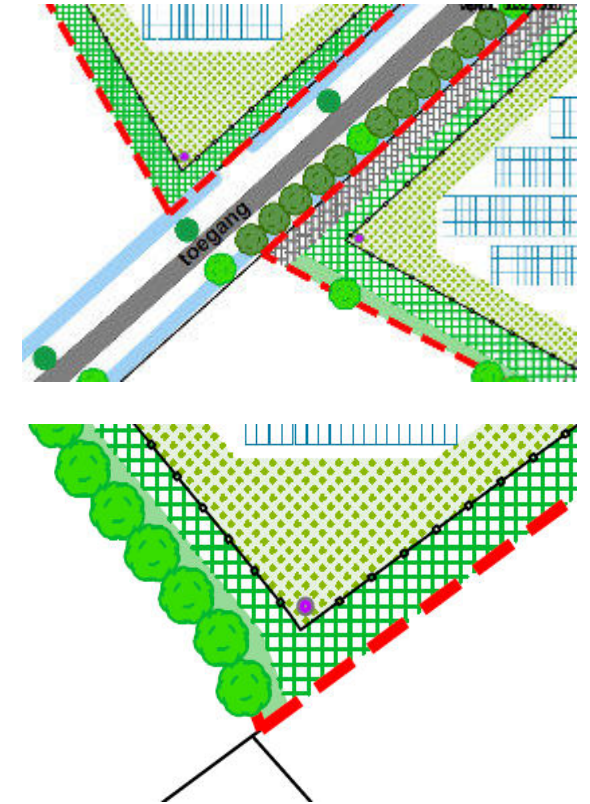
20% *Quercus robur*: eik, grote boomvormer, kan gekandelaberd of geknot; kan tot struik worden teruggezet.

10% *Ulmus glabra*: fladderiep, middelgrote boomvormer, kan gekandelaberd of geknot, waardplant bijzondere vlinder; kan tot struik worden teruggezet.

3. Toelichting aangepast ontwerp Ecologie – 5. & 6. Kruidenzones

- Aanleg 5 meter brede kruidenstrook tussen zonnepanelen en struweel, ingezaaid met kruidenrijke vegetaties.
- Verbreding van de kruidenstrook op alle hoekjes van het park en specifiek op het zuidoostelijke deel.
- Gebruik maken van een mengsel voor vochtige leemgrond van gecertificeerde firma als Cruidthoeck of lokaal als gemeente daar goede ervaring mee heeft

3. Toelichting aangepast ontwerp

Ecologie – 7. Plaatsen van uilenkasten en extra kruidenzones

- Buiten het plangebied worden uilenkasten geplaatst. Daarnaast worden er extra kruidenzones op de hoeken voorzien.

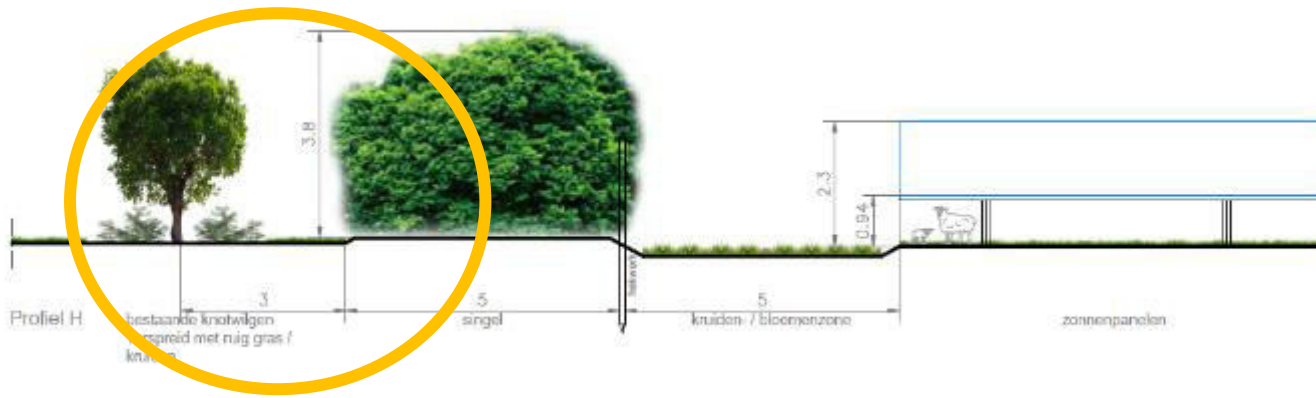
3. Toelichting aangepast ontwerp Ecologie – 8. Plaatsen weidepaaltjes

- Plaatsen van weidepaaltjes en uitkijkposten binnen het zonnepark t.b.v. mogelijke uilen.

3. Toelichting aangepast ontwerp Ecologie – 9. Ruigte onder wilgen

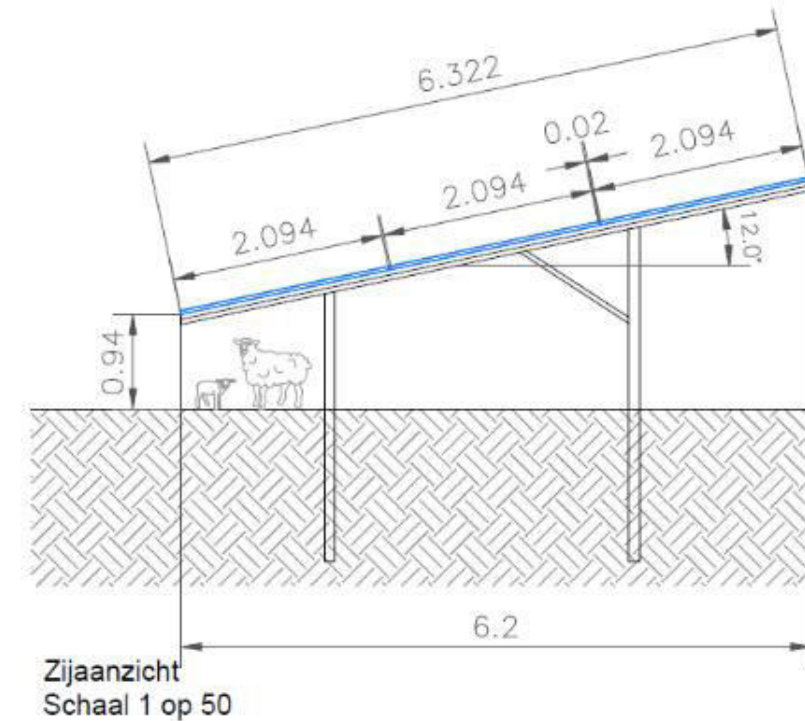
- Creatie van een 6 meter brede ruigte onder en tussen de bestaande wilgen aan de zuidzijde van het zonnepark.
- Er wordt 3 meter afstand gehouden tussen de bestaande wilgen en de groene omzoming van het zonnepark.

3. Toelichting aangepast ontwerp

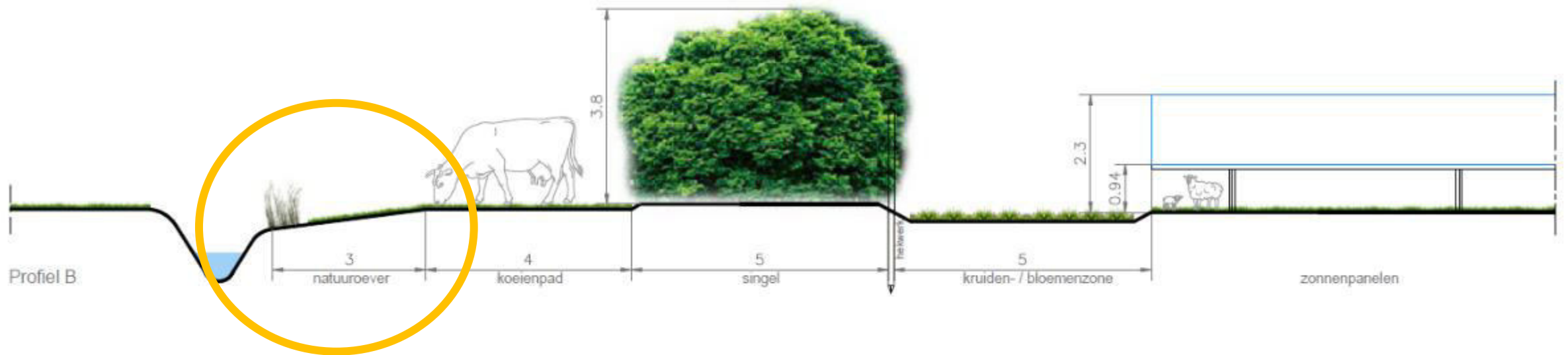
Ecologie – 10. Groen onder zonnepanelen

- Voldoende licht dient beschikbaar te zijn voor de ecologische ontwikkeling onder de zonnepanelen. Er is daarom gekozen om de panelen op 2,30 meter hoogte te plaatsen.
- De hoogte van de singel rondom het zonnepark zal een stuk hoger worden dan de hoogte van de zonnepanelen en deze zijn dan ook nauwelijks zichtbaar.

3. Toelichting aangepast ontwerp Ecologie – 11. Natuuroever

- Een natuuroever langs de sloot aan de westzijde van het zonnepark is voorzien.

3. Toelichting aangepast ontwerp

Overige punten

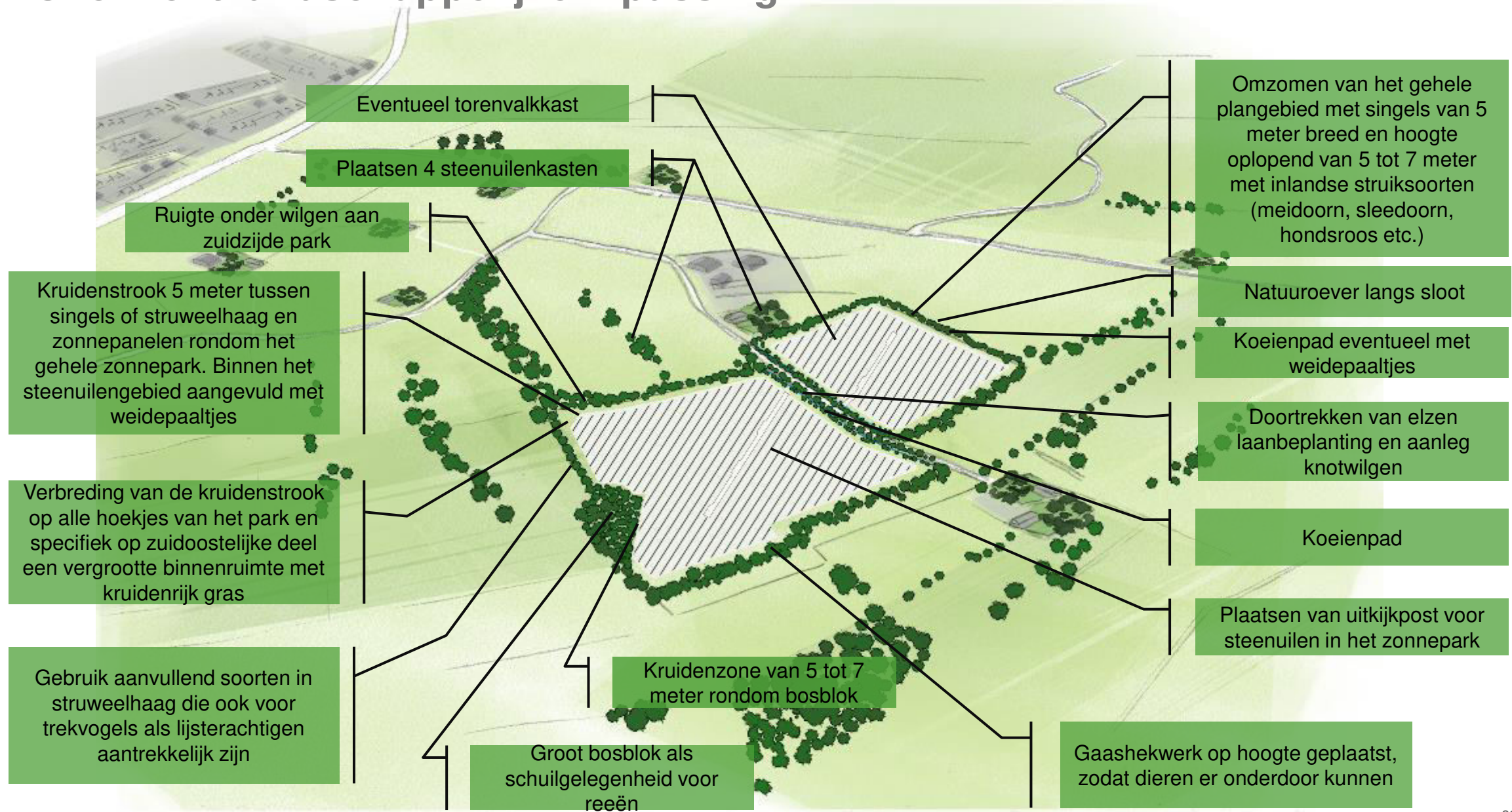
- Kan vooruitlopend op de realisering van het zonnepark het struweel al ingeplant worden?
 - Kronos zal dit proberen. Dit is echter afhankelijk van het moment van subsidieverstrekking, de start van de bouw van het zonnepark en de wensen van de grondeigenaar.
- Landschappelijke versterking van het gebied door bijdrages in een gebiedsfonds?
 - Komt aan de orde bij de financiële participatie. We nemen deze wens duidelijk mee.
- Belangrijk om plantmateriaal te kiezen, dat het zonnepark relatief snel aan het zicht onttrekt. Let daarbij op dat te ver volgroeid plantmateriaal problemen kan opleveren i.v.m. droogte. Hierin moet een goede balans worden gevonden.
 - Zie de verschillende soorten planten eerder in dit document genoemd.
 - Waar mogelijk wordt de maat van het plantsoen afgewogen: groter dan 80-100 cm is niet verstandig; maar water geven onder huidig klimaat is niet uitgesloten en wordt in bestek opgenomen.

4. Overzicht landschappelijke inpassing

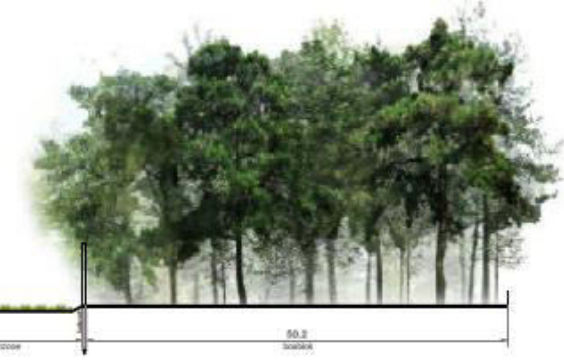
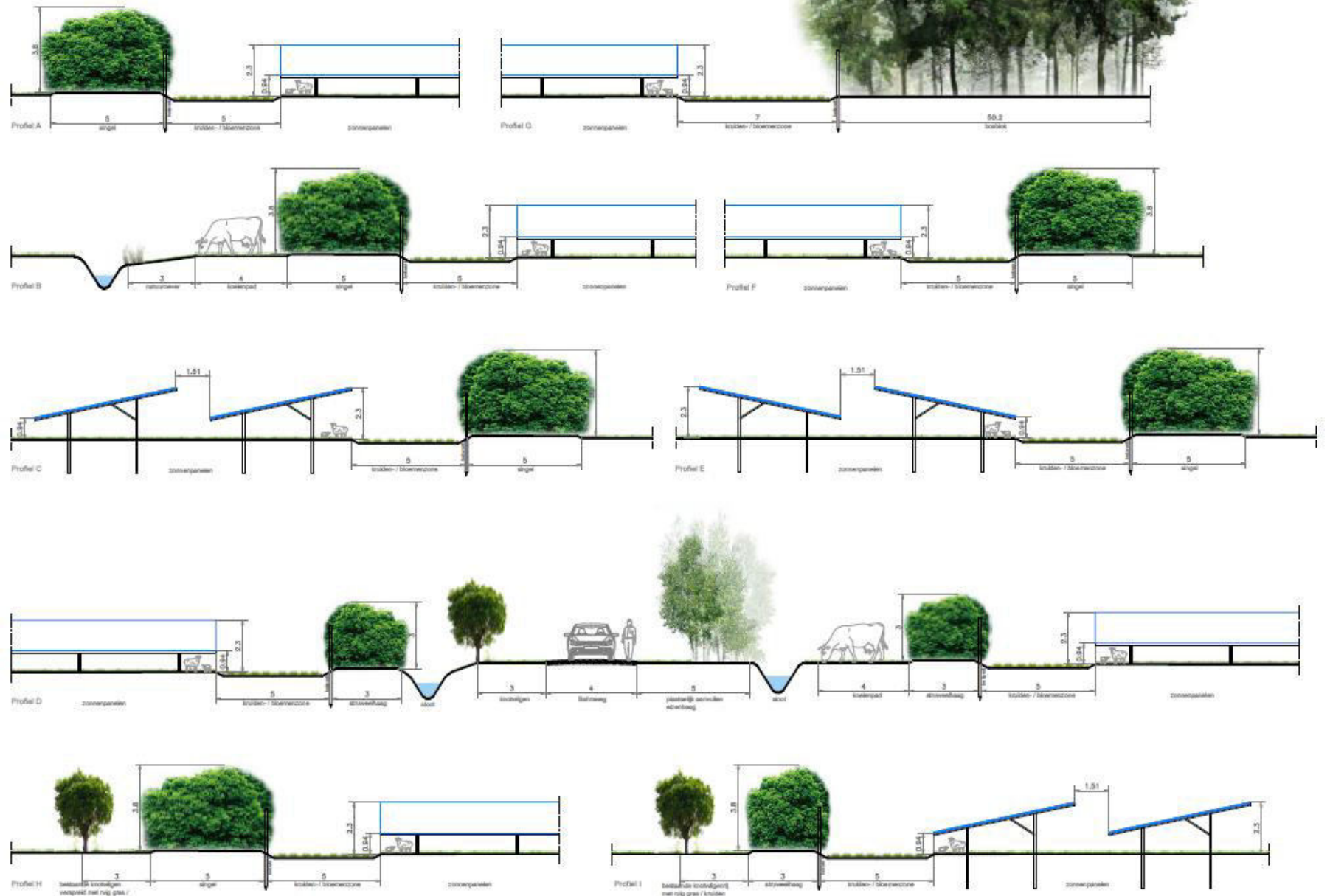
Zonnepark Wehl

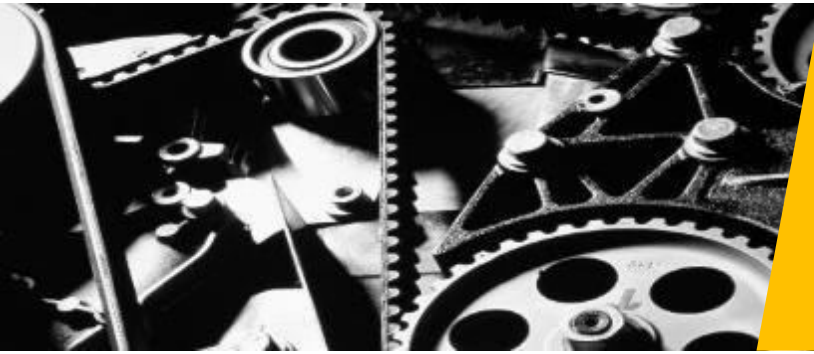
4. Overzicht landschappelijke inpassing

4. Overzicht landschappelijke inpassing

Groter formaat afbeeldingen in de Appendix

5. Beheer

Zonnepark Wehl

5. Beheer

Bestaande wilgen en struweel

Vuistregels ecologisch beheer:

- Zorg voor stabiele basis en beheer, niet steeds veranderen
- Beheer tijdig bijstellen op basis van monitoring
- Stem beheer af op levenscyclus lokale fauna
- Beheer niet alles tegelijk, maar faseer in ruimte en tijd

Het beheer wordt in detail uitgewerkt in een beheer- en inrichtingsplan.

Specifiek:

- Kruidenrijk grasland afscheiden van het beweide gedeelte onder de panelen. Bovenlaag maaien komt singel ten goede
- Schapen onder de panelen
- De knotwilgen worden periodiek geknot volgens nader te bepalen schema
- Periodiek terugsnoeien van singels en struwelen

6. Vragen en Opmerkingen

Zonnepark Wehl

7. Vervolgstappen en afspraken

Zonnepark Wehl

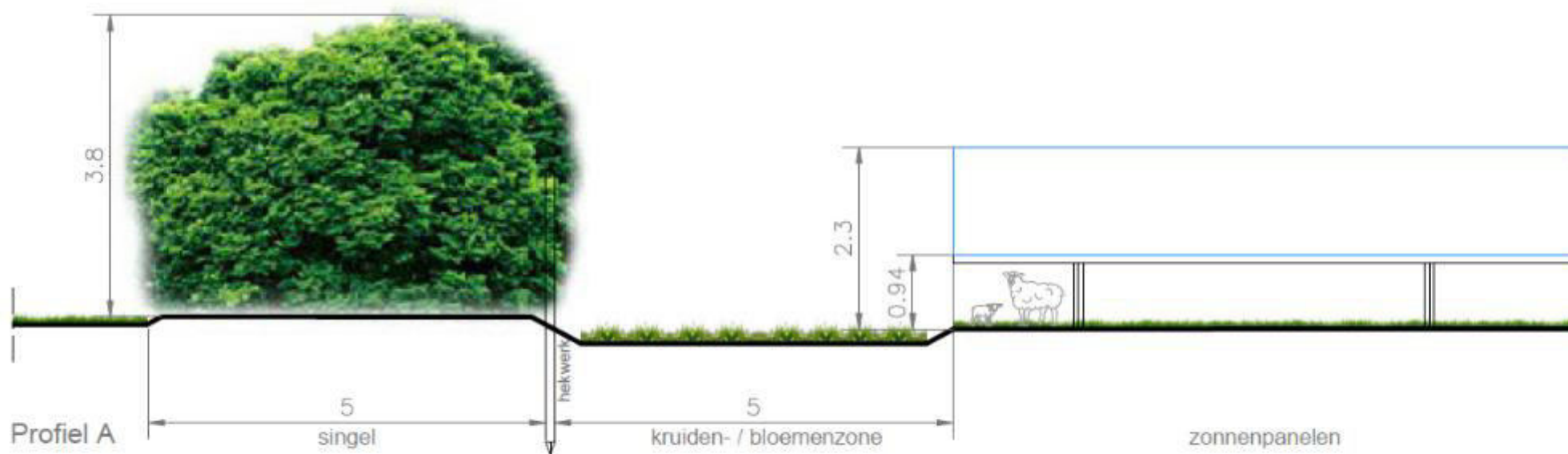
Appendix: Dwarsdoorsneden en Layout

Zonnepark Wehl

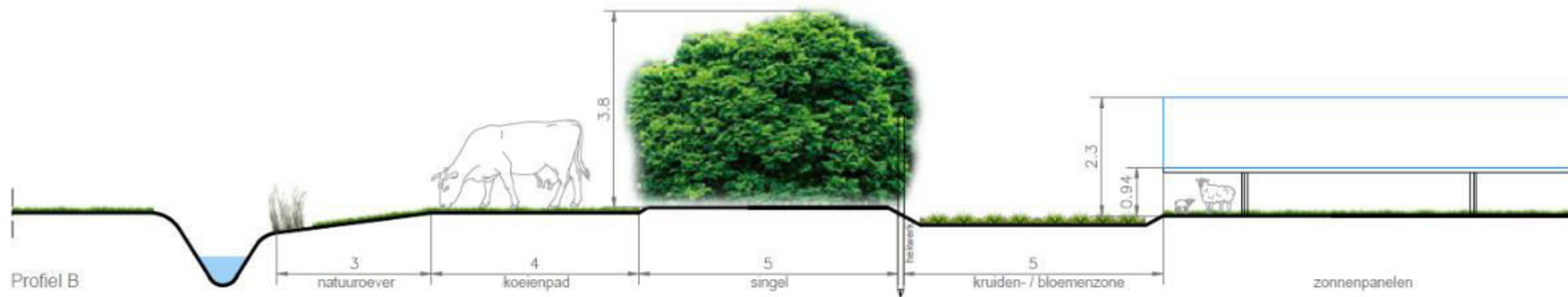
Zonnepark Wehl - Layout

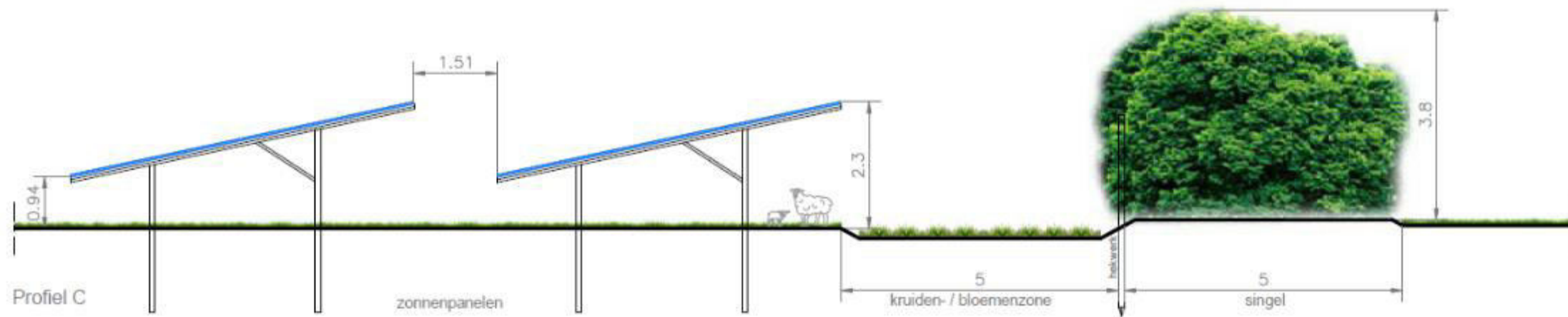
Zonnepark Wehl – Dwarsdoorsnede A

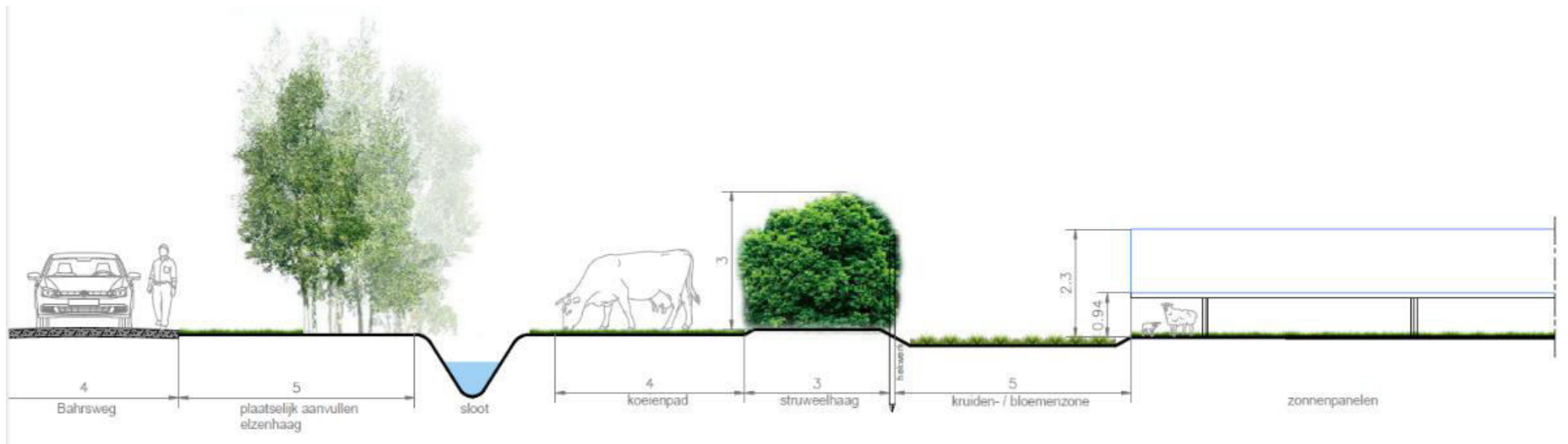
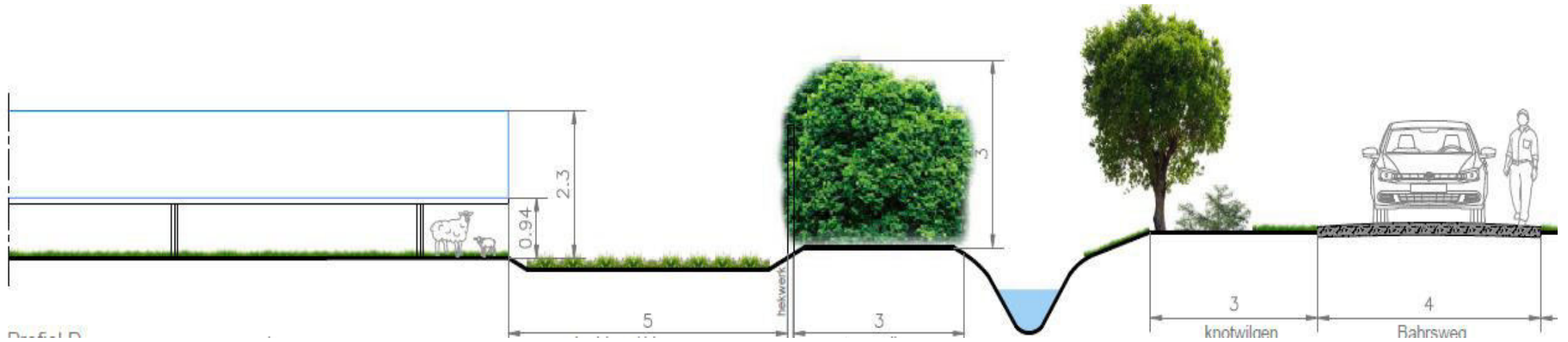
Zonnepark Wehl – Dwarsdoorsnede B

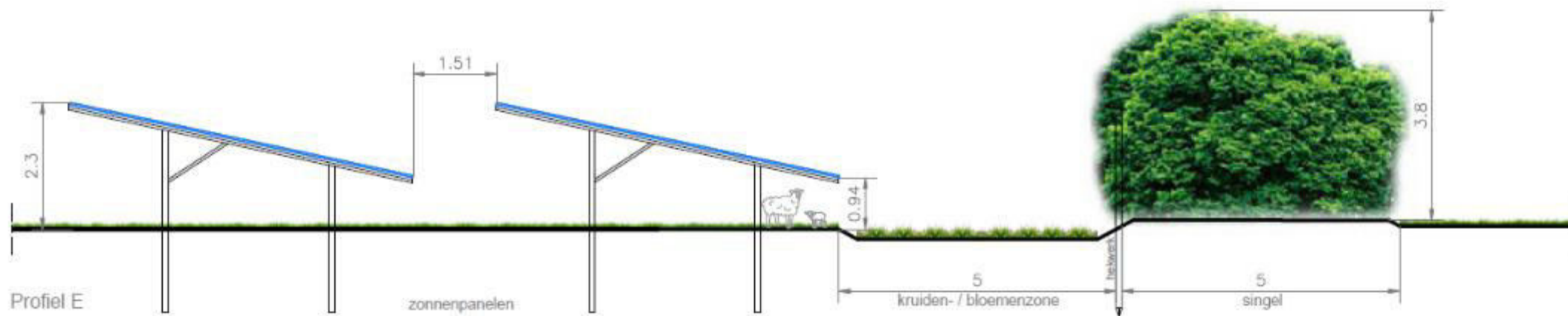
Zonnepark Wehl – Dwarsdoorsnede C

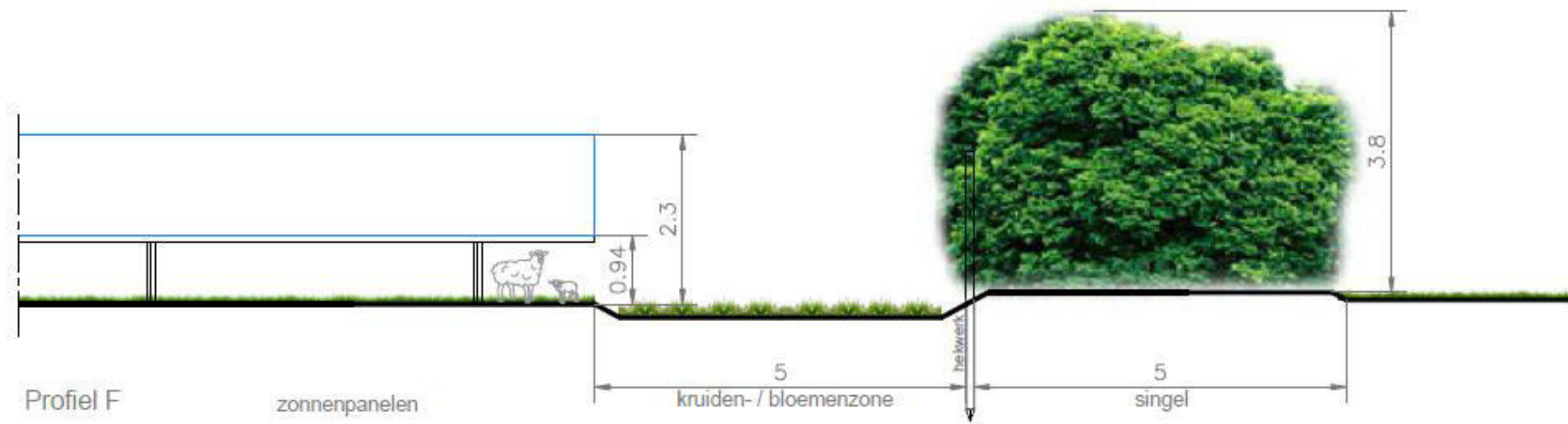
Zonnepark Wehl – Dwarsdoorsnede D

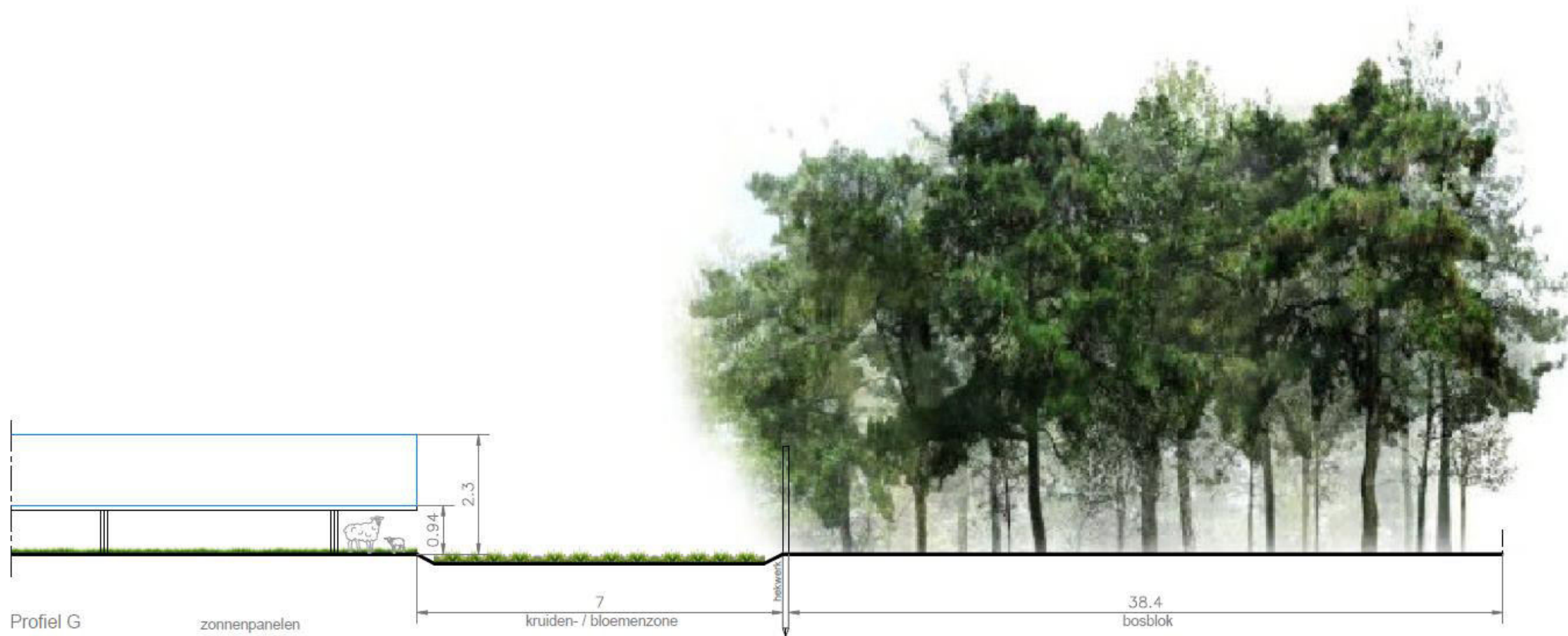
Zonnepark Wehl – Dwarsdoorsnede E

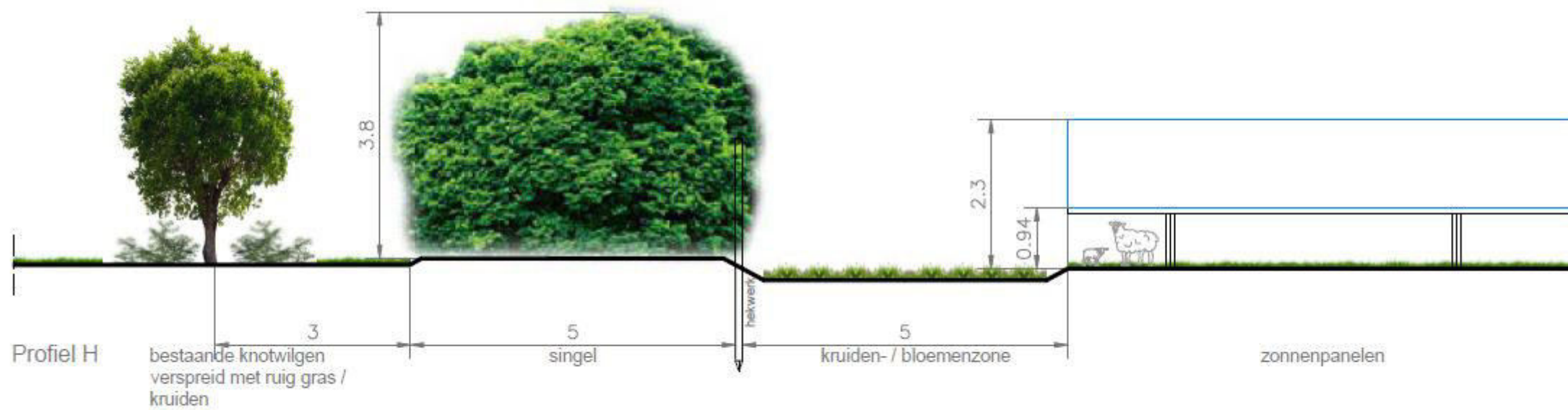
Zonnepark Wehl – Dwarsdoorsnede F

Zonnepark Wehl – Dwarsdoorsnede G

Zonnepark Wehl – Dwarsdoorsnede H

Zonnepark Wehl – Werkgroep bijeenkomst landschappelijke inpassing

18.01.2021

Deelnemers

Kronos Solar: Laurent Estourgie, Roald Blijleven,

Landschapsarchitect: Ben Taken

Gemeente: Johnny Janssen, Florike Kaspersma (landschap)

Werkgroep: [REDACTED]

Deze bijeenkomst heeft digitaal plaatsgevonden via Microsoft Teams.

Johnny leidt de bijeenkomst in met een korte historie. Op 14 december heeft er een veldbezoek plaatsgevonden, waarbij de gemeente (Johnny Janssen en Florike Kaspersma) en een aantal leden van de werkgroep ([REDACTED]) aanwezig waren. Tijdens dit bezoek is een inventarisatie gemaakt van wensen uit de buurt voor het zonnepark. Dit is door de gemeente aan Kronos doorgegeven, waarop Kronos deze wensen in een aangepast ontwerp verwerkt heeft. Het nieuwe landschapsplan is vorige week maandag 11 januari aan de gemeente en de werkgroep doorgestuurd ter voorbereiding op deze bijeenkomst.

Laurent introduceert Ben Taken, de landschapsarchitect die het nieuwe landschapsplan gemaakt heeft. Ben Taken stelt zichzelf voor. Hij heeft veel ervaring. Hij komt zelf uit de Achterhoek, en kent het landschap goed.

Laurent opent de presentatie van het landschapsplan. Deze presentatie is bijgevoegd bij deze notulen. Tijdens de presentatie zijn diverse vragen en opmerkingen gekomen vanuit de aanwezigen. Deze staan hieronder.

Vragen en opmerkingen

Onafhankelijk gespreksleider

[REDACTED] geeft aan dat er vanuit het verleden een afspraak is tussen Kronos Solar en de werkgroep voor het zonnepark Wehl, dat een onafhankelijke gespreksleider en notulist bij iedere bijeenkomst aanwezig is, maar dat deze er nu niet zijn. De andere leden van de werkgroep bevestigen dat ze hierover verbaasd en teleurgesteld zijn.

Laurent bevestigt dat deze er inderdaad niet bij zijn. Johnny geeft aan dat hij niet had beseft dat dit zo belangrijk was voor de werkgroep, en dat dit voor toekomstige bijeenkomsten dan geregeld moet worden. Hij stelt vervolgens voor om, nu iedereen hier bijeengekomen is, toch door te gaan met de bijeenkomst. Daarbij kunnen we extra aandacht besteden aan het vastleggen van de afspraken, zodat alles duidelijk en helder is.

Aansluiting bij ontwikkelingen in de buurt

■■■■■ vraagt of er bij de beoordeling van de landschappelijke inpassing van het zonnepark door de gemeente ook wordt gekeken naar andere ontwikkelingen in de buurt die hun eigen inpassing hebben, zoals bijvoorbeeld Kempenkip, en of deze op elkaar worden afgestemd.

Florike geeft aan dat er veel veranderingen zijn in het gebied, en dat door de gemeente wordt getracht deze in een breed kader te bekijken, maar dat uiteindelijk ieder project afzonderlijk moet worden goetst voor de vergunningaanvraag. Doordat de gebieden karakteristieke landschappelijke elementen met elkaar delen en dus met dezelfde “toolbox” wordt gewerkt, sluit de inpassing ook al deels op elkaar aan. Er zijn mogelijkheden om bijvoorbeeld aan te sluiten op het wandelpad achter Kempenkip, welke aansluit op de paden bij de Wehlse Beek. Bewoners moeten deze behoefte dan wel hebben. Daarnaast moet niet worden vergeten dat zoiets consequenties heeft voor het verstoren van wild in het gebied, en dat zo’n besluit dus zorgvuldig moet worden genomen.

Werkateliers

Laurent verwijst naar enkele van de werkgroep bijeenkomsten als “werkateliers”.

■■■■■ verzoekt om in de notulen op te nemen dat waar Kronos spreekt over “werkateliers” de werkgroep dit nooit op die manier heeft ervaren.

Singel en struweel

■■■■■ vraagt wat het verschil is tussen een singel en een struweel.

Ben licht toe dat een struweel meestal zo’n 3m breed en 3m hoog is en om de 3-5 jaar wordt teruggezet naar een hoogte van 1m. Een singel is zo’n 5m breed en 5-7m hoog, en terugzetten gebeurt, afhankelijk van soort, elke 7-10 jaar. De hoogte waarop dit wordt teruggezet verschilt per soort. Het uitgangspunt is dat het beeld van doorgaande beplanting moet blijven bestaan.

Laurent: in het oorspronkelijke plan waren overal struweelhagen voorzien, dit is rondom het zonnepark veranderd in singels.

Verdieping grondlaag kruidenstrook

■■■■■ vraagt hoeveel de verdieping is die op de kruidenstroken wordt toegepast.

Ben antwoordt dat dit ongeveer 25cm is. Er wordt dus maar beperkt verschaald, omdat dit rijke kleiige grond is. Het hangt ook af van de waterstand De focus ligt er verderop het grondwaterpeil op voldoende hoogte te houden in verband met stimulans van de biodiversiteit. Het is daarbij belangrijk dat beheer en drukbegrazing op de juiste manier worden uitgevoerd.

Grondwaterpeil

■■■■■ vraagt hoe beïnvloeding van het grondwaterpeil binnen het zonnepark in zijn werk gaat.

Ben antwoordt dat hiervoor alleen de bestaande sloten kunnen worden gebruikt om bijvoorbeeld water vast te houden. De sloten rondom het gebied mogen we niet aankomen, dus de mogelijkheden zijn beperkt. De beïnvloeding van het grondwaterpeil gaat in overleg met het Waterschap. Wanneer we wel iets zouden willen doen met de sloten rondom het gebied zou dit gevolgen hebben voor de grondwaterstand in de bredere omgeving. Voor zo’n maatregel zou dan met de boeren in de omgeving overeenstemming moeten worden gezocht. Het is niet te verwachten dat deze boeren daar akkoord voor geven gezien de impact op hun bedrijfsvoering.

Schapenbegrazing en kruidenzone

■■■■■ vraagt zich af hoe een kruidenzone en schapenbegrazing te combineren zijn.

Ben antwoordt dat bij professionele drukbegrazing de herder zelf de rasters plaatst voor optimale biodiversiteit. Bij reguliere begrazing kan gebruik worden gemaakt van een permanent schapenhek, dat de schapen uit de kruidenzone weghoudt.

Hekwerk

■■■■■ wil weten of het gaas van het hekwerk op enige hoogte kan worden geplaatst voor het passeren van wild.

Ben antwoordt dat in het huidige ontwerp het hekwerk op 10cm hoogte wordt geplaatst om klein wild als de das te laten passeren. Voor reeën zouden poorten gemaakt kunnen worden, maar de vraag is hoe zinvol dit is en hoe de verzekering daar tegenaan kijkt.

■■■■■ vraagt wat de maasgrootte van het gaas is. Ze is bij het zonnepark van Kronos Solar in Bommel gaan kijken, en de mazen daar hebben de maat van haar smartphone, lijkt 4x10cm. Dit is niet wenselijk, en ze zou graag de maat afspreken en vastleggen.

Ben geeft aan dat hij de exacte maat niet direct weet, maar dat het geen probleem is hierover afspraken te maken.

Ruigtes onder de wilgen

■■■■■ wil weten wat we moeten verstaan onder een "ruigte".

Ben licht toe dat het gras op die plaatsen niet gemaaid wordt, en struiken en andere ruigtekruiden blijven staan. Daarbij ontstaat een opslag van materiaal. Er moet selectief worden beheerd, het moet niet uitgroeien tot een compleet bos. Eventuele ongewenste kruiden voor de boer moeten wel bestreden worden, maar dat kan onderdeel zijn van het beheer van deze ruigte. Een losse struik zou ook nog kunnen.

Dieptewerking wilgenrij voor singel

■■■■■ vraagt zich af of de afstand van 3 meter die momenteel bedacht is tussen de wilgenrij en de singel voor een dieptewerking wel voldoende is. Verder zijn het behoorlijke bomen met een aanzienlijke breedte.

Ben antwoordt dat op de afstand waarnaar je naar dit element kijkt ook een afstand van 10 meter nog niet voldoende zou zijn om een duidelijk visueel effect te hebben.

Florike geeft aan dat het effect van loszetten op deze manier voldoende is. De habitat rondom de knotwilg moet een eigen ruimte krijgen, en dit wordt met deze maatregel bewerkstelligd. Er wordt ook gekeken naar het geheel van het plan, de structuur, golvenede elementen en de horizontale en verticale lijnen.

Landschapontwikkeling in de omgeving

Florike vertelt over gemeentelijke plannen voor landschapontwikkeling in de omgeving. Wanneer als onderdeel van de financiële participatie wordt gekozen voor een Omgevingsfonds, kan hiermee goed op deze plannen worden aangesloten en kan er veel worden bereikt.

Populieren

■■■■ opert dat het misschien een idee is om populieren of andere hoge bomen aan de noordzijde van het park te planten, om op die manier het zicht op landschapsontsierende elementen in de achtergrond (hoogspanning, windmolens) te ontnemen.

Ben legt uit dat het plaatsen van populieren in de singels niet wenselijk is, omdat deze bomen sterk concurreren met wat er verder groeit. Het zou eventueel mogelijk zijn op een open hoek als die beschikbaar is, maar we moeten ook rekening houden met de schaduwwerking op het zonnepark.

Bahrseweg

Roald vertelt over zijn gesprek met de bewoner van de Bahrseweg 5, die op dit moment de meest dichtstbijzijnde omwonende is van het zonnepark. Deze heeft bepaalde wensen over de inpassing langs de Bahrseweg. De passeerruimte is daar blijkbaar erg krap, en de bermen worden voor passeren gebruikt. Wanneer deze bermen vol met bomen zouden worden gezet is dat niet langer mogelijk, en wordt het alleen maar krappere. Daarnaast zou de plaatsing van teveel bomen een donkere tunnel veroorzaken waar vrouwelijk gebruikers van de Bahrseweg zich niet langer veilig voelen in de nacht. Om beide redenen is zijn wens dat er zo min mogelijk nieuwe aanplant langs de Bahrseweg plaatsvindt, en liefst nog bomen worden verwijderd.

Florike geeft aan dat het belangrijk is dat het zicht op het zonnepark zoveel mogelijk wordt ontnomen maar tegelijkertijd de openheid wordt behouden. Van een afstand lijken elementen die af en toe terugkomen ook op een visuele eenheid en zou dit ook bij Bahrseweg kunnen.

Er wordt afgesproken om nog eens goed te kijken naar de inpassing aan de Bahrseweg, een visie op te stellen voor de gehele weg tot aan de Bokkenstraat. Kronos heeft alleen zeggenschap op de aanplant van de zonnepark percelen, maar de gemeente staat open voor een samenwerking voor de aanplant van de Bahrseweg. Dit kan eventueel worden gefinancierd vanuit het Omgevingsfonds. Hierbij moeten de 3 adressen (Bahrseweg 1, 3 en 5) dan gevraagd worden naar hun wensen, omdat zij deze weg vooral gebruiken. De visie wordt binnen 2 weken door Kronos samen met Ben opgesteld en met de betrokken partijen gedeeld voor akkoord. Ben geeft daarbij aan dat ook geknotte elzen ook een aanvulling zouden kunnen zijn die ook op de lange termijn beter stand houdt.

Distels en inzaaien

■■■■ merkt op dat wanneer de grond onder het zonnepark met rust wordt gelaten en je de boel zijn gang laat gaan, er distels te verwachten zijn als gevolg van de hoge vruchtbaarheid van de grond. De vraag is hoe hiermee wordt omgegaan, of er wordt gewacht met inzaaien of niet.

Ben erkent dit probleem, en geeft aan dat door maaien, hooien en verschralen met de distels moet worden omgegaan. Verschraling door het afgraven van de grond zal de distels niet compleet voorkomen. Het kan dan, met juist beheer, nog wel 5 jaar duren voordat je van de distels af bent. Het is daarom het beste om wel vanaf het begin in te zaaien.

Florike legt uit dat de gemeente voor het juiste kruidenmengsel overleg pleegt met Cruidthoek. De situatie wordt dan ter plekke opgenomen. De meeste problemen met inzaaien komen na teveel voorbereiding van de grond. Hoe rustiger de uitgangssituatie, hoe beter.

Er wordt besloten te kiezen voor het zaaien en Cruidthoek te involveren.

Volgroeien van aanplant

■■■■■ vraagt hoeveel tijd het kost voordat de singels en struwelen volgroeid zijn, en het panelenveld niet langer zichtbaar. Hij vraagt tevens of er echt schapenbegrazing komt, anders zouden de panelen lager kunnen komen te staan en sneller aan het zicht zijn onttrokken.

Ben antwoordt dat er wordt aangeplant met 80-100cm bosplantsoen, omdat dit de grootste maat is die nog een goede kans heeft om aan te slaan. Waar nodig zal worden ingeboet. Naar verwachting duurt de volgroeiing hiervan 3 tot 5 jaar.

Met betrekking tot schapenbegrazing geeft Ben aan dat hij geen reden ziet om dit niet te doen, omdat het de beste vorm is van ecologisch beheer, en het terrein uiteindelijk moet worden bijgehouden. Johnny verzoekt om als afspraak vast te leggen dat schapenbegrazing wordt toegepast.

Zorgvuldigheid tijdens de bouw

■■■■■ vraagt hoe we, wanneer de inpassing en kruidenzones al voor de bouw van het zonnepark worden aangelegd, voorkomen dat deze vervolgens tijdens de bouw kapot worden gereden.

Ben geeft aan dat hier inderdaad voorzichtigheid is geboden, en dat er tijdens de bouw maatregelen moeten worden genomen om dit te voorkomen. Het beste hierbij is om hekwerken te plaatsen zodat de zware machines deze stukken niet kunnen bereiken. Verder wordt er gewerkt met 2 onderhoudspaden die hoofdzakelijk voor vervoer gebruikt zullen worden.

Omgevingsvisie

■■■■■ heeft een vraag aan de gemeente. De bestemmingsplannen moeten worden vervangen door de nieuwe omgevingsvisie, welke op dit moment ter inzage ligt. Omwonenden denken dat er twee gebieden zijn omgewisseld in de nieuwe visie, agrarisch en agrarisch met waarden, en wil weten of dit bewust is.

Johnny geeft aan dat de indeling van de bestemmingen identiek zou moeten zijn aan de oorspronkelijke indeling. Wanneer hier fouten in worden gevonden is het beste om een zienswijze in te dienen op de omgevingsvisie terwijl deze nog ter inzage ligt.

Verwerking van wensen werkgroep in het nieuwe inpassingsplan

Laurent vraagt of de verschillende wensen van de werkgroep nu goed zijn verwerkt in het nieuwe inpassingsplan.

■■■■■ geeft aan dat, terwijl hij nog steeds tegen de komst van het zonnepark is, hij tevreden is met deze inpassing. De besproken zaken zijn opgenomen, en dit plan is degelijker dan het vorige plan. Hij ziet het liefst dat dit plan een onderdeel wordt van de bredere aanpak van het de omgeving wat betreft landschappelijke inpassing. ■■■■■ sluit zich hierbij aan, en vindt dat de omzoming is verfraaid. Hij maakt zich enige zorgen over hoe dit zich vervolgens in de omgevingsvisie vertaalt, en of er niet nog meer zonneparken en windmolens in de buurt zullen komen. Ook de andere leden van de werkgroep zijn kunnen zich beter vinden in dit nieuwe plan. ■■■■■? Het vergrote bosblok ziet er op deze manier ook mooi uit.

Website

■■■■■ geeft aan dat de website van het zonnepark via Google niet te vinden is. Dit is eerder aangekaart.

Roald geeft aan dat er eerder al een wijziging is aangebracht in de hosting van de website om ervoor te zorgen dat dit probleem werd opgelost. Dit heeft blijkbaar niet het gewenste effect gehad. Laurent geeft aan dat er nog eens naar zal worden gekeken.

Afspraken over het project

Naar aanleiding van deze bijeenkomst zijn afspraken gemaakt over het project, welke hieronder op een rijtje staan. Zie ook de afbeelding onder die gemaakt is tijdens de bijeenkomst:

- 2,30m is de maximale hoogte van de zonnepanelen.
- Op het zonnepark wordt schapenbegrazing toegepast.
- De kruidenstroken worden vrijgehouden van schapen, door een permanent of verplaatsbaar schapenhek.
- Aanleg kruidenstroken: Schrapen, dan inzaaien.
- Aanleg kruidenstroken tijdig uitvoeren, nog voor de bouw begint.
- Samenstelling kruidenmengsel voor kruidenstroken in overleg met Cruidthoek.
- Groenaanplant zo vroeg mogelijk, nog voor de bouw begint.
- Tijdens de bouwwerkzaamheden wordt er zorg voor gedragen dat kruidenstroken of groenaanplant niet worden beschadigd of platgereden.
- Er komt een aparte visie voor de Bahrseweg, in overleg met de 3 adressen die daarlangs wonen. Dit om een aansluiting te maken met en aanzet te doen voor groenontwikkeling in de bredere omgeving.
- De visie voor de Bahrseweg wordt nog besproken met de werkgroep en de 3 adressen aan de Bahrseweg.
- Na finaliseren visie Bahrseweg wordt een Inrichting- en Beheerplan opgesteld voor de inpassing.
- De maasgrootte van het gaas moet worden afgestemd.
[Kronos: Hier kan Ursus Heavy gaas worden gebruikt, met een verticale maasafstand van 15cm. De horizontale maasafstand bij een rol van 2m hoogte loopt van onder tot boven op. Kijk voor meer informatie op de website: <https://www.betafence.nl/nl/ursus-3>]
- De ontwikkelingen rondom het zonnepark worden op de website geplaatst, waarbij het duidelijk is waar het om concepten gaat.

Afspraken vanuit het proces

Er zijn verder bepaalde afspraken gemaakt die zien op het proces:

- Kronos stuurt deze week de notulen van deze bijeenkomst aan de werkgroep en de gemeente ter controle. Er zal dan binnen 2 weken een reactie op komen.
- Kronos past de dwarsdoorsneden aan, waar op 2 punten de maatvoering en schaal incorrect waren.
[Kronos: Dit is inmiddels gebeurd. De nieuwe dwarsdoorsneden worden met dit document meegestuurd]
- Kronos gaat na wat het bruto en netto oppervlakte van het zonnepark is.
[Kronos: Dit is inmiddels gebeurd. 80% panelenveld (inclusief gras tussen de zonnepanelen), 20% inpassing]
- Kronos zal zorgen dat de website van het zonnepark op Google te vinden is.

- Kronos zal een datumprikker toesturen voor toelichting visie Bahrseweg en Inrichting- en beheerplan.
- Kronos zal binnen 2 weken de visie Bahrseweg toesturen.
- Kronos zal een datumprikker toesturen voor de bijeenkomst financiële participatie.
- Kronos zal zorgen dat er bij de volgende bijeenkomst een onafhankelijk gespreksleider en notulist aanwezig zijn.

Bespreekpunten in het kader van de financiële participatie

Daarnaast zijn er in het kader van de financiële participatie een aantal bespreekpunten naar voren gekomen:

- Het zou goed zijn om verder in te gaan op de ontwikkelingen die vanuit de gemeente in het bredere gebied bedacht zijn, om daarop in te kunnen spelen met een eventueel Omgevingsfonds.
- Een idee om populieren (of andere hoge bomen) te planten bij/achter het zonnepark om zo het zicht op landschapsontsierende objecten in de achtergrond (windmolens, hoogspanningsmasten) te ontnemen. Hier moet wel rekening worden gehouden met schaduwwerking.
- Een idee voor de ontwikkeling van bijensingels in de bredere omgeving.
- Hoe breed moeten we de financiële participatie trekken? Eventueel betrekken van de dorpsraad? Kan worden volstaan met een Omgevingsfonds, of moet worden gestreefd naar mede-eigenaarschap? De werkgroep geeft aan dat zij zich hierover wil beraden.

Hieronder de afspraken zoals deze tijdens de bijeenkomst zijn genoteerd op scherm, met instemming van de aanwezigen.

Afspraken gemaakt 18-01-2021

Afspraken

- Onafhankelijk voorzitter en notulist (24-12-2021) niet aanwezig
- Schapenbegrazing
- Kruidenstroken hoe we die inrichten (tijdig inzaaien). Schrapen dan inzaaien i.v.m. distels.
- Planning groenaanplant en zo vroeg mogelijk. Zie ook punt boven en punt hierboven
- Kruidenstroken beschermen tegen schepen ook in het begin met een raster
- Kronos past maatvoering en schaal aan waar nodig. Singel vs Struweel
- Inrichting [Bahseweg](#) verder uitwerken en duidelijk communiceren o.a. de werkgroep. Over de volle lengte bekijken en binnen de mogelijkheden van het zonnepark. Visie op de gehele weg, naast het zonnepark en input van inwoners. Met name gefocust op beplanting. Los uitwerken: aanvullende landschappelijke uitwerkingen.
- Maasgrootte van het gaas
- [Kruidenmengels](#) in overleg met [Cruidthoek](#)
- Uitvoering van werkzaamheden. Zaken niet platrijden
- [Brutto](#) en [Netto](#) oppervlakte van het zonnepark
- Inrichting en beheersplan na finaal maken [Bahseweg](#)
- Ontwikkelingen over zonnepark op website zetten. Duidelijk met concept erbij geschreven.
- Datumprikkers opsturen voor uitleg [Bahseweg](#) en Inrichting en beheerplan
 - Deze week notulen sturen aan werkgroep en gemeente.
 - Voorstel [Bahseweg](#) uitwerken en rondsturen
 - Datumprikkers voor [financiële](#) participatie
- Van te voren de stukken rondsturen

Bespreekpunten, opmerkingen

- Populieren, bijensingels en dit in groter gebied niet alleen binnen het zonnepark
- Financiële participatie breder trekken of niet. Eventueel betrekken van de dorpsraad
- Website Wehl onvindbaar (nieuwe domein host met [wordpress](#) heeft niet geholpen). Nakijken door Kronos.

Gemeente: Zonnepark in groter kader. Aansluiten bij bestaande project eventueel met extra bijdrage van Kronos

Zonnepark Wehl

Landschappelijke inpassing

Voorstel Bahrseweg

Toelichting aangepast ontwerp zonnepark Wehl Bahrseweg

In de participatie bijeenkomst van 18 januari 2021 is Kronos door de werkgroep zonnepark Wehl en de gemeente verzocht om een landschappelijke visie op te stellen voor de gehele Bahrseweg in plaats van alleen het gedeelte tussen de beoogde zonnevelden.

Kronos heeft vervolgens de wensen van de bewoners aan de Bahrseweg geïnventariseerd om mee te nemen in de landschappelijk visie. Uit deze gesprekken is naar voren gekomen dat:

- a. de bewoners van de woning aan het eind van de weg zich zorgen maken over veiligheid, een visueel vernauwend effect als de bermen naast de reeds aanwezige elzenhaag nog meer beplant worden, en de passeer mogelijkheden.
- b. de bewoners van de erven aan het begin van de weg beplanting afwijzen om dat de weg zo smal is dat ze met landbouwmachines van de bermen gebruik moeten maken en veel ruimte nodig hebben voor de inritten naar hun gebouwen.

Deze punten zijn meegenomen in het voorstel voor een inpassing van de Bahrseweg en uitgewerkt op de volgende 2 pagina's.

Toelichting aangepast ontwerp zonnepark Wehl Bahrseweg

Van belang is dat in alle gevallen goed wordt gekeken of dit op locatie met de leidingen in de bermen mogelijk is.

Deel A: Entree

1. Verbreden verharding: 1 rij grastegels op een fundatie van menggranulaat, 40 breed, aan 2 kanten
2. Aanbrengen beplanting: poorteffect realiseren door beperkte rij zuilvormige eiken te planten (streven naar 5 paar, minimaal 1 paar); korte rij aan 1 kant zou ook kunnen (kabels en leidingen ter plaatse onderzoeken).

Deel B. Agrarische erven

1. Verbreden verharding: bermen grotendeels verharden met grastegels en tevens restruimtes rond inritten hiermee opvullen (in detail uitwerken in overleg bewoners)
2. Aanbrengen beplanting: erfbeplanting realiseren in overleg bewoners als tegenprestatie voor de bermverharding (bomen en hagen, fruit)

Toelichting aangepast ontwerp zonnepark Wehl Bahrseweg

Van belang is dat in alle gevallen goed wordt gekeken of dit op locatie met de leidingen in de bermen mogelijk is.

Deel C. Tussen de zonnevelden

1. Verbreding niet nodig (thans weinig shade), passeerbaarheid wel borgen.
2. Handhaven gevarieerd beeld, met huidige elzensingel, maar we gaan over tot ander beheer. In plaats van 1x per 6 jaar de singel geheel terug te zetten waardoor deze van onder breed uitstoelt, maken we nu een keuze en laten een aantal elzen uitgroeien en de rest wordt afgezet. Niet verder aanvullen met elzensingel, maar met enkele knotwilgen op onderlinge afstand van 10 m.
3. Enkele essen zijn aangetast door essentaksterfte. Die bomen worden komend jaar weer gemonitord. De ervaring van de gemeente is dat met de laatste droge/warme zomers, veel essen zich weer deels herstellen. Indien het geen risico vormt, dan blijven de essen staan (ter beoordeling van de gemeente).
4. Bermen beheren als bloemrijk grasland.
5. Door de aanwezigheid van kabels en leidingen is waarschijnlijk alleen beplanting aan de oostzijde Bahrseweg mogelijk. Verder is er, gezien de aanleg van struweelhagen in het zonnepark aan beide zijden van de weg, reeds een behoorlijke begeleiding, is de berm aan de oostzijde breder en is er meer afstand door het koeienpad. Beplanting aan deze zijde heeft de voorkeur. Voorzien is een rij knotwilgen (deels oud, deels nieuw).

Gesprekken bewoners Bahrseweg over inpassing Bahrseweg

Op 28.01.2021 is een landschappelijke visie van de Bahrseweg aan de bewoners aan de Bahrseweg toegestuurd, met het verzoek hierop te reageren.

Op 01.02.2021 is er contact geweest met deze bewoners.

Bahrseweg 1: Deel A en Deel B niet akkoord. Wens is om uitzicht en ruimte te bewaren. Liefst niets veranderen. Deel C geen voorkeur.

Bahrseweg 3: Deel A eiken niet akkoord, Deel C knotwilgen niet akkoord. Geen verdere aanplant. Verder in orde.

Bokkenstraat 2: Wonen recht tegenover de ingang van de Bahrseweg, en worden dus ook door dit plan beïnvloed, zijn daarom ook gevraagd door de grondeigenaar. Eiken weglaten ivm bladeren in de tuin en uitzicht.

Bahrseweg 5: Ontevreden over betrokkenheid. Wil met Kronos en gemeente in gesprek over het gehele landschapsplan.

02.02.2021 RB: Gesproken met bewoner Bahrseweg 5 over Bahrseweg en landschapsplan:

- Bahrseweg: Bermen Bahrseweg worden op dit moment 2x per jaar gemaaid. Hierdoor groeien ze te lang. Kan dit beheer worden aangepast zodat ze kort worden gehouden? Daarmee is er meer passeermogelijkheid.
- Bahrseweg: Geen extra aanplant langs Bahrseweg. Haal liever bomen weg, en maak passeerhavens.
- Landschapsplan: Volgorde aanleg moet zijn: kavelpaden, inpassing, zonnepark.
- Singels: In het plan wordt gesproken over 4 soorten. Dit is onvoldoende variatie. Graag meer soorten toevoegen.

02.02.2021 RB: Email gestuurd met reacties op deze vragen.

From: [REDACTED]
Sent: 27 January 2021 20:24
To: Laurent Estourgie; roald.blijleven@kronos-solar.com
Subject: Opzeggen vertrouwen in Kronos Solar GmbH

Beste Roald en Laurent,

Gisteravond hebben wij als werkgroep, om voor ons moverende redenen, bij het college, wethouder Langeveld en Johnny Janssen aangegeven geen vertrouwen meer te hebben in Kronos. In het gehele participatieproces is het vertrouwen te vaak geschonden, helaas zien wij na de interventie door Nico Postma niet de noodzakelijke verbetering. De uitgebreide toelichting is -inclusief bijlagen- in bezit van de gemeente.

Het spijt ons zeer, in het bijzonder voor [REDACTED].

Wat ons betreft is de gemeente nu aan zet.

Ik verwacht jullie hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Namens de volledige werkgroep,
met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Verstuurd vanaf mijn iPad

Zonnepark Wehl
Participatieplan

September 2019

Overzicht stappenplan

Stap	Voortgang
1. Kick-off	Bijeenkomst 23 mei 2019
2. Landschap & Locatie	Bijeenkomst 28 augustus 2019
3. Huiswerk & Doorrekenen	Voltooid ter voorbereiding volgende bijeenkomst
4. Teamwork & Doorspreken	Bijeenkomst 14 november 2019
5. Uitgebreide Workshop	Bijeenkomst 14 november 2019
6. Opzetten Website	Voltooid na bijeenkomst 29 januari 2020
7. Huiswerk en doorrekenen	Voltooid ter voorbereiding volgende bijeenkomst
8. Presentatie plan	Bijeenkomst 29 januari 2020
9. Principeverzoek/Aanvraag	
10. Financiële participatie	

Stap 1 – Kick-off

Wie: Kronos + Omwonenden

Doel:

- Informatievoorziening omtrent **het gemeentelijk beleid, het idee van een zonnepark, de locatie en het initiële projectplan.**
- Brainstorming over **ideeën & suggesties rondom een zonnepark:**
 - (landschappelijke) Inpassing
 - Contour
 - Hoogte
- Discussie en afstemming over **het vervolg van het proces.**
- Discussie over lokale interesse in het kader van **participatie en investering.**
- Organiseren/verkiezen van een **Lokale Participatie Groep (LPG)** bestaande uit omwonenden die beschikbaar zijn voor nauwe samenwerking met de ontwikkelaar.
- Verzamelen van **contactgegevens**, alsmede informatie over interesse, frequentie, en methode van contact.

Platform:

- Openbare bijeenkomst georganiseerd op het gemeentehuis of in een lokale plaats van samenkomst.

Marketing/Ruchtbaarheid:

- Advertentie in lokaal krantje, persoonlijke uitnodiging/brief aan de omwonenden.

Stap 2 – Landschap & Locatie

Wie: Kronos + Omwonenden + Landschapsarchitect

Doel:

- Starten van een dialoog met omwonenden over de landschappelijke inpassing.

Cultuurhistorie & Landschap

- Bespreking van cultuurhistorische waarden in het plangebied.
- Presentatie van landschappelijke inpassingsmogelijkheden op de locatie.
- Inventarisatie landschappelijke waarden volgens omwonenden.
- Inventarisatie van ideeën en suggesties voor de inpassing.

Locatie

- Bespreking van de locatie, mogelijkheden en beperkingen.
- Bespreking alternatieve percelen.

Platform:

- Bijeenkomst georganiseerd in een lokale plaats van samenkomst.

Marketing/Ruchtbaarheid:

- Persoonlijke uitnodiging/brief aan de omwonenden.

Stap 3 – Huiswerk & Doorrekenen

Wie: Kronos + Grondeigenaar + Landschapsarchitect

Locatie:

- Overleg over de **te gebruiken percelen** naar aanleiding van de ideeën en suggesties uit Stap 2.

Scenario's:

- Opstellen van **alternatieve modellen** waarin een combinatie wordt gemaakt van verschillende inrichtingen en financiële factoren.

Grafisch Model:

- **Visuele weergaven** van de verschillende scenario's.
- Weergave van de **bouwstenen** die voor de inpassing gebruikt zijn.

Stap 4 – Teamwork & Doorspreken

Wie: Kronos + LPG

Doorbespreken:

- Kronos en de LPG spreken de uitkomsten van Stap 3 met elkaar door.

Selectie:

- Kronos en de LPG maken op basis van haalbaarheid een selectie uit de verschillende scenario's.

Voorbereiding:

- Er worden voorbereidingen getroffen voor een uitgebreide openbare workshop over het project.

Stap 5 – Uitgebreide Workshop

Wie: Kronos + LPG + Omwonenden

Presentatie:

- De ontwikkelaar en de LPG presenteren de verschillende scenario's.

Open discussie:

- Er vindt een open discussie plaats over de verschillende scenario's en voorkeuren.

Selectie:

- Er wordt een keuze gemaakt voor het gewenste doel, scenario en model.

Stap 6 – Opzetten Website

Wie: Kronos + LPG

Website:

- Er wordt een website opgezet waar het gekozen scenario / model op terug te vinden is.
- Via de website wordt de mogelijkheid geboden om input op het plan te leveren (feedback loops).

Inhoud:

- Visualisaties van het zonnepark
- Frequently Asked Questions (FAQ) omtrent het zonnepark
- Contact mogelijkheid
- Nieuws/Actueel sectie

Stap 7 – Huiswerk & Doorrekenen

Wie: Kronos + LPG

Financieel Model:

- Opstellen van een financieel model voor het gekozen scenario.

Grafisch Model:

- Grafisch uitwerken van het gekozen scenario.

Business case:

- Het opstellen van een business case voor het gekozen scenario.

Overeenstemming:

- Overeenstemming over het uiteindelijk resultaat met de LPG.

Stap 8 – Presentatie plan

Wie: Kronos + LPG

Financieel Model:

- Presenteren van het financieel model voor het gekozen scenario.

Grafisch Model:

- Presenteren van de visualisaties.

Stap 9 – Principeverzoek / Aanvraag

Wie: Kronos + Gemeente

Principeverzoek / Aanvraag:

- Samen met de gemeente wordt de omvang en inhoud van een principeverzoek/aanvraag besproken. Kronos stelt een principeverzoek/aanvraag op voor het gekozen scenario.

Indiening:

- Kronos dient een principeverzoek/aanvraag in voor het zonnepark.

Communicatie:

- De LPG en omwonenden worden op de hoogte gebracht van de indiening en vervolgproces naar vergunningverlening van het zonnepark.

Stap 10 – Financiële participatie

Wie: Kronos + LPG

Participatie mogelijkheden:

- Kronos presenteert de verschillende **opties voor financiële participatie** bij het zonnepark.

Selectie:

- Kronos en LPG bespreken de opties en maken een **keuze** over de inrichting van de financiële participatie.

Hoofdkantoor Duitsland

Kronos Solar Projects Gmbh
Peterplatz. 10
80331 München
Duitsland

Telefoon: +49 89 8905 708 26
Fax: +49 89 2555 13 1051

Email:
laurens.vanochten@kronos-solar.com

Zonnepark Wehl – Financiële participatie

Bijeenkomst 24.03.2021

Opgesteld door onafhankelijk notulist. Opmerkingen zijn separaat weergegeven in blauw.

Deelnemers

Kronos Solar: Laurent Estourgie, Roald Blijleven

Gemeente Doetinchem

Dorpsraad Wehl

Wijkraad Wehlse Broek

Energiecoöperatie Duurzaam Doetinchem

PvdA Doetinchem

Omwonenden (4)

Laurent Estourgie, projectmanager bij Kronos Solar, opent de vergadering om 19:30. De aanwezigen stellen zich kort voor.

1. Doel van de avond

Laurent vertelt dat deze bijeenkomst vooral een info-avond is. Er gaat worden gesproken over wat financiële participatie in het zonnepark betekent. Het is mogelijk om vragen te stellen. In de volgende gesprekken gaat er verder worden gepraat over hoe de financiële participatie er uit komt te zien, op basis van de wensen van de omwonenden.

2. Laatste stand van zaken Zonnepark Wehl

Laurent vertelt dat Kronos Solar een omgevingsvergunning voor het zonnepark heeft aangevraagd. Hier is gister door het college over gesproken. De volgende stap in het proces is behandeling van de vergunningsaanvraag door de beeldvormende raad. Dit gaat in april gebeuren. Daarna wordt er door de gemeenteraad een beslissing genomen. Dat besluit ligt 6 weken ter inzage op het gemeentehuis. In die periode kunnen er vragen en opmerkingen worden ingediend. Dan gaat de aanvraag nogmaals langs de beeldvormende raad en gemeenteraad.

Sinds 2019 is er met omwonenden gesproken over de inrichting van het zonnepark. Op basis van deze gesprekken is het zonnepark onder meer van 16 naar 13 hectare verkleind, is de locatie veranderd, is de groene omzoming vergroot en is een bosblok toegevoegd. In het landschappelijk plan is met allerlei zaken rekening gehouden, zoals de ecologische inpassing van het park en de impact van het park op de omwonenden. Hiervoor zijn diverse onderzoeken gedaan: naar de ecologie, archeologie, steenuilen en de bestemmingsplannen. Roald geeft aan dat op de website www.zonnepark-wehl.nl onder het kopje 'ontwerp' te zien is hoe het ontwerp door de tijd heen is veranderd.

Laurent legt aan de hand van een kaart van het gebied uit welke landschappelijke elementen aan het zonnepark zijn toegevoegd. Deze elementen zijn terug te vinden in de presentatie, op pagina 9.

3. Introductie financiële participatie

Laurent geeft aan dat Kronos Solar zich er van bewust is dat het zonnepark ook negatieve gevolgen heeft. Ter compensatie gaat de omgeving financieel kunnen participeren in het project. Over de verschillende vormen van financiële participatie gaat het vanavond.

Financiële participatie kan op veel verschillende manieren worden ingericht. Kronos Solar heeft geen voorkeur voor hoe dit gaat gebeuren. Er worden vanavond een aantal mogelijke vormen van financiële participatie voorgelegd. Aan de hand van lokale wensen gaat er een plan worden opgesteld. De uiteindelijke keuze en uitwerking van deze plannen is aan de omgeving. Kronos Solar zal zich aan die plannen committeren middels een intentieverklaring.

Met de gemeente is afgesproken dat een deel van de opbrengsten van het zonnepark terugvloeien naar de lokale omgeving. De financiële participatie wordt dan ook door de gemeente geborgd. Wanneer het park stroom levert, gaan de financiële participatietrajecten lopen. Afhankelijk van de vergunning en de subsidies, kan dit nog een aantal jaar duren. Dit betekent dat de omgeving de tijd heeft om plannen op te zetten. Een energiecoöperatie oprichten neemt bijvoorbeeld vaak enige jaren in beslag.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd of de bouw van het zonnepark nog afhankelijk is van het krijgen van subsidies. Laurent legt uit dat het krijgen van SDE++ subsidie een voorwaarde is voor de bouw van het park. Als deze subsidie niet verstrekt wordt, kan er geen zonnepark worden gebouwd.

4. Mogelijkheden voor Financiële Participatie

Laurent vertelt dat er 3 manieren zijn waarop de financiële participatie kan worden ingericht: via lokale investeringen en financieel rendement, door middel van een lokale donatie, of op een alternatieve manier.

De eerste optie is investeren in het zonnepark. Dit is vergelijkbaar met het kopen van een aantal zonnepanelen. Het rendement van de stroom die de zonnepanelen leveren, is dan voor de investeerder. Dit levert het hoogste rendement op. Aangezien het een investering op voorhand is, zit er wel een risico aan vast. Dit risico is echter beperkt. De investeringen vinden sowieso pas plaats wanneer het zonnepark opgeleverd is. Zo lopen de investeerders geen constructie-risico.

Voor het zonnepark gaat een B.V. worden opgericht. Deze staat los van Kronos Solar. De omgeving wordt 50% van de aandelen in deze project-B.V. aangeboden. Dit is een maximum: er kan ook minder worden geïnvesteerd. Dit is afhankelijk van het aantal mensen dat wil investeren. Het aantal investeerders is onder andere afhankelijk van wie je toestaat te investeren: alleen mensen uit Wehl, of maak je de groep groter?

Vanuit de Dorpsraad Wehl wordt opgemerkt dat de gemeente verplicht heeft gesteld dat er minimaal 50% lokaal eigenaarschap moet komen. Laurent geeft aan dat de mogelijkheid wordt geboden om voor 50% eigenaar te worden. Mensen kunnen niet verplicht worden om te investeren.

Laurent vertelt dat investeren in het zonnepark meestal via een energiecoöperatie verloopt. De energiecoöperatie kan zelf beslissen onder welke voorwaarden mensen kunnen investeren. Wanneer het zonnepark stroom levert, wordt er geïnvesteerd. Op dat moment is duidelijk hoeveel stroom het zonnepark opbrengt. Er wordt een marktconform rendement over 25 jaar geboden. Aan de hand van welk rendement andere investeerders krijgen, wordt aan de omgeving een aanbod

gedaan. De omgeving kan dan tegen hetzelfde rendement instappen. Het rendement ligt momenteel tussen de 3,5 en 4%.

Er zijn twee vormen van investeren: via mede-eigenaarschap of door middel van obligaties of leningen.

Bij mede-eigenaarschap worden de winsten verdeeld. Als er meer zonne-uren zijn, is het rendement over dat jaar hoger. Maar wanneer er onverwacht kosten ontstaan, is de eigenaar daar ook verantwoordelijk voor. Er kleeft dus een risico aan. Een energiecoöperatie organiseert dit mede-eigenaarschap.

Vanuit de gemeente wordt gevraagd hoe de risico's worden afgedekt. Laurent vertelt dat er van alles wordt gedaan om de risico's te minimaliseren. Het terrein wordt beveiligd en de opbrengst van de zonnepanelen wordt gemonitord. De grootste risico's liggen in de eerste jaren van het zonnepark. Daarom is er met de bouwers van het zonnepark afgesproken dat zij garantie geven op het aantal MWh's dat het zonnepark levert. Als het zonnepark onvoldoende rendeert, compenseren zij hiervoor.

Laurent gaat op de website meer informatie over de risico's opnemen.

Aanvulling Kronos Solar:

- *De bouwer van het zonnepark kan de geproduceerde stroom uitgedrukt in MWh's niet garanderen, want dan zouden ze het aantal zonuren moeten garanderen. Ze geven een prestatiegarantie. Dit betekent dat ze de goede werking van het zonnepark garanderen. Gedurende de eerste twee jaren van het zonnepark wordt er extra gemonitord en worden aanpassingen gedaan aan het zonnepark indien nodig. Verder hebben veel producten die gebruikt worden in het zonnepark ook een productgarantie.*
- *In de FAQ sectie op de website worden vragen over het risico opgenomen.*

De tweede vorm van investeren is door middel van obligaties of leningen. Hierop wordt een vast rendement gegeven. Deze vorm van investeren kan via een energiecoöperatie, maar ook via een crowdfunding platform zoals zonnepanelendelen.nl. Het nadeel van crowdfunding is dat het moeilijker is om de investeringen lokaal te laten verlopen.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Als crowdfunding via een energiecoöperatie loopt kan dit wel lokaal, maar op een algemeen platform als zonnepanelendelen.nl wordt eerst de lokale omgeving gevraagd, maar uiteindelijk heel Nederland.*

Een alternatief voor investeren is een donatie aan een lokale organisatie, fonds of stichting. Hier is in het verleden over gesproken. Via een donatie kan er geld worden besteed aan natuurversterking, of aan een ander lokaal doel zoals de schutterij of een voetbalvereniging. Ook is het mogelijk om andere energieprojecten in de omgeving te steunen. Het is aan de omwonenden om dit geld te besteden.

Het bedrag van deze donatie is volgens de NWEA (Nationale Wind Energie Associatie) norm. Dit is €0,40 per kWh MWh. De verwachte opbrengst hiervan is €4800 per jaar. Een alternatief is een eenmalig bedrag van €65.000 bij aanvang. Dit is het minimumbedrag, mogelijk wordt het iets meer.

Naast investeren of een donatie, zijn er alternatieve vormen van financiële participatie denkbaar. Bijvoorbeeld collectieve inkoop van zonnepanelen. Als mensen zonnepanelen op hun eigen dak willen hebben, kan er tegen scherpe tarieven worden ingekocht wanneer de zonnepanelen voor het zonnepark worden besteld. Dit is ook via een energiecoöperatie te regelen.

Daarnaast zou er kunnen worden geïnvesteerd in lokale ondernemingen. Zo is er bijvoorbeeld gesproken over een schaapsherder. Andere suggesties vanuit de omgeving zijn mogelijk.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Er wordt niet geïnvesteerd in lokale ondernemingen, maar deze kunnen betrokken worden bij de werkzaamheden (bouw en onderhoud).*

5. De rol van een lokale energiecoöperatie

Laurent vertelt dat een lokale energiecoöperatie lokale belangen voorop stelt. Een lokale energiecoöperatie kan lokale kennis inzetten en lokale voorkeuren uitwerken. Bij deze vergadering is de lokale energiecoöperatie uit Doetinchem aanwezig. Het is mogelijk om ook voor Wehl zo'n coöperatie op te zetten. De gemeente is bereid hier bij te helpen en er kan ondersteuning worden gekregen van Agem, een energiecoöperatie die zich richt op de Achterhoek.

De Wijkraad Wehlse Broek merkt op dat er meer plannen voor energieopwekking in de Wehlse Broeklanden zijn. Er wordt onder andere gesproken over een windpark. Het zou goed zijn om alle groene initiatieven in de omgeving aan elkaar te verbinden.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd hoe de energiecoöperatie gaat werken. Laurent geeft aan dat er kan worden aangesloten bij een bestaande energiecoöperatie of dat er een eigen energiecoöperatie kan worden opgezet. Een eigen energiecoöperatie betekent wel dat er een aantal mensen in de omgeving zich hier actief voor moeten gaan inzetten.

Een omwonende vraagt of de direct omwonenden worden gecompenseerd als er een energiecoöperatie wordt opgericht. Laurent geeft aan dat dit een ingewikkeld punt is. Als heel Wehl kan investeren in het zonnepark, betekent dit dat mensen die aan de andere kant van het dorp wonen wel de vruchten van het zonnepark plukken, zonder zelf overlast te ervaren. Wel zou het mogelijk zijn om bijvoorbeeld af te spreken dat 0,5% van het rendement dat de energiecoöperatie ontvangt, in een omgevingsfonds wordt gestopt. Met dit omgevingsfonds zouden dingen voor de directe omgeving kunnen worden georganiseerd. Hier kan een energiecoöperatie over nadenken. Een ander nadeel van investeren is dat alleen mensen met vrij beschikbaar vermogen kunnen meedoen.

Vanuit de Energiecoöperatie Doetinchem wordt gevraagd of het mogelijk is om met de postcoderoosregeling te werken voor dit project. Dit is fiscaal aantrekkelijk. Laurent legt uit dat dit niet mogelijk is, aangezien het zonnepark al SDE++ subsidie gaat ontvangen.

Vanuit de PvdA Doetinchem wordt gevraagd of het mogelijk is om omwonenden korting te geven op obligaties ten opzichte van mensen die verderaf wonen. Laurent geeft aan dat dit mogelijk is. Om over dit soort dingen na te denken, zou lokaal een financiële werkgroep kunnen worden opgezet. Zij kunnen een plan maken voor compensatie van de direct omwonenden. Een energiecoöperatie kan hierover afspraken vastleggen. Het is bijvoorbeeld ook mogelijk om omwonenden een hoger rendement te geven. Er zijn allerlei vormen van compensatie denkbaar.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd hoe andere projecten van Kronos Solar dit hebben aangepakt. Laurent vertelt dat de meeste omwonenden kiezen voor een donatie. In Zwolle heeft men een coöperatie opgericht, maar daar lag het zonnepark verder weg van de bewoning.

Vanuit de Gemeente Doetinchem wordt aangegeven dat zij in gesprek zijn met Agem hoe ze een lokale energiecoöperatie kunnen ondersteunen. Het viel hen op dat een donatie een looptijd van 15 jaar heeft, terwijl investeringen een looptijd van 25 hebben. Laurent geeft aan dat dit te maken heeft met het feit dat de SDE++ subsidie een looptijd van 15 jaar heeft. Bij mede-eigenaarschap profiteer je mee zolang het zonnepark er staat.

Vanuit de Gemeente Doetinchem wordt gevraagd of een energiecoöperatie financiering kan krijgen van de bank. Dit is mogelijk.

Vanuit de omwonenden wordt gevraagd welk type investeerders in dit soort projecten stappen. Laurent geeft aan dat dit vaak institutionele beleggers zoals pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen zijn, die op zoek zijn naar investeringen in infrastructurele projecten. Er wordt gevraagd of zij genoeg nemen met een rendement van 3 á 4 procent. Dat is het geval.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd of de gemeente heeft nagedacht over een energiecoöperatie voor het gehele gebied, aangezien er meerdere energieprojecten lopen. Vanuit de gemeente wordt aangegeven dat dit niet het geval is. Dit project en het windpark bevinden zich in heel andere fases. Met Agem wordt in eerste instantie gekeken hoe de omgeving bij dit project betrokken kan worden. De omwonenden zijn hierbij aan zet. Er zou eventueel in de toekomst kunnen worden gekeken of andere projecten kunnen aanhaken. Laurent geeft aan dat het mogelijk is om een energiecoöperatie te verbinden aan meerdere projecten.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd of het TenneT geld beschikbaar is om in te zetten voor dit project. De vertegenwoordiger van de gemeente weet daar niks over. Er gaat intern navraag gedaan worden.

6. Business case

Laurent vertelt dat er momenteel een globaal beeld kan worden gegeven van de businesscase. Er is echter nog veel onduidelijk. De kosten voor zonnepanelen dalen, en het is nog niet zeker hoeveel subsidie er zal worden verstrekt. Ook het aantal zonuren is onzeker en kan over de tijd veranderen. Daarnaast zijn er mogelijk onverwachte kosten, al is het risico hierop minimaal.

Het rendement hangt af van de businesscase, maar zal in ieder geval marktconform zijn.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Als er gekozen wordt voor investeren zal Kronos Solar voordat het zonnepark functioneel is een aanbod doen aan de omgeving tegen welke prijs de aandelen van de project B.V. kunnen worden gekocht. Het rendement van deze investering zal zoals aangegeven marktconform zijn en ligt momenteel tussen de 3,5% en 4%.*

De inkomsten zijn afhankelijk van de hoeveelheid subsidie. Het SDE systeem is in 2020 op de schop gegaan. Voor dit project kan er op z'n vroegst in ~~november~~ september subsidie worden aangevraagd. Het is nu niet bekend hoe veel subsidie er zal worden verstrekt. Wel is het zo dat de subsidiebedragen jaarlijks dalen.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd of het project van de baan is als in november september de subsidie wordt afgewezen. Laurent geeft aan dat het mogelijk is om nog een keer een aanvraag te doen. Dit zou een jaar later weer kunnen. De subsidie zal dan lager zijn, waardoor het rendement ook lager is. Het is mogelijk dat het dan niet langer rendabel is om het zonnepark aan te leggen.

De uitgaven bestaan uit de kosten voor onderconstructies, kosten voor de zonnepanelen, kosten voor de netaansluiting, kosten voor de ruimtelijke inpassing (groen) en lopende kosten. De kosten voor de onderconstructies zijn pas duidelijk als het ontwerp klaar is. De kosten voor de zonnepanelen zijn onzeker. De prijzen van zonnepanelen dalen, maar niet zo hard als in het verleden. Voor de netaansluiting is een offerte bij Liander opgevraagd, maar deze is nog niet binnen.

Aanvulling Kronos Solar:

- *De bouwer van het zonnepark zal bij aanvang van de bouw de exacte handelsprijzen voor bijvoorbeeld metaal, kabels of zonnepanelen bepalen en kan dan pas een definitief kostenplaatje opstellen.*

Voor de lopende kosten gaat een beheerplan worden opgesteld. Er wordt door de zonnepark-B.V. op een derdenrekening geld opgebouwd voor de verwijdering van het zonnepark na 25 jaar.

Op pagina 24 van de presentatie is een berekening uit de losse pols bijgevoegd die een indicatie geeft van de te verwachten ~~kosten en baten~~ investering.

In deze berekening wordt het rendabel om een investering vanuit de omgeving te organiseren vanaf 10% lokaal eigenaarschap.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt opgemerkt dat het voor de gemeente relatief eenvoudig is om tegen een laag tarief te lenen. Zou dat voor dit project mogelijk zijn? Vanuit de PvdA Doetinchem wordt aangegeven dat zij dit idee hebben geopperd in de raad. Daar werd er wat lacherig over gedaan. De gemeente heeft slechte ervaringen met investeringen in bouwgrond die niet verkocht werd. De PvdA vindt het het onderzoeken waard, maar het blijft speculeren met gemeenschapsgeld.

Vanuit de omwonenden wordt gevraagd of het mogelijk is om gekochte obligaties terug te verkopen. Laurent geeft aan dat dit via de energiecoöperatie loopt. Zij kunnen hierover zelf regels opstellen.

7. Vragen en opmerkingen

Aangezien er veel vragen tussendoor zijn gesteld, is dit punt niet apart behandeld.

8. Vervolgafspraken

Laurent vertelt dat van deze bespreking een verslag wordt gemaakt. Deze wordt gedeeld met de aanwezigen en andere omwonenden. Ook wordt het verslag op de website gepubliceerd, samen met een vragen-en-antwoorden-sectie.

Voor het vervolg is het belangrijk dat de omwonenden na gaan denken over wat hun wensen zijn. Hier is de tijd voor. De volgende stap zou zijn om een voorstel voor de financiële participatie te

maken. Als de omwonenden zich kunnen vinden in het plan, gaat er met de gemeente verder worden overlegd.

Laurent geeft aan dat Kronos Solar deze plannen niet gaat uitvoeren. Zij halen alleen de interesse op. Het meest logische zou zijn als een aantal geïnteresseerden in de omgeving de zaak oppakken. Zij kunnen een werkgroep vormen en met een voorstel komen voor de donatie, een energiecoöperatie of een ander plan. Kronos Solar kan dit ondersteunen, maar de omgeving is nu zelf aan zet.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Kronos Solar geeft de omgeving aan welke mogelijkheden er zijn voor de inrichting van de financiële participatie en committeert zich daar ook aan. De keuze van de invulling is echter aan de omgeving. Bijvoorbeeld de vraag welk doel (indien daarvoor wordt gekozen) éénmalig of jaarlijks een donatie mag ontvangen. Dat dient lokaal te worden bepaald. Financiële participatie is van en voor de omgeving en niet van Kronos Solar.*

In de volgende bijeenkomst gaat worden besproken wat de wensen uit de omgeving zijn. Daarna kan er een werkgroep worden opgestart die de plannen gaat uitvoeren.

Vanuit de gemeente wordt aangegeven dat de presentatie prima is georganiseerd, maar dat de opkomst niet heel hoog is. Hij zou het prettig vinden als er een werkgroep ontstaat. Hij kan zich ook voorstellen dat een werkgroep dit niet allemaal alleen kan organiseren. In dat geval zou Agem een goede partij zijn om er bij te betrekken.

Er wordt gevraagd hoe er tot een besluit gaat worden gekomen. Laurent vertelt dat bij de meeste projecten zich een aantal mensen over de besteding van het geld ontfermen. Een eerste mogelijkheid zou zijn om aan de omwonenden te vragen of zij bereid zouden zijn om te investeren in het zonnepark. Dan wordt duidelijk of er animo is voor een energiecoöperatie, of dat men liever een donatie wil.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Door omwonenden van het zonnepark is in het verleden meermaals de wens uitgesproken voor een Omgevingsfonds.*

De vertegenwoordiger van de gemeente heeft behoefte aan een tussenstap, waarin mensen uit de omgeving meedenken over de keuze. Laurent zou dit ook prettig vinden. Hij vertelt dat op een andere locatie een werkgroep een enquête aan het opzetten is om te peilen wat de omwonenden willen. Het is belangrijk dat de omwonenden zeggenschap krijgen over de financiën. Het zou mooi zijn als ook de Wijkraad en andere lokale partijen het initiatief ondersteunen.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt opgemerkt dat een donatie van ongeveer €5000 per jaar niet heel veel zoden aan de dijk zet. De vraag is of iemand bereid is om voor dat bedrag iets structureels te organiseren. Daarom wordt ervoor gepleit het windmolenpark bij deze plannen te betrekken. Op die manier komen er substantiële bedragen beschikbaar waar de omgeving echt iets mee kan doen. Ook wordt er opgemerkt dat het proces erg snel gaat. In april ligt het voorstel al bij de beeldvormende raad. Het zou goed zijn als de beeldvormende raad nadenkt over hoe de omgeving structureel betrokken kan worden.

Laurent geeft aan dat het zonnepark een ruimtelijke vraag is. Na de aanvraag heeft de gemeente geen zeggenschap meer over het proces. Daarom wil Kronos Solar ook een intentieverklaring. De gemeente mag formeel geen beslissing nemen over hoe het participatieproces is verlopen. De raad kan alleen een besluit over de ruimtelijke ordening nemen. De gesprekken over de financiële participatie zijn nu al opgestart omdat het beter is om vroeg in het traject al na te gaan denken over de wensen van de omgeving.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Bovenstaande is niet helemaal juist. Participatie (proces- en financieel) zijn in het gemeentelijk beleid opgenomen. Het wordt dus wel meegewogen in de beslissing van de gemeenteraad, maar wel als onderdeel van de ruimtelijke vraag.*

Vanuit de PvdA Doetinchem wordt opgemerkt dat de raad inderdaad weinig invloed kan uitoefenen omdat er kaderafspraken zijn gemaakt. De raad kan wel monitoren hoe het proces verloopt en signaleren wanneer er dingen mis gaan. Omdat er signalen waren dat het proces niet goed verliep, is er nu bij deze vergadering aangeschoven.

Laurent sluit de vergadering om 21:30 en bedankt de aanwezigen voor hun inbreng. Mochten er vragen of opmerkingen zijn, kan men bij Kronos Solar terecht. De omgeving gaat op de hoogte worden gebracht van de verslaglegging en de datum van de volgende bijeenkomst.

Zonnepark Wehl – Financiële participatie bijeenkomst 2 (digitaal)

16.06.2021

Deelnemers

Gespreksleider: Thijs Meijer

Kronos Solar: Roald Blijleven, Laurent Estourgie

Gemeente: Johnny Janssen

Dorpsraad Wehl

Grondeigenaar

Omwonenden: Omwonende 1, Omwonende 2, Omwonende 3, Omwonende 4

AGEM (als toehoorder)

1. Opening en introductierondje

Thijs Meijer opent de vergadering om 19:30 en heet iedereen welkom bij deze tweede bijeenkomst over de financiële participatie in verband met het beoogde zonnepark Wehl. Doel van deze bijeenkomst is belanghebbenden te informeren en de lokale wensen en voorkeuren in kaart te brengen aan de hand van vijf concrete opties (zie agendapunt 3). De aanwezigen stellen zich kort voor.

2. Korte samenvatting vorige bijeenkomst

Het verslag van de bijeenkomst van 24 maart 2021 staat inmiddels op de website.

Aanvulling Kronos Solar: Het verslag van 24 maart is op de website geplaatst nadat hierop door alle deelnemers akkoord was gegeven.

Aanvulling Omwonende 2 namens Werkgroep Omwonenden: Als werkgroep zijn wij bij de bijeenkomst van 24 maart bewust niet aanwezig geweest omdat we van Johnny Janssen begrepen dat er geen onafhankelijke gespreksleider zou zijn.

3. Bespreking van vijf financiële participatie mogelijkheden

Laurent Estourgie heeft een presentatie voorbereid waarin de vijf participatie mogelijkheden worden toegelicht. De presentatie wordt gepubliceerd op de website. Hieronder een opsomming van de vijf opties met de vragen die daarbij gesteld zijn. Een toelichting bij de vijf opties en een opsomming van voor- en nadelen is terug te vinden in de presentatie.

Optie 1: 50% lokaal eigenaarschap via een bestaande of nieuwe energie coöperatie

Omwonende 2 vindt het lastig dat belanghebbenden gevraagd wordt om een keuze te maken voor de invulling van de financiële participatie, terwijl er nog veel vraagtekens zijn over de cijfermatige onderbouwing van het zonnepark. Laurent begrijpt zijn zorg en geeft aan dat er pas een keuze gemaakt kan worden als de cijfers bekend zijn. Dat kan derhalve vandaag nog niet, deze bijeenkomst is vooral bedoeld om op hoofdlijnen tot een voorkeur te komen.

Optie 2: obligaties

Omwonende 2 vraagt of de obligaties gedurende de totale looptijd van het project meerdere keren worden uitgegeven of alleen in de eerste 5 tot 7 jaar. Laurent antwoordt dat dit vooralsnog beperkt is tot de eerste 5 tot 7 jaar.

Optie 3: obligaties + donatie (voorbeeld windpark den Tol uit amendement CDA)

Johnny Janssen is benieuwd naar de hoogte van de donatie. Laurent vindt het lastig om die vraag te beantwoorden omdat dit afhankelijk is van het rendement. Grof geschat denkt hij dat het ongeveer een kwart is van de donatie die in optie vier wordt aangeboden. Dat betekent een bedrag van circa € 1.500 per jaar met een totale looptijd van 15 jaar (de periode van de SDE++ subsidie). Johnny Janssen vraagt of dit betekent dat de donatie verhoogd kan worden na de looptijd van de obligaties. Laurent durft dit niet met zekerheid te zeggen, maar denkt dat de donatie gelijk blijft. Hij zegt toe dit uit te zoeken.

Aanvulling Kronos Solar: De donatie loopt over 15 jaar tijd, en zal niet hoger worden wanneer de obligaties zijn verlopen. Deze obligaties zorgen ervoor dat een stuk van het rendement over de looptijd van het project naar de eerste jaren worden geschoven om de obligatiehouders te betalen.

Omwonende 3 vindt de genoemde bedragen – ook voor de donatie – erg laag in relatie tot de verwachte verdiensten. Laurent wijst op het verschil tussen investeren en doneren. Daarnaast denkt hij dat er misverstanden bestaan over het rendement van zonneparken. Voor het donatiebedrag (zie ook optie 4) zijn normen vastgesteld waar Kronos Solar zich aan wil committeren.

Omwonende 2 vraagt of het mogelijk is om inzage te krijgen in de verdiensten van bestaande parken, in lijn met hetgeen door Kronos Solar wordt voorgesteld in optie 1. Laurent antwoordt dat dit voor de andere opties niet relevant is.

Optie 4: donatie

Er zijn geen aanvullende vragen bij deze optie.

Optie 5: collectieve inkoop

Laurent geeft aan dat Kronos Solar deze optie sowieso wil aanbieden, ongeacht welke vorm van financiële participatie gekozen wordt.

Omwonende 3 ziet als nadeel van deze optie, dat de bewoners geen invloed hebben op de keuze van het zonnepaneel. Laurent onderschrijft dat, maar geeft aan dat Kronos Solar kiest voor kwalitatief hoogwaardige zonnepanelen. Daarnaast kan er, mocht daar behoefte aan zijn, ook worden gekeken naar collectieve inkoop voor de installatie van de panelen. Qua maatvoering zijn de panelen van Kronos Solar iets groter dan de standaard panelen.

Aanvulling Kronos Solar: Kronos zal voor het project een bankfinanciering aanvragen. Banken stellen strenge eisen aan de te gebruiken zonnepanelen en eisen kwalitatief hoogwaardige zonnepanelen. De panelen die gebruikt zullen worden zijn dus van hoge kwaliteit met veel zekerheid voor de lange termijn.

4. Lokale voorkeuren identificeren

Thijs vraagt de belanghebbenden of zij kunnen aangeven welke van de vijf besproken opties hen het meest aanspreekt.

Omwonende 4 geeft de voorkeur aan optie 4, een donatie aan de omgeving.

Omwonende 2 heeft moeite met het feit dat belanghebbenden zelf eerst een financiële bijdrage moeten leveren om uiteindelijk mee te kunnen profiteren, ofwel 'bewoners krijgen te maken met de lasten en moeten de lusten erbij kopen'. Roald Blijleven onderschrijft dit, ook hij vindt dit een minpunt van de bestaande systematiek. Deze is echter vanuit de overheid/de gemeente opgelegd.

Aanvulling Kronos Solar: Bij investeren zullen de eventuele lusten op deze manier terugvloeien naar dat deel van de omgeving dat voldoende geld heeft om hieraan mee te doen. Er zijn echter ook voldoende bewoners die het minder breed hebben of geen interesse hebben te investeren. Deze bewoners zien bij mede-eigenaarschap niets van de lusten terug. Bij een Omgevingsfonds krijgt de gehele omgeving wel direct de lusten.

Omwonende 2 denkt dat er misschien wel meer mogelijkheden zijn om invulling te geven aan financiële participatie middels opties die ten goede komen aan de omwonenden zonder dat zij daarvoor een financiële investering hoeven te doen. Als voorbeeld noemt hij het gratis leveren van zonnepanelen aan direct omwonenden. Laurent zegt toe de mogelijkheden graag in overleg met Omwonende 2 nader te willen onderzoeken.

Kijkend naar de vijf besproken opties, gaat de voorkeur van Omwonende 2 uit naar optie 4, donatie aan de omgeving. Hij merkt daarbij wel op dat dit wat hem betreft niet betekent dat de bewoners instemmen met de komst van een zonnepark. Laurent onderschrijft dat. Het inventariseren van een voorkeur voor een vorm van financiële participatie, maakt onderdeel uit van het vergunning traject dat Kronos Solar in gang heeft gezet en loopt derhalve vooruit op besluitvorming over de komst van het zonnepark Wehl.

Het lukt niet om verbinding te maken met Omwonende 1, hun voorkeur kan daarom niet worden nagevraagd/genoteerd.

De voorkeur van De Grondeigenaar gaat uit naar optie 4, een donatie aan de omgeving.

Dorpsraad Wehl heeft een voorkeur voor optie 1, 50% lokaal eigenaarschap bij een bestaande energie coöperatie. In reactie op een aanvullende vraag van Dorpsraad Wehl, geeft Laurent aan dat de bewoners in dit scenario mede eigenaar worden van het zonnepark voor de volledige duur van het park.

Omwonende 3 sluit aan bij het voorstel van Omwonende 2 om omwonenden te compenseren zonder dat zij daarvoor moeten investeren. Als voorbeeld noemt hij gratis stroom voor omwonenden. Zijn voorkeur gaat uit naar optie 4, een donatie voor de omgeving waarbij hij zijn opmerking herhaalt dat hij het voorgestelde donatiebedrag laag vindt.

Johnny Janssen is geen omwonende, maar spreekt namens de gemeente een voorkeur uit voor optie 1, 50% lokaal eigenaarschap. Hij sluit aan bij de opmerking van Omwonende 3 dat de genoemde bedragen relatief laag zijn. Laurent geeft aan dat deze gebaseerd zijn op de daarvoor geldende normen, maar dat hij – zoals gezegd – graag met Omwonende 2 wil onderzoeken of er alternatieven zijn, dat kan ook in natura.

5. Vervolgstappen

Kronos Solar gaat proberen om in contact te komen met de omwonenden die vanavond niet aanwezig waren om ook hun voorkeur te vragen.

Van deze bijeenkomst wordt een verslag gemaakt. Het verslag wordt eerst voorgelegd aan de deelnemers aan deze vergadering, vervolgens aangevuld door Kronos Solar en gepubliceerd op de website (www.zonnepark-wehl.nl). Zoals gezegd wordt ook de presentatie van de vijf opties voor financiële participatie op de website geplaatst.

In afwachting van de vergunningverlening, gaat Kronos Solar aan de slag met de verdere uitwerking van de opties voor financiële participatie, onder meer door met de gemeente te kijken naar de verdere uitwerking van optie 1, 50% lokaal eigenaarschap.

Aanvulling Kronos Solar: Wij zullen dinsdag 29-06-2021 in gesprek gaan met Omwonende 2 om te kijken hoe de wensen van de omgeving en de wensen van de gemeente en overheid op een creatieve manier kunnen worden gecombineerd.

6. Rondvraag en Sluiting

Omwonende 2 hecht eraan nog eens te benadrukken dat hij er moeite mee heeft dat er op het moment van vergunningverlening nog veel onduidelijk is.

Thijs Meijer bedankt de aanwezigen voor hun deelname aan dit overleg en sluit de bijeenkomst om 20.45.